چیمەن وچیا

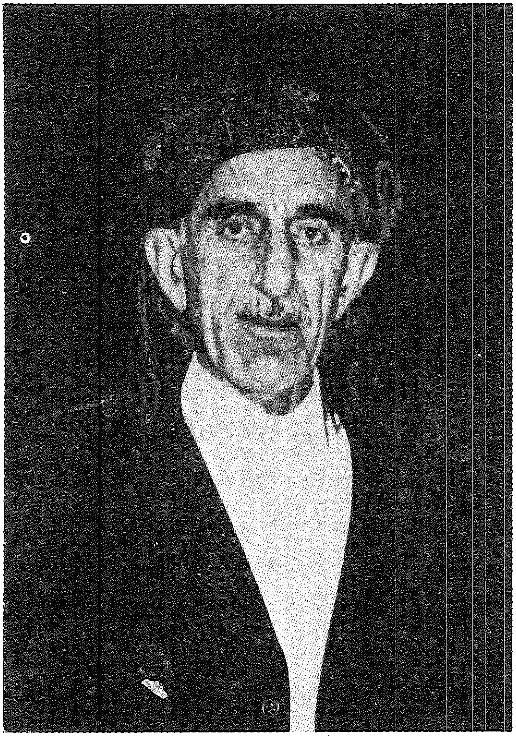
دیوانی شێعری

سە یید عە بدولقادر سە یادەت

موتە خە لیس بە سە یید

فارسی _ کوردی

بسم الله الرحمن الرحیم



قەت نەبوو شێعر و ئەدەب دەردێکی دڵ دەرمان بکا

خەزنە خۆ وێرانەکەی خۆی ئاوەدان ناکاتەوە

سەید

ناوی کتێب: چیمەن و چیا
شاعیر: سەید عەبدولقادر سەیادەت
بڵاوکەرەوە: ناوەندی بڵاوکردنەوەی فەرهەنگ و ئەدەبی کوردی
«ئینتشاراتی سەلاحەدینی ئەیووبی»
تیراژ: ۲۰۰۰
چاپی یەکەم: ساڵی ۱۳۷۶ی هەتاوی

پێڕست

اشعار فارسی سید:

چولە چرا

بە عەهدی خۆم ئەمن شەرتت بێ وەفاکەم   دەبا بەر بێ وەفا بێ ئاشناکەم
ئەگەر ڕۆژم ئەبو کەس ئاشنام نین   هەمو ئاشنان کاکە و براکەم
کەسێکی ئی عەبام ناخاتە سەرشان   ئەگەر توزێ دڕا شانی کەواکەم
ئەوەی وەک کوی دەبینی کا یە گشتی   کە بیم خەرمانەکەم کالی بە با کەم
لە بەر پەروانە دەورەم چول ئەبو قەت   هە ئاشوقیکلی بو چولە چراکەم
دەزانی چەندە چاک بوم من لە گەل دوست   کەچی ئێستا ئەخۆم چاکم ئە چاکەم
نەکو ئەو یارە کەرد بگریی دلی لێیم   دە بو گیانیش و مالیش فیداکەم
کەچی ئێستاکە هەر ئەو نابرایە   دەلی ئەم دیوی نات ناسم براکەم
دە لێیم تەرکی هەمو کەس کەم لە داخا   هەتا مەجبور ئەبم هەر بێیم وراکەم
لە ئاوی چاو ماغە رقم ئەلێیم چی   لە خۆم خنکاوترە خۆ ناخودا کەم
ئەگەر ڕۆژم ئەبو روی لێیم نیە کەس   سید، وەک ڕۆژ پەرستە ئاشناکەم

قەت نەبوو شێعر و ئەدەب دەردێکی دڵ دەرمان بکا
خەزنە خۆ وێرانەکەی خۆی ئـاوەدان نـاکـاتەوە
«سیــــد»

به ناوی خودا

تـاوێک لێکـدانـەوە و بـەراورد کـردنی دیـوانـی سـەید عـەبدولقادری سیادەت (موتەخەلیس) بە کاک سـەید بـە هـۆی گـرنگی بـابەتەکـانی ئـەم دیـوانـە نـموونەیەک لێکۆڵینەوەی هەر دوو بەشی کوردی و فارسی‌یەکەی وەبەر چاو دەخەین .

ئـەم شـێعرانـە بـە تـێکڕایـی روبـاعی، دوو بـەیتی ، غـەزەل ، قـەتعە، قـەسیدە، موخەممەس، فەرد و ..... دەستی باڵایان هەیە لە وریا کردنەوەی ئەدیب و خوێندەوار.

بابەتی هێندی لە مەبەستی شێعرەکانی بریتین لە باسی هونەر و عـیلم و زانست و ئەدەب، وەرزێری و ئابووری ، دڵداری ، پیاهەڵدان ، لاواندن (عـیرفان و تـەسەووف ، دیانەت)، سروشت ، بیری وڵات ، وەسفی بەهار، لە خودا پاڕانەوە و ستایشی (حەزرەتی رەسوول (ص) ، تەنگ و چەڵەمە و گیرەکانی خەڵک و بە تایبەت رەنجکێشان و هێندی شێعریش بۆ شەوچەلەی دۆستان و ئاشنایانە .

شێعرەکانی تینێکی باش دەدەن بە گیان و گڕی دەروون بە هـۆی ئـەوە کـە لەگـەڵ راستی هەست و سەرچاوەی ئیلهام و سروشت پێوەندی‌یان هەیە . هێندێ لە شێعرەکان غەزەلن و پەپوولەی دڵداران بە دەوریاندا باڵ لێدەدەن، بە چاو تەماشای دەکەن و بە زبان دەیلێن و بە دڵ پێوە دەبن، وەک دەستە شێعری تەناف کە شێعری هەوەڵی ئەوەیە :

لەو هەموو زولفە رەشەی تۆبەسە تەنیا داوێ

بۆ مەلی بێ پەڕ و پۆی دڵ کـە تـەنافی نـاوێ

لە چـەن شـێعرێکی دەردەکـەوێ کـە لە تـەمەنی رابـردووی خـۆیدا بـە شـارەزایـی و کارامەیی‌یەوە تاڵ و سوێری زۆر چێشتووە و بواری تاقی کردۆتەوە و لە بارەی فەرهەنگ و ئابووری و قازانج و زەرەری جۆر بە جۆری خەڵک و جیاوازی چینایەتی لە نێویاندا تەجرەبەی وەرگرتووە و شێعرەکانی کردۆتە ئاوێنە بۆ دیتنی زۆر مەبەست لە نیو قەڕنی ئاخردا و وێنەی دڵ پڕ لە پەرۆش و داخی خۆشی لە بابەت هێندێ شتی ناحەزکە دیویە،

تێیدا دیارە و هەروەها خۆشحاڵیشی لە پیرۆزی و سەرکەوتنی مرۆڤ لە نێویاندا دەبینرێ کە دەڵێ :

بە تهران مردمان صاحب علم و هنر دیدم
کز اینان ملک ایران سربلند و مفتخر دیدم
اگرچه شهر تهران مظهر نور و صفا باشد
ولی بس تیرگی را در میانش مستتر دیدم
بزیر آن عمارت کاسمانش زیر پا دارد
هزاران بی کلاه و کفش را از پا و سر دیدم
بهر جا خستۀ نالان یتیمی بی نوا گریان
زسوزش آتشم برجان زاشکش دیدەتر دیدم

لە کاتی خوێندنەوەی شێعرەکان دەبینرێ ئەم دیوانە رووبارێکی سەرسام ئاوەرە و باس و بیر و رایە جۆر بە جۆرەکانی هەر یەکە جۆگەیەکی زانست و پێویستی زۆرە،

جاری وا بووە کاک سەیید تەماشای دەور و بەری خۆی کردووە و بەرگی مێژووی هەڵداوەتەوە بۆ ئەوە بزانێ لە هەوەڵەوە خانووی ئینسان لە کوێ بووە و چۆن لە غارەوە گەیشتەکورەی مانگ و ئەستێرە بەرزەکان.جاکەوتۆتە فکری ئایەی :

((هل یستوی الذین یعلمون والذین لایعلمون)) و لەو رووەوە بۆی روون بووە کە خوێندەواری سەرفەرازی و سەربەرزی تێدایە و هیچ ئینسان وگەلێک بە پلەی بەرز و مەرام ناگات و ناتوانێ باڵ لێدا بە سەر زەوی و دەریا وکوراتی ئاسماندا مەگەر بە هۆی عیلم و زانستەوە.

بال دانش گر نباشد فکر را پرواز نیست
شعله کی برخیزد از با یک دمی دمساز نیست
گرچە دانشگاه بسیار است در عالم ولی
همچون دانشگاه اسلامی که انسان ساز نیست

جارێکیش لە تەلان و بەرباڵ و دەشت و مەزرا و جووت وگاو تراکتۆر وکمپانی ورد

بۆتەوە و ئایەی :((افرایتم ما تحرثون اانتم تزرعونه ام نحن الزارعون))ی وەبیر کەوتۆتەوە جا لێرەدا هۆشی داوەتە سەر باسی خەریک بوونی کاروباری ئابووری، سەنعەت و کەشاوەرزی کە مایەیی رابووردنیی باش و خۆشبەختی هەر گەلێک لە دنیادا و ئا لەو رووەوە جا بە زبانی شێعر ئەم مەبەستە گرینگە بە خەڵک را دەگەیەنێ کە من قازانجی خۆم لەو شوغڵەدا دەبینم بە هومێدی خودا و ئێوەیش بیری لێ بکەنەوە.

بە هومێدی خودا و پێغەمبەر
گەر تەمەن مابێ رۆژێ دێتەوە باو
دەبمە جووتێری کشت و کاڵی زەوی
دەبمە وەرزێری دەست و پەل قەڵەشاو
دەستی ماندوو لە سەر زگی تێرم
دادەنێم جا دەڵێم براله سڵاو

دیوانی کاک سەیید لە بارەی عیلمی بەلاغە و سەنایعی ئەدەبی‌یەوە لیپاولیپ و پڕە و بە شێوەیەکی رێکخراوی جوان و پتەو دارێژراوە و بە راستی لە شێعرە پێشکەوتووەکان دەژمێردرێن و لە دوارۆژدا رووناکبیرانی نەتەوەکەمان کەلکی زۆری لێ وەردەگرن ئەمە چەن نموونە:

مەجازی عەقڵی - لە مەسرەعی دووەم و حەقیقەتی عەقڵی لە مەسرەعی ئەوەڵ دا

هست امید در این مرحله کز لطف خدا
گوشهٔ چشمی بما داشته باشد دوران

مەجازی مورسەل - در سبزه و گل تسمیه سبب به اسم مسبب

ابر رحمت چو ببارد بچمن سبزه و گل
خشک هرگز نشود از غضب باد خزان

تەشبیە:

من كە وەستاوم وەكوو كێوێک لەبەر دەرد و خەما

كێووكوێستان قەت سەری نابێ بە هەوروتەم نەبێ

لەم شێعرەدا چەن تەشبیە هەیە:

١ - تەشبیەی موتلەق لە مەسرەعی هەوەل

٢ - تەشبیەی مەلفوفە دەرد و خەم هەر یەک موشبەهن و هەور و تەم موشبەبیهن.

٣ - تەشبیەی موجملە چونكە وەجهی شبهی لەو دا نەكوتراوە.

٤ - تەشبیەی مورسلە بە هۆی ئەوە كە ئەداتی تەشبیە لە رستەدا هەیە.

ئیستعارەی مەكینە:

چەمەن خەملێوە كوێستان سەوزە دار هاتۆتە گوڵ كردن

بەهارە پێی بڵێن با ئاڵە كۆكیش پرچی هەڵپاچێ

ئاڵە كۆک موشبە و چاو بە خومارێک موشبە بە قرتاو و پرچی هەڵپاچی قەرینە و لەم هۆنراوەدا سەنعەتی تجاهل العارفیش هەیە جوانیانی كە پەیوەندیان بە مەعناوە هەیە.

ئیهام:

هەر كەسێ دەهات نانی دەدایە

هەر بە من نەدا سەی زادە خانم

تجاهل عارف :

چەمەن خەملێوە كوێستان سەوزە دار هاتۆتە گوڵ كردن

بەهارە پێی بڵێن با ئاڵە كۆكیش پرچی هەڵپاچێ

جوانیانی كە پەیوندیان بە وشەوە هەیە.

تەزمین :

یە هوی لا تەقنەطو من دڵنیا بووم

لە شک دانیم بە عەهدی تۆ وەفای تۆ

له خـۆم نـەزدیک تـری بـۆ مـن بـڵێم چـی
چـــلۆن نـــاڵەی دڵم نـــاگـــاتە لای تـــۆ

تەجنیس :

شـــەویش بـــێ هـــەر دەڕۆم مـــن روو بـــە ئـــاسۆ
ئـــەگـــەر ئـــەستێرەیەک هـــەڵبێ لە ئـــاسۆم
ئـــەگـــەر رۆژم نـــەبوو رووی لیـــم نـــیە کـــەس
ســـــەیید وەک رۆژ پـــــەرستە ئـــاشناکـــەم

لە کۆتاییدا بە کورتی ئەوی شایانی باسە و پێویستە بکوترێ ئـەوەیە کـە لە بـارەی پێوەندی کۆمەڵایەتی‌یەوە بە هەست و بیر شـاعیرانـەی کـلاسیکی لەعـل و مـرواری و جەواهێراتی وشەی رەسەنی زبانی شیرینی ناوچەی مەهاباد، بۆکان، جمیان و تورجانی بە هەودای هەڵبەست هۆنیویەتەوە

کاک سەیید وشە و رستەی بەرز و جوانی لە قالب و چوارچێوەی شێعر خستووە و بە جەواهێراتی رەوانبێژی و سەنایعی ئەدەبی رازاندوویەتەوە بۆ ئەوە کە لەو قاب و دفرەدا ئاوی حەیاتی مەعانی بە کەلکی رزگاری و دروستکاری تێدا بدا بە دەست بێ بەشان و زەحمەتکێشان و لاوانی گەلی خۆی تا لە توونیەتی نەجاتی‌یان بێ و لە هەورازی ژیاندا بتوانن سەرکەون و بە خۆشی و تێر و پڕی و سەربڵندی بژین.

مەبەستێکی‌تر، حەقیقەت ئەوەیە ئەهلی فەن و زانا و ئەدیب بیر و بڕوایان وایە کە قەسیدە کامل و تەواو عەیار بە جۆرێکە تەشبە وتەخەلوس و شەریتەی تێدا چاوەدێری کرا بێ ئەوە نیشان دەدا کە هەر شاعیری لە پلەی هـونەری شـێعر و شـاعیریدا بـتوانـێ قەسیدەیەکی وا بێنێتە سەر کاغەز دەبێ بە ئەستێرەی پڕشنگداری ئـاسمانی ئـەدەبیات نێوی ببردرێ و قەسیدەی ئاوا کامل لە دیوانی کاک سەیید دا وەبەر چاو دەکەوێ وەکوو قەسیدەی بەهار کە هەوەڵ شێعرەکەی ئەمەیە:

بـــەهارەکـــاتی گـــوڵ وفـــەسڵی چـــوونی سـەحرایـــە
وڵات بـــــەهاری بـــــەهەشتە کـــــە جـــێی تـــەماشایە

وه هەر وەها کاک سەیید ئەگەر چی بەشی زۆری شێعرەکانی لە سەبکی کلاسیک دایە بەڵام وەبەر چاو دەکەوێ کە لەم راستایەش هەنگاوی زیاتر ناوە و دەتوانین بڵێین ئیبتکاری بە خەرج داوە و شێوەیەکی تازەی لە شێعردا بە کار هێناوە وەک شێعری گوڵی ئاوات کە مومکینە ببێتە رچە بۆ داهاتوو.

والسلام - محەممەد سەعید ئیبراهیمی

پێشەکی

من کەسێک نیم کە بەسەرهات و سەرگوزەشتی من بۆ کەسانی دیکە جالیب و سرنج راکێش بێ، مەگەر بۆ ئەوانەی کە بە تایبەتی دەیانەوێ بزانن سەیید کێ‌یە و چی بە سەر هاتووە، رەنگە من بە سەرهاتی خۆم بۆ خۆم بنووسم باشتر بێ لەوەی کەسێکی دی بینووسێ. چونکە من خۆم باشتر دەناسم لە هەموو کەس و مەترسی ئەوەشم نیە کە ئەگەر دۆستێک بینووسێ و منی زۆر خۆش بوێ لەوەی کە هەم زیاترم هەڵکێشێ کە پێم نەگاتە عەرزی . یا خوا نەخواستە پێم بڵێ«مامۆستا»، چونکە بە راستی زۆر کەمترم لەوەی پێم بڵێن«ماموستا» مامۆستایی پلەیەکی زۆر بەرزە. شانی من بۆ ئەو عابایە نابێ. ئەگەرچی لە دێهاتە خۆشەکانی خۆمان بە هەر دارتاشێک، کە تەنیا بزانی نیر و ئامووری برا جووتیرەکان داکوتێ و دروست بکا، پێی دەڵێن مامۆستا!

من نێوم سەید عەبدولقادر، شۆرەتم سەیادەتە، کوڕی ناونجی مەرحوومی حاجی بابە شێخم ، لە ساڵی ۱۳۰۸ ی هەتاوی لە دی‌یەکی پڕدار و درەخت بە نێوی (جەمیان) کە لە مەڵبەندی تورجاندایە لە دایک بووم. تا تەمەنی هەشت نۆ ساڵی لەوێ بووم و لە پاشان ماڵمان چۆتە دێی تورجان. ئەوەی لەم تەمەنەدا بیستوومە، لێم دەگێڕنەوە و بۆ خۆشم بڕێکم لە بیرە، ئەوەیە: زۆر بزۆز و بە عەرزەوە نەوەستاو بووم. جارێک لاقێکم سووتاوە. بۆ ماوەیەک بە هەنگلۆشەلێ رۆشتبووم. لەوەوە پێیان کوتووم، تەیارە شکاو . نازانم کە ئەو وەختە نە تەیارەی ساغیان دیوە و نە شکاو یا هەر نێویان بیستووە، تەیارەی شکاویان

چۆن هاتوته بەر چاو و من چۆن لە تەیارەی شکاو چووم ؟!

لە مەدرەسەی علوومی دینی تورجان کە ئەو وەختە زانسگایەک بووە لە کوردستانا، دەستم کردووە بە خوێندن، چەند ساڵێک سوختەفەقێ بووم. لە پاشان کە بوومە موستەعید لە خزمەت باوکم و لە خزمەت چەند مامۆستای بە ناوبانگی دێیەکە کە لە مەدرەسەی تورجان دەرسیان دەکوتەوە، دەرسم خوێندووە و لە دوای ساڵانێکی دی لە تاران لە خزمەت مامۆستای گەورە و بەرێز، جەنابی حاجی (شێخەلئیسلامی) کوردستانی کە ئەو سەردەمە مامۆستای دانشکەدەی مەعقوول و مەنقوول بوو لە تاران ئیجازەنامەی عیلمیم وەرگرتووە.

لە ماوەی لاویمدا کە زۆر هەڵدەسووڕام و هەدا دانم نەبوو، لاقی چەپەم تووشی نەخۆشی یەک هاتووە، چونکە دوکتۆرەکانی ئەو سەردەمە نەخۆشینەکەیان نەناسی تا دەرمانی بکەن، دوو سێ ساڵ هەر کەوتوو رەوتوو بووم. لە پاشان چوومە تەورێز، بەینێک موداوام کرد بە داخەوە لەوێش نەخۆشینەکەیان نەناسی و بە هەڵە چوون، پێیان وابوو لاقم لە جێ چووە. لە رووی ئەم فکرەوە دوکتۆر موجیری مەولەوی کە ئەو سەردەمە رەئیسی نەخۆشخانەی شێروخورشیدی ئەودەم بوو لەگەڵ پیاوێکی شکستەبەندی مەحەلی دێن و بێ هوشم دەکەن و بە خەیاڵی خۆیان لاقم دێننەوە جێی خۆی. بەڵام بۆ بەدبەختی من بەشێکی جومگەی لاقم دەشکێنن و بە جارێک گردەنشینیان کردم. ئەم بە هەڵە چوونی موعالەجەیە بوو بە هۆی ئەوەی کە چەند جاری دی لە سەر لاقم عەمەلی جەراحی بکرێ و جار لەگەڵ جار خراپتریان دەکرد تا لە ساڵی ٥٦ ی هەتاوی لە تاران بۆ ئاخرین جار لە بیمارستانی ئاریا عەمەلیان کردەوە، لە دوای ئەم عەمەلە ئێستا، کەمێ باشترم. بەم بەمجۆرە ئەگەر بیخەمەوە سەر یەک زیاتر لە پازدە ساڵ باشترین و بە نرخترین تەمەنی جوانیم لە نەخۆشخانان دا رابواردووە و لە بەر ئەوەی کە لەم مەودایەدا گردەنشین بووم و جم و جۆڵم کەمتر بووە تووشی نەخۆشینی دیکەش هاتووم کە بە بەر نەخۆشی لاقمەوە داو و دەرمانم کردوون و تا ئێستاش هەر دەیکەم. بەڵام بەختەوەرانە تووشی نەخۆشی واگیردار واتە (لێگرتنەوە) نەبووم کە لەبەر چاوان ببێزێم. لەم تەمەنەدا کە نەخۆش و دەردەدار بووم، سەرەڕای ئەوەش تووشی تەنگ و چەڵەمەی زۆر و مەترسی گیانیش

هاتووم که لازم ناکا سەری ئێوەی پێوە بێشینم .

ماوەی پیریشم ئەمەیە کە هەمە. بەشی زۆری ناخۆشیەکانی کاتی جوانیم هەر ماوە و دەردی پیریشی لێ زیاد بووە بەڵکە شتێکیش زیاترە ئەویش ئەوەیە کە لەم ساڵانی دواییدا لەگەڵ چەند هاورێ تووشی زیندان و مەیدانیش هاتم کە ئێستا و ئێستاش نە من زانیم و نە کەس زانی کە هۆی ئەم زیندان و مەیدانەم چ بووە .

لە دەورانی ناخۆشینەکانمدا ژنم هێناوە یان باشتر بلێم ژنیان بۆ هێناوم. بەم کارە باریان لێ قورستر کردووم و کردمیانە بارەبەرو بەرێوە بەری ماڵ و منداڵێش. بەم جۆرە زەحمەتی بە خێو کردنی ماڵ و منداڵێش بوو بە ریشەوە کە ئێستا ریشم بە تەواوی نەهاتووە .

بەم جۆرە تەمەنی لاویم رۆیوە و تەنیا بیرەوەری‌یەکی تاڵ و دڵتەزێنم بۆ ماوەتەوە ئەو وەختە کوتوومە :

بـــا درد و غـــم عـمر جـوانـی گـذرد

یـا رب نشـود چـو مـن جـوانـی نـاکـام

ایـــن است در ایـــام جـــوانـــی حـالم

تـــا چـــون گـــذرد بـدرد پـیری ایـام

ئێستا لە دوای سی و چەند ساڵ کە ئەو شێعرەم کوتووە دەڵێم براله خراپ دەگوزەرێ لە مەو لاوەش نازانم چۆن دەبێ . ئەو هەموو مەینەت و چارەرەشی‌یە بۆتە هۆی ئەوەی نەمتوانیوە هەڵبەستەکانم بە جوانی کۆ کەمەوە بەشی زۆری ئەو سەردەمە کوتوومە لە ناو چووە.

لە بیرمە رەفیقە فەقێکانم و دۆستەکانم ئەوانەی کە ئەهلی زەوق بوون و شێعریان پێخوش بوو دەهاتنە لام و دەیانگوت: تاگۆڕ بە گوڕ نەبووی چی تازەت کوتووە بماندەیە. منیش کە درێخم لێ نەدەکردن بەڵام ئەو وەختە نە من عەقڵێ ئەوەم هەبوو نوسخەیەک لە شێعرەکە بۆ خۆم رابگرم، نە ئەوان ئینسافی ئەوەیان هەبوو روونووسی بکەن و نووسراوەکەم بدەنەوە. بەو جۆرە زوربەی شێعر و هەڵبەستەکانم لە ناو چوون. لەوانە تا ئێستا چەند هەڵبەستێکم دەست کەوتۆتەوە، چەند شێعرێک لەوانە برای ئازیزم کاک

(نەجمەدین ئەنیسی) لە نێو دیوانەکەی جەنابی گەورەم (سەید کامیلی ئیمامی) کە خەریکی رێک و پێک کردنیان و چاپ کردنیان بوو بەرچاوی هاتبوو، مالێ ئاوا ، نوسخەیەکی لەوانە دامەوە. ئەمەش بڵێین ئەو شێعرانە کە کەوتبوونە دەست مامۆستا ئاوات لە بەر باشی شێعرەکان نەبووە کە راگیرابوون، لە بەر ئەوە بووکە ئەو پیاوە گەورەیە منی خۆش دەویست و زۆریش بە بیر و هۆش بوو. وەکوو دەڵێن گیا هەر بە جێی سەختەوە دەمێنێ .

شێعر کوتن هەمیشە بۆ من بۆتە هۆی دەردی سەری و تەنگ و چەڵەمە . چونکە بەشی زۆریان ئینتیقادی، ئیجتیماعی بوون و لە ئاکارێکی دژی کۆمەڵ بوو بێ بە جۆرێک رەخنەم لێگرتووە. جا ئەوانەی مەبەستەکە پێی ئەوانی گرتۆتەوە لێم رەنجاون و لە هەر فرسەتێکدا بۆیان هەڵکەوتبێ هەولیان داوە کۆسپێک بخەنە سەر رێم .

بۆ وێنە هەوەڵ جار کە بۆ موعالەجە چوومە تاران و تارانم لە پێشدا نەدیبوو، شارێکی گەورە و خۆشم هاتە بەرچاو. چەند رۆژێک کە تێیدا مامەوە زانیم ئەو شارە بۆ زوربەی دانیشتوانی ناخۆشی زۆرترە لە خۆشی، و لە بن دیواری ئەو کۆشکە گەورانەدا هەزاران رووت و قووت و پێخواس و هەناسە ساردی لێ کەوتووە و کەس نیە دەردێکیان دەرمان بکا . ئەمە بوو بە هۆی ئەوە شێعرێکم کوت و وام لە بیرە دام بە گۆواری (امید ایران) کە ئەو سەردەمە لە تاران دەردەچوو. یەکێ لە بەیتەکانی ئەمە بوو:

بزیر آن عمارت کاسمانش زیر پا دارد

هزاران بی کلاه و کفش را از پا و سر دیدم

ئەم شێعرە کاتێ لە گۆوارەکەدا چاپ و بلاو بۆوە، وا دیار بوو لە ئەفکاری عوومی ئەو سەردەمەی دانیشتوانی تاراندا شوێنی زۆری هەبووە و بە دڵخوازی خۆیان مانایان لێداوەتەوە ، ئەوەش بە جیا بوو بە هۆی گرفتاری و نارەحەتی‌یەکی زۆر بۆ من .

من هەر لە تاران بووم، لە نەخۆشخانەی (دوکتور عەبدوللا واسیعی) کە ئەو دەمە لە شەقامی ژالە بووکەوتبووم و لاقم لەگەچ گیرا بوو. پیاوەکانی ساواک بە شوێنمدا هاتن و لە دوای لێپرسین و بازجوویی‌یەکی زۆر بە تکای دوکتور واسیعی ئەوکاتە دەستیان لێ هەڵگرتم . بەلام لە پاشان بۆ ماوەی چەند ساڵ هەر بە دوامەوە بوون و سەریان لە سەر

هەڵنەدەگرتم، تا خوا لە ناوی بردن .

لەگەڵ ئەم هەموو نەخۆشی و تەنگ و چەڵەمەیە بەینا بەین هەر دەمخوێند و موتاڵام دەکرد، بەڵام چونکە خوێندن و موتاڵاکەم تەگەرەی زۆر تێدەکەوت، دەبێ بڵێم زۆرم خوێند و کەم فێر بووم.

هەر لەو هەوەڵێ لاوی و فەقێیەتی‌یەوە ، عەلاقەم بە شێعر و ئەدەبیات زۆر بوو شێعری حافیز و سەعدیم دەخوێندەوە. ئەگەرچی کەمتر لە مانایان حاڵی دەبووم، بەڵام عاشقی شێعری نالی و مەحوی بووم. بە زەحمەتێکی زۆر ئەم وەختە دیوانەکەیانم وەدەست هێنا لە هەر فرسەتێکدا بە دزی و فزی لەکون و کاژێران دەمخوێندەوە و چونکە بە زمانی خۆم بوون پێم خۆش بوون و لە ماناشیان دەگەیشتم.

ئێستا خەریکم ئەوانەی کوتوومن لەکۆن و تازە خڕیان کەمەوە. ئەگەر بەخت یاریم بکا لە چاپیان بدەم. ئەگەر ئەمجاریش لێم لە ناو نەچن ، چونکە جارێکی دیش بەشێکی زۆر لەو هەڵبەستانە و هێندێ کتێب و پەڕتووکی دیشم کە زۆر لە لام بە نرخ بوون بە تەرەف چون. دەسەڵاتم نەبوو برێکیان بۆگریام و کوتم :

خەرمانەکەم کە رۆیی بە سێڵاوی حادیسات

ئێستاکە خۆڵ وەسەر دەکەم و کا بە.با دەکەم

ئێستا کە پیر و شکستم و تەیارەی ساغ و شکاویشم دیوە، دەزانم تەیارەی شکاو مانای چیە . شوغڵێ ئێستام سەردەفتەری‌یە و تەنیا وەسیلەی ژینی خۆم و ماڵ و منداڵەکانمە . خوا نەیبڕی باشە .

مەهاباد سەیید عەبدولقادر سەیادەت ٦٤/٩/١٠

تاریفی پێغەمبەر

ئـەی داوەرەکـەی رۆژی جـەزا ئـەحمەدی مـوختار
ئـەی مەخزەنی ئەسراری خـودا سەروەر و سەردار
ئەی نـووری خـودا شـەمسی هـودا مـەزهەری لەولاک
پـەروانـەیی رووی تـۆیە هـەموو سـابت و سـەییار
تـــۆ مـــەتلەعی وا بـەدری مـونیرێکی بـە عـالەم
شـایستەیە بـۆت بـبیە هـەموو مـەتلەعی ئـەقمار
ئەی کـەعبە ئـەتۆ بـوتکەدەیەک بـووی و مـوحەممەد
تـــۆی کـــردە سـەفاخانەیی دڵ، قـیبلەیی ئـەحرار
ســـایەی نــەبووە خـۆ قـەد و بـاڵایی مـوحەممەد
مـەهتابە بـە روونـاکـیـیە سـایەی بـە شـەوی تـار
هـەر کـەس کـە لە ژێر سایەیی تۆ دا بێ خـەلیلە
چـــارەی چـیە ئـاور کـە نـەبێتە گـوڵ و ئـەزهار
بـــەحری کـــەرەمی تـۆ نـەبێ غـەرقم لە گـوناها
نـــایشواتـــەوە گـــریانی مـن و جـۆششی جـۆبار
بـــەم بـــاری گـــوناهانەوە هـــاتوومەوە دەرگـات
تـــرسم نـیە گـەر رۆژی جـەزا تـۆ بـی تکـا کـار
بـــۆ خـــزمەتت ئـــەمجارە دڵم نـاردووە قـوربان
تـــا کـــەنگێ خـــودا پـێمی دەدا نـۆبەتی دیـدار
بـۆنی پـەرە دەسـتێنێ وەکـوو مـیسکی مـوکەڕڕەر
نـێوت کـە دەبـا سـەییدی دڵ خـەستە بـە تـیکرار

ئیسلام

ئیسلامە جیلوەکەی کە لە دڵدا بدا قەرار
ئاوێنەیی جەلا دەبێ قەت ناگرێ غوبار
وەک رۆژ بووە مەداری جیهان ئەوکەسەی کە بوو
دەورانی جاهیلی دڵەکەی رەش وەکوو دەوار
ئیسلام دەڵێ کە مافی من و تۆ وەکوو یەکە
تەقوایە ئیمتییاز و تەقەلایە ئیعتیبار
لەو دینەدا بە حوکمی عەداڵەت بەرابەرن
هەر میللەت و نەژاد و رەگەز عەشرەت و تەبار
هەر قودرەت و شکۆیە لە خزمەت گەلا نەبێ
بێ قەدر و بێ بەهایە وەکوو پووشی بێشەزار
ئیسلامی راستین ئەگەر ئەورۆ پیادە بێ
سوار و پیادە یەک دەکەون دەبنە هاوقەتار
سفرەیێکی پڕ غەزایە لە ئەرزایە راخراو
بێ بەش نیە لە خواردنی ئەو خوانە مووروومار
هەنگوێنی شیرنە کە بە تەبعی هەموو کەسە
بەو شەرتە تێکەڵاوی نەبووبێ لە مار ژار
لەو دینەدا میلاکی عەمەل کار و کۆششە
زاڵم زەلیلە زۆر نیە هەر موفتەخۆرە خوار
رۆژێ دەبێ نەمامی عەداڵەت چرۆ بکا
شین بێتەوە وەکوو لە بەهارا چڵی چنار
ئەو دارە ریشەدارە کە ئیسلامی پێدەڵێن
ئەو جۆرەیە شیاویە دوو بارە بێتە بار
سەیید هومێدی وایە کە کەم کەم بگاتە جێ
هەر چەندە خۆی پیادەیە یاران هەموو سوار

جێژنی مەولوود

شەوی جێژنە و سەرم سەودائیییە و سەودا سەرم ئەوشۆ
ئەمن غەرقی سەفا و عیشقی رەسوولی سەروەرم ئەوشۆ
لەپێ کەوتووم و دەستیشم بە داوێنی حەرەم ناگا
لە بەختی خۆم برا تەیرێکی بێ باڵ وپەڕم ئەوشۆ
شەوی جێژنە و هەموو کەس هەڵدەگیرسێنێ شەمێک و من
لە سایەی ئاوری دڵ شەو چرای سەد ئەختەرم ئەوشۆ
دڵێ بەرژاو و فرمێسکی رژاوو جەرگی هەڵقرچاو
دەبێ فریام کەون زوو ببنە یار و یاوەرم ئەوشۆ
بە ئاوی زەمزەمیش حوکمی تەهارەت نادرێ بۆ من
مەگەر ئەشکی گەشی چاوم ببێتە داوەرم ئەوشۆ
شەوی جێژنە و بەڵام هیچم نیە بیکەم بە قوربانی
بەڵێ خۆم و دڵم بۆ گاوو گەردوون حازرن ئەوشۆ
برا رێگەی وەفام گرتۆتە پێش بارێم نەکا بێشم
لە رێی ئەودا دەبێ بڕوا لە باتی پێ سەرم ئەوشۆ
لە چاوما وێنەکەی زەوزە ئەگەر نەخشی نیە بۆ چی
لە هەر لایە دەبینم دێتەوە بەر مەنزەرم ئەوشۆ
نەسیم هەستە بڕۆ بۆو جێیە ماچکە مەقدەمی و بێژە
لە لایەن سەیدەوە من قاسیدی نامەبەرم ئەوشۆ

روو لە خوداکە

تـــۆزی حـەسەد و کـینە لە رووی سـینە جـیا کـە
بـــەم ویـــنەیە ئـــاوێنەیی دڵ کـــاکـە جـەلا کـە
وەک سەرو ئـەگـەر بـەرگ و بـەرێکت نـیە بـۆ کـەس
بــێ پـێچ و پـەنا راست و رەوان روو لە سـەماکـە
دڵ رەش مـەبە بـوغزی ئـەم و ئەو مـەگـرە لە دڵدا
وەک بـاخی بــەهەشتە دڵی بــێ کـینە بـراکـە
ئەو عەهدە کە بەستووتە لەگەڵ خۆت و خودای خۆت
سـەد جـار کـە شکـاندووتە یـەکـەم جـارە وەفـاکـە
گـەر چـاکـە بـرا خـزمەتی ئـەم خـەلقی خـودایـە
خۆت خەلقی خودای چاکە لەگـەڵ خـۆت بکـە چـاکـە
داوێـــن مـەتەکـێنە لە بـەر ئـەسرینی دوو چـاوم
هەر چەندە بە خـوێن سـوورە بـەڵام گـەوهەری پـاکـە
دنـــیا کـە شکـاندی دڵەکـەم پشـتی لە مـن کـرد
بـۆ جـەبری هـەموو کـەسری سـەید روو لە خـودا کـە

تیکراری نوور

وەک ڕۆژی ڕوونە شەو مەه و ئەختەر موحەممەدە
تیکراری نوورە یا خۆ موکەڕڕەر موحەممەدە
ئەو کەهکەشانی نوورە کە دەخولێنەوە هەموو
لەو نێوەدا مەداری مونەوەر موحەممەدە
بەو نوورە لاچوو پەردەیی زوڵمەت لە سەر دڵان
ئەمشۆ تلووعی مەزهەری ئەنوەر موحەممەدە
ئەو نوورە وا قەوامی بەشەر پێی دەبێ قەوی
ئیسلامی ڕاستینە کە ڕابەر موحەممەدە
بۆ (ئینتیزامی) عالەمی هەستی زەروورەتە
نوقتێکی ئیتیکا کە موقەدەر موحەممەدە
پێغەمبەران ئەگەرچی وەکوو سەنگی قیمەتین
سەنگین ترە لەوان وەکوو گەوهەر موحەممەدە
ئەو حەلقەیەی مەداری نیزامی لە سەر سەرە
لەودا نگینی خاتەمی ئاخر موحەممەدە
بێ یار و یاوەرم ئەگەر ئەوڕۆ لە سەر زەوی
جێی غەم نیە کە یارم و یاوەر موحەممەدە
سەیید مەترسە گەرچی بە باری گوناهەوەی
لەو دادگای عەداڵەتە داوەر موحەممەدە

پاڕانەوە

خودا چ بڵێم لە وەسفت دا وەهای تۆ
بە هەرچیت من بشوبهێنم جیای تۆ
لەگەر هەر زەڕڕەیەکدا تێکەڵاوە
ئیرادە و قودرەت و خەلق و بەقای تۆ
هەموو مەدحت دەکەن هەریەک بەجۆرێ
ئەوی مەوجوود لەسەر ئەرز و سەمای تۆ
بەڵام قەت ناگەنە چۆنی سورشتت
کە دەریای بێ بنە جیلوە و جەلای تۆ
لەوە زیاتر لە مەدحتدا بڵێم چی
کە من مەخلووقی تۆم یارەب خودای تۆ
نەئیشێک بێ ئیشارەت دێتە بەر لەش
نەهیچ دەردێک شفای دێ بێ دەوای تۆ
ئەگەر دەرد وبەڵات پێخۆشە بۆمن
لەگیانی من کەوێ دەرد وبەڵای تۆ
بەهۆی (لاتقنطوا) من دڵنیا بووم
لەشک دا نیم بەعەهدی تۆو وەفای تۆ
من وباری گوناهانێ و خەتای زۆر
ئەتۆ و دەریایی بەخشین و عەتای تۆ
بەلێ باری گرانە سووچ و تاوان
بەڵام لێبووردنم هاسانە لای تۆ

خـــودا رەحـــمی بکـــەی بـۆ دڵ پـەشیوان
هــــەموو هـاتوونە ژێـر سـایە و پـەنای تـۆ
لە ئـــاسۆی بـــەرزی ســـەبرم تـــێپەڕیوە
سکـــاڵایە دەکـــەم بـــۆ بـــارەگـــای تـــۆ
بـە قـەترێک شـین دەبـێ تـۆوی تـەمەننام
لە دەریـــای رەحـــمەتی بـێ ئـینتیهای تـۆ
بـــە تـــۆفانی ژیـــان کـــەشتی شکـــاوم
لە هـــەر گـــێژاوەیـــەک دا نـــاخودای تـۆ
بـــــرینداره دڵی شـــــەو زیـــــندەداران
هــــەناسەی ســـاردیان گـــەییە لەقـای تـۆ
لە خـۆم نـەزدیک تـری بـۆ مـن بڵێم چـی
چـــلۆن نـــاڵەی دڵم نـــاگـــاتە لای تـــۆ
شـەوی رەش پـەردەکـەی لاچێ لە سەرمان
ســـــبەینیمان بگـــاتە شـــەوچرای تـــۆ
لەوە زیـــاتر قـــەڵەم یـــاری نـــەکـــردم
بـــە سـەیید نـاکـرێ حـەمد و سـەنای تـۆ

بە یادی وڵات

کـــــەوتەوە بـــیرم یـــادی وڵاتـــم
یـــانەی ئـــامانجم جـێگەی ئـاواتـم
ســـروەی نـــەسیمی هـــۆی هـاناومە
تـۆزێک لەو خـاکـە سورمەی چاومە
وەتـــەن ئـــەی جـێگەی راز و نـیازم
سەر بـەرزییەکـەی تـۆ لە خـوا ئـەخوازم
دنـــیای رابـــوردووم ئـەهاتە بـەرچـاو
مـەوجی خـەیاڵات وەک شـەپۆلی ئـاو
لەرێـــدا لامـــدا مـــاڵی بـــوداقـــی
لە بـــنەماڵی کـــۆن ئـاسارێک بـاقی
قـــەڵای قـــەدیمی چـــۆڵ و ویـرانـە
«کـــونده بـــوو تـیێدا کـردوویە لانـە»
چـــاوم روون بـــۆوە دڵم گـــەشاوە
کە دیم دۆستەکـەم سـەر زیـندوو مـاوە
پـــیاوی بـــنەماڵە بشـــبێ ئـــاوارە
نـــەجابەت هـــەروا لە سـیمای دیـارە
یـــاخوا بـــنەماڵ نـــەکـــەویە زەوی
جـــەوری زەمـانە نـەتکا سـەر نـەوی

ئـاوایی تورجـان

کەوتمە رێ و رۆیم بەرەو رووی تورجان
ســـەرم ســـەودایـــی دڵم پـەرێشان
دەشت و کـەژ و کـێو سەوز و رەنگینە
دەڵێـی بـەهەشتی سـەر رووی زەمـینە

چیا هێند جوانە سەر سوڕ دەمێنێ
هەڵاڵە و بەیبوون با دەیشەکێنێ
لە قەراخ رێگا بەردی گەورە و زل
«کە چەرخی چەپگەرد پێی نەداوە تل»
لە کەنار جادە گیای شلک و کەوتوو
پێ پێ پێشێلی رێبوار و ماندوو
دڵ خەیاڵاوی دەروون پڕ لە خەم
نازانی رێگا زۆر رۆیوی یا کەم
ئاخر گەییشتمە نێو ئاوایی دێ
بەخەیاڵ بڕۆی رێ زوو دوایی دێ
کۆڵانەکانی پڕ لە پیر و جوان
شان دەسوێ لە بەر هاتۆچۆی ئینسان
کانی قۆنگرەش هەر وەک خۆی ماوە
سەرچاوەی ئاوی لێ نەشڵەقاوە
کچە تورجانیماڵیان بێ ئاوا
لە کانی رۆ ژیان لێ نابێ ئاوا
وەک ئاسکی کێوی بە جیلوە و جوانی
هەر لەوان جوانە هاتوچۆی کانی
دەچووە سەر کانی زۆر دەمایەوە
هەر گێژی ئەخوارد ئاو بەلایەوە
حەوشەی مزگەوتێ و بەردە نوێژەکان
بانک دەکا بۆ نوێژ پیاوی موسوڵمان
جەمات دانیشتوون لەو سەر بەردانە
نوێژی خوایان کرد بووە بەهانە

پیران لەگەڵ یەک جحێلان بە جوێ
هەر کەس بە هەوای دڵی خۆی ئەدوێ
پیران بە یادی رۆژی رابوردوو
لاوان بە فکری کاتی نەهاتوو
لە هەموو جۆرێک خەڵکی تێدا بوو
هەر مەلا و فەقێی تێدا نەمابوو
مەدرەسەی تورجان خۆی لە زەمانا
زانسگایەک بوو لە کوردستانا
مەدرەسەکانی چۆل و نائاوا
بریا کوێر بووبام نەمدیبا ئاوا
بەڵام سەد شوکر کاک عەبدولعەزیز
زانای ئایینی و مامۆستای ئازیز
بە هەر جۆر نەیهیشت چۆڵ بێ ئەو جێیە
شێخ و قزلجی هیوایان پێیە
هەر چەند ئەم چەرخە چەپ خولایەوە
بە خوێنی جەرگی ژیا و مایەوە
گەرچی زەمانە دەستی ویشی بەست
ئەو سەنگەری خۆی بەرنەدا لە دەست
تەنیا ئەستێرەی ئاسمان لەو ناوە
رووناکایەکی ببێ ئەو ماوە
گەوهەری دەریای عیلم و عیرفانە
دەبێ هەروا بێ جێگاکەی کانە
یاخوا بمێنێ تا دێر زەمانێ
هەر چەند زەمانە قەدری نازانێ

ئاوایی قاقلاوا

چووومە قاقلاوا مالّی ئیمامی
دەردەدارێک چوو بۆ دەوای زامی
مامۆستای گەورە و بەرێز و زانا
وێنەی کەم ماوە لە موکریانا
ئەستێرە گەشەی بەری بەیانە
بە جێ ماوە لە رێی شەوی ژیانە
هەر چەن جێگاکەی چۆل و کەنارە
مانگ لە هەر لایەک هەلّبێ دیارە
ماوە لەو دێیە ئەو زانای نامی
قاقلاوا جامە و ئیمامیش جامی

خانەقای زەنبیل

خانەقای زەنبیل جێی عیشق و ئاوات
بۆنی بەهەشتی خوای لێ ئەهات
کابەی ئامالّە ئەو بارەگایە
جێی راز و نیاز لەگەل خوایە
دەنگی تەهلیلەی سۆفی شەوانە
عەرشی خوایان دینا جۆلانە
لە خانەقادا گەلی دەروێشان
سەریان شۆریدە دلّیان پەرێشان
لە وەختی زیکرا دەروێش دلّ ریش
پرچی وەک دلّی پەرێشان دەروێش

دەروێش و سۆفی زوار و خۆیی
هەر کەس سەری خۆی هەڵگرت و رۆیی
ئەوەی بە وەفا و خاوەن کەرەم بوون
هەر کۆترەکانی دەورەی حەرەم بوون
ئەوانیش فڕین روو بە هەوا بوون
ئەوانیش وەک من سەر بە هەوا بوون
لە دۆستەکانی خوا کەس نەما
خوا خۆی ماوە بە تاقی تەنیا
چ جێیەک بچم دڵ لێی بە جێ بێ
من بچمە کوێ دی بۆنی وی لێ بێ

ئاوایی جەمیان

چوومەوە جەمیان مەوتەنی کۆنە
تاکوو بزانم ئێستا چلۆنە
دەر و دۆڵ هەموو گوڵ و شینایی
پێی روون دەبۆوە هێزی بینایی
لە هەر لاخڕێ خوڕەی ئاوزوون
زەمزەمەی عیشقی لەیلێ بۆ مەجنوون
دیتم ناو دێکە وەک خۆی نەماوە
ماڵێک ئاوەدان ماڵێک کەلاوە
ئەو دێیەی باغات دەورەی لێدا بوو
وەک باغێک دەورەی پەرژین کرا بوو
باغ و دێ هەر دوو رووبە وێرانی
شوێنێک نەمابوو لە جیلوە و جوانی

یەکێ لە یاران یاری قەدیمی
دڵی گەشاوە ئەوساتەی دیمی
ئەمنی دی و کوتی دنیا هەر وایە
هەر رۆژە لە دەس خاوەنێ دایە
خەم مەخۆ دنیا زۆرتری ماوە
ئەمڕۆ کە دەڕوا سبەینێش باوە
هەموو ئاشنا ئەهلی ئاوایی
سەرخۆش و روو خۆش بە مەرحەبایی
بەعزێکیان نەبێ لە نێو واندا بوون
من نەمدەناسین لە ئاشناش دەچوون
لە پاشان زانیم ئەمانەی دەمدین
کوڕی ئەوانەن کە زوو دەمناسین
چوومە مزگەوتێ گشت لاخرا بوو
وەک ماڵەکەی من بێ خاوەن مابوو
بێ بانگ و سەڵا چۆڵ و ویرانە
بۆتە مەکۆگەی گورگی شەوانە
نەعوز و بیللا لەو رۆژ و کاتە
خوداش هەر وەک من بێ دەسەڵاتە
خودا ئەفەرموێ مزگەوت ئی منە
خۆم دەیپارێزم لە شەڕ و فیتنە
بەڵام کێوەکان هەروا گەردن کەش
«ئاسمانی شینیان گرتۆتە باوەش»
سەر لوتکەی کێوی عاسمان بو لاغی
هەروەک خۆی سەرکەش لە خودایاغی

رووتــە هـەر وەک خـۆی بـڵند و بـەرزە
بــە بـــای حــەوادیس نــایەتە لەرزە
رووتـەم پـۆشتە دی لە گـوڵ و سـەمەندا
هــەر دەڵێــی ســەروە لە نـێو چـەمەندا
هــــەر شت وەکــوو کـێو پـتەو بـمێنێ
جــــەوری زەمـــانە تــێکی نـاشکێنێ
بـــاغی بـــەرماڵان چـــۆڵ و ویـّـرانــە
کـــونده بــۆش نــاکــا تــێیدا هــێلانە
ئــەو بـاغەی چـاوی پـێ روون دەبـۆوە
هــەر دەبــوو گــوڵی بکــەی بــە بـۆوە
ئــێستا لەو هـــەموو گــوڵ و ســونبولە
وەدەس هـــێنانی گـــوڵێک مــوشکولە
هــــەر جــۆرە مـیوێک دڵ بـیویستایە
لەوێ بـوو ئـەگـەر لە ئـیرەم نـەبوایـە
دارە تـــووەکـــەی قـــەراخ ئـاوایـــی
وەک داری تـــووبا بـــە نـرخ و بـایی
ســـەر و لقشکـــا و کـــۆتەرەی مـاوە
ئـافـەت لێــی داوە لــە هـەمـوو لاوە
بـــەڵام ریشـــەکـەی لە دڵی ئـەرزایــە
بـــە زۆری ئافەت لە ریشــــە نـــایە
رۆژی دەیـــــبینی دەبـــــووژێتەوە
لق و پـــۆپەکـــەی شـــین دەبـێتەوە
دار یـاسەمەنی نـاو بـاخچەکـەی مــن
تـــەنیا ئـــەو مـابوو نـەهاتبوو لە بـن

ئەویش مام رەشید وەک ماڵی زەوتی
لە بەر خاتری خۆی پارازتوویەتی
ئەهلی ئاوایی مشت و مڕیانە
لە سەر لێفەکەی مەلا شەڕیانە
پیرە پیاوەکەی لە دەست و دووچوو
لە قەراخ باخی وەک کەلاک کەوتوو
هەناسەی سارد و دووکەڵی قلیان
وەک مژ لە سەری چین چین هەستان
ئەوەش نیشانەی جەوری زەمانە
رۆژی رەش ئێستاش ماویە نیشانە

تەیارە شکاو

بە مندالّی دایە پیرێک   پیر و ژیرێک رۆشن بیرێک
بە خێوی کردم بە جوانی   تا نەمرد قەدرم نەزانی
هەزار زەحمەتی بۆ کێشام   هەزار مەینەتی بۆ چێشام
بە شەو هەتا مەلا بانگدان   شەونخوونی، هەدا نەدان
بە رۆژدا هەتا ئێوارە   خستمیە سەر دارە دارە
قسەی دەخستمە سەر زمان   تا زمانم گرت بە قسان
وردە وردە سەر پێ کەوتم   بۆ خۆم رۆیم و رێکەوتم
چل و فل و شێت و بێعار   دەس بریندار پێ بریندار
هەر ئەوەی برسیم نەبوایە   چم نەدەویست لەو دنیایە
لە پاشان لەگەلّ فەقێیان   لە حوجرەی شاران لە دێیان
دەرسم دەخوێند دادەنیشتم   زۆرم خوێند کەم تێگەییشتم
کۆترێکم بوو خونچیلانە   دەرم دێنا لە هێلانە
هێندم لە دار و بەرد دابوو   کۆتر بالّێکی شکا بوو
دایە پیرە بە قاوە قاو   لە دووم دەهات هەنگاو هەنگاو
پێی دەکوتم کۆتری بالّ قرتاو   توند مەڕۆ تەیارە شکاو
ئێستاش نەمزانی بە تەواو   چۆنی من هاتبووە بەرچاو
تەیارەی خۆ قەت نەدیبوو   هۆی ئەم نێو لێنانەی چی بوو
ئێستا کە زل بووم دەزانم   چۆن بە سەر دەچوو ژیانم
تا لاو بووم قەدرم نەزانی   سوودی چیە پەشیمانی
ئێستا کە زل بووم بوومە پیاو   پیاوێکی سەر بە خۆ و تەواو
بوومە هۆنەر بوومە نووسەر   بوومە خاوەن کتێب و دەفتەر
لاتان وایە زۆر تەواوم   نەک نیوە پیاو تەواو پیاوم

بەڵام نەخێر نەبوومە پیاو   پیاوێکی سەربە خۆ و تەواو
بوومە نۆکەری هەموو کەس   نۆکەری هەر کەس و ناکەس
ئەوڕۆ ژیان زۆری دەوێ   رەنجی جۆر بە جۆری دەوێ
من بۆ خاتری ژیان مردووم   دەبێ بمرم هەتا زیندووم
سەرمایەی ژینم لە دەس چوو   لە دەس چوو هەر چی بوو نەبوو
بۆ ئەوەی ژیان بەرمە سەر   خراپ کەوتوومە دەردی سەر
عەسای دەستی ئەم و ئەوم   هەر سەرە تەقەمەو ناسرەوم
چۆڵە چرای شەوی ژینم   بەڵام بەر پێی خۆم نابینم
پێپلیکانی سەر کەوتنم   پێشیلی دۆست و دوژمنم
پێ لە سەر سەرم دادەنێ   جا خۆی بە منەوە رادەنێ
ئاوا نۆکەری هەموانم   بۆ خۆشم بە خۆم نازانم
وا دیارە ئەو دایە پیرە   ئەو رۆشن دڵە بە بیرە
دەیزانی چم لێ بە سەر دێ   دەیان خەتەرم وەبەر دێ
بە پیری گرفتار دەبم   لەش بە بار و بیمار دەبم
ئێستا کۆتری باڵ قرتاوم   راستە تەیارەی شکاوم
لە ئارەزووی نەماو دەچم   لە شینایی بێ ئاو دەچم
لە پەپوولەی سووتاو دەچم   لە شەمی هەڵگیرساو دەچم
لە ماڵی تێک تەپاو دەچم   لە خانووی لار و خاو دەچم
لە گڵکۆی کەس نەماو دەچم   لە جەرگی هەڵقرچاو دەچم
حاڵی ئێستای من ئاوایە   چی دیش دەبینم لە دوایە
ئێستا پیر بووم دڵ شکستەم   بۆ قەفەس باشم پەڕ بەستەم
یا خوا پیر بن ئەوەی جوانن   تا دەردی پیری بزانن
بریا قەت گەورە نەبووبام   هەر منداڵی دەورەی زووبام
چم لە دنیا نەزانیبا   هێندەم مەینەتی نەدیبا
گەورێک زەحمەتی بۆ دیبام   بۆ خۆم هەر نەدیو بدی بام

ئێستاش گویم دەزرنگێتەوە قسەی دایەم بیر دێتەوە
کە دەیگوت کۆتری باڵ قرتاو توند مەڕۆ تەیارە شکاو

عەسای پیری

پیرو نەخۆش و خەستە، عەسام گرت بە دەستەوە
جوانی لە کوێیە پێم بڵێ (سەید) هەڵستەوە
هەستانەوەم بە لوتفی عەسای زولفی یارمە
تایەک ئەگەر لە زولفی کە چی،بێ بە دەستەوە
هەر چەندە دڵ کە بەستە بە زنجیرەی پەرچەمە
بەندی دڵی پساوی بە تاڵی نەبەستەوە
من وا لە بیری خزم و کەسان چوومەوە برا
پیریش منی وەبیری کەسانم نەخستەوە
باری دڵم ئەگەر چی گرانە بە دەرد و خەم
هاسان بە موویەکی سەری زولفیم دەبەستەوە
دەرمانی دەردەکەم بە کەمێ تۆزی پێیەوە
گەر بێتە لام بە عیشوە بە دوو چاوی مەستەوە
دەردی دڵم سەیید بە دروستی لە گوێ نەگرت
ئێستا کە ماومەوە بە دڵێکی شکستەوە

پەروانە

دڵا تاکەی خول و ریسوات ببینم
هەمووی هەر شێت و هەر شەیدات ببینم
لە دەوری شەمعی رووی ئەو دڵستانە
وەکوو پەروانە بێ پەروات ببینم
هەموو ئاوات و ئومێدم ئەتۆ بووی
ئەمن قەت نەمدەویست ئاوات ببینم
نەدڵ گەرمی نە چاو سۆمایی ماوە
بە دڵ گەرمی هەتا سیمات ببینم
گوڵم هەر شین و واوەیلامە بۆ تۆ
هەتا کەی شین و واوەیلات ببینم
گوڵم من تۆم دەوێ ئازاد و سەربەست
شنەی لەرزانەوەی باڵات ببینم
سەرم سەودائی یە ئەورۆکە سەیید
چ خۆشە گەر سەری سەودات ببینم

من و بەهار

ئەو کاتە بای وەعدە کزەی شەماڵێ
پوش و پوار لە رووی چەمەن دەماڵێ
وەدەر دەخا خونچە لە یاسەمەندا
شەبەق دەدا شەونم لە نێو چەمەندا
پێم خوشە هەر لە دوور باڵای ببینم

وەختێک نەسیم دەستێک بە دڵدا دێنێ
بۆ ساتێک دڵ خەمی تێدا نامێنێ
رانـاوەستێ فرمێسکی گەش لە چاودا
داهاتی دڵ هەموو دەدا بە ئاودا
پێم خۆشە هەر لە دوور باڵای ببینم

بەهار بۆ من شەوی رەشە و بەختی رەش
شەونم بۆ من خوێنی دڵە و ئەشکی گەش
بەهار بۆ من خێر و خۆشی ناهێنێ
هەر ئارەزووی دوور و درێژ پێک دێنێ
پێم خۆشە هەر لە دوور باڵای ببینم

ئاخر بەهار رۆژێک بەشی منیش دێ
رۆژێک دوایی شەوی رەشی منیش دێ
بۆم دەخوێنێ بە دڵ بە بێ قەراری
روو بە رووی من بولبول قومری قەناری
پێم خۆشە هەر لە دوور باڵای ببینم

خۆ من ئێستا ئەو نازدارەم نەدیوە
لەو باخەدا ئێستا گولم نەچنیوە
خۆ نازانم گولی سوور و خونچەی ئاڵ
چۆن دەنوێنێ لە پشتی پەردەی دەسماڵ
پێم خۆشە هەر لە دوور باڵای ببینم

مەگەر شەماڵ داوێن بکا بە لادا
هەوری رەشی لە سەر رووی رۆژی لادا
وەلا بەرێ دەسرەی لە مل هاڵاوی
وەدەر کەوێ خاڵ و خەتی نەخشاوی
پێم خۆشە هەر لە دوور باڵای ببینم

خەیاڵ ئەوی خستۆتە بیر و هەستم
من بەو مەیەی نەمخواردووە پێی مەستم
ترسم هەیە ئەوەی دلم دەیخوازێ
وا جوان نەبێ لەگەڵ دلم نەسازێ
پێم خۆشە هەر لە دوور باڵای ببینم

ئەستێرەیەک هەڵدێ لە ئاسۆی ژینم
بەڵام سەید من پیر بووم و نابینم
ئەستێرەی ژین و ئاواتم بە جارێ
ئەو هەڵدێ ئەم لەگەڵ دەچێتە خوارێ
پێم خۆشە هەر لە دوور باڵای ببینم
با کۆن نەبێ هیوای تازەی ئەوینم

کـوێستـان

ئەو چیا سەر بەرزە گەر گۆشێکی کوردستان نەبێ
نەمدەویست خێری نەبوو بۆ من ژیانی ژان نەبێ
ئەی وەتەن تۆی و دڵم زنجیری دەستوو پێی منن
مەرگە بۆ من گەر ژیانی من لە کوردستان نەبێ
من لە مەیدانی حەوادیسدا سەرم دانا برا
گۆلە مەیدان ناچێتە دەر وەک مەوجی سەرگەردان نەبێ
دەشتی کوردستان بەهەشتە بۆ کەسانە لێی دەژین
لالە و بەیبوون بەڵام شین نابێ تا کوێستان نەبێ
کەس نەبوو فرمێسکێ بۆ من هەڵوەرێنێ جار و بار
بۆ شەوانی بێ کەسی من شەمعی سبحەینان نەبێ
بەو پەرێشان حاڵێیە بووم سەد گرێشم کەوتە دڵ
خاترم جەم نابێ شانە زولفی ئاوێزان نەبێ
کەس نەبوو دەردێک لە من دەرمان بکا لەم رۆژەدا
هەر ئەوەندەش باشە بۆ خۆی دەردی بێ دەرمان نەبێ
ئەو کەسەی وەک گیان نزیکم بوو لە من دووری دەکا
رەنگە پێی وا بێ هەموو شتێکم هەیە هەر گیان نەبێ
حاسڵێ ئەم ساڵەشم وەک ساڵەکانی دی نەبوو
غەیری رەنجی بێ نەتیجە و ئێشی دەست و شان نەبێ
مینەتی دنیا بە پووشێک ناگرم لەم کاتەدا
من کە خەرمانم هەموو کا بێت و دەخڵ و دان نەبێ
هەر بەڵاییکی لە ئاسمان دێتە خوارێ بۆ منە
هەر دەڵێی عەرزی خودای لێ قات بووە جەمیان نەبێ
رەسمی کۆنەی ئەم زەمانە زاڵمە وایە (سەیید)
کەی بەڵادی غەیری بۆ بێ سووچ و بێ تاوان نەبێ

گـولّی ئـاوات

گوڵێکم بوو کە عومرێک خزمەتم کرد و بە هیوای بووم
کە رۆژێک شین ببێت و سەر لە خاکی تیرە دەرهێنێ
ئەمن هەر چاو لە دوای ئەو بووم

هەوەڵ جار دەنکە تۆوێک بوو بە سەد ئاوات لە چاڵم نا
بە ئاوی چاوی خۆم دەمداشت بە پێی ئاوو هەوای ئەو بووم
هەموو رۆژ هەڵۆدای ئەو بووم

ئەوەندم تێ روانی بوو روا لەو جێگەیە چاوم
هەتا ئەو دەنکە تۆوە ئاخری شین بوو سەری دەرخست
من ئەمجار دڵنیای ئەو بووم

هەموو رۆژێک لەگەڵ ئەو شین بووە راز و نیازم بوو
ئەمن هاورازی ئەو بووم یاری ئەو بووم با وەفای ئەو بووم
ئەمن پەرژینی ئەو بووم و پەنای ئەو بووم

وەکوو منداڵی پێ رۆ دارە دارەی کرد و راوەستا
هەموو کاتێک بە رۆژدا شاهیدی نەشوو نمای ئەو بووم
بە شەودا شەوچرای ئەو بووم

بەڵێ هەر چاوەرێ بووم تاکوو خونچەی کرد و گوڵ پشکووت
کوتم ئاواتی من وا هاتە دی با تێر تماشای کەم
کە عومرێک من فیدای ئەو بووم

بەڵام ئەو رۆژە گەردوون وەک هەموو جار کەوتە سەرسەختی
منیش هەر چاوەڕوانی هاتنی فیتنە و بەڵای ئەو بووم
ئەمن خۆم موبتەلای ئەو بووم

لە پڕهەورێکی دڵ رەش ئاسمانی گرتە ناو باوەش
برووسکەی داو بە توندی هاتە خوارێ رێژنەیەک تەرزە
ئەمن ئەو کاتە لای ئەو بووم

گوڵی ئاواتی جوانی تێک شکاند و کەوتە سەر ئەرزی
ئەوی عومرێک بە هیوای خونچەو بەرگ و گەڵای ئەو بووم
بە داخ داری عەزای ئەو بووم

دەبێ تاوانی چی بووبێ کە وا بەم جۆرە پەڕ پەڕبێ
گوڵێکی وا بە شەونم تازە لێوی ناسکی تەڕ بێ
دەڵێ گەردوون؟ خوداگیری خودای ئەو بووم

بەڵام ریشەی لە ئەرزایە گوڵی من بۆ ژیان ئامادە بە دیسان
لە ریشە نایە بەم تەرزە دوبارە گوڵ دەکا رۆژێ
دەزانم ئاشنای ئەو بووم

ئەمن ئەمجارە بۆ خۆم دەبمە چەتری سایەبانی ئەو
لە باوەش خۆمی دەگرم تاکوو سینگی من سپەر بێ بۆی
ئەگەر سەد جاری دیکەش من فیدای ئەو بووم

گرِوگاڵ

دەمێکە زەمزەمەی شێعری تۆم لە گوێ نایە
لە گوڵشەنی دڵەکەم نادرێ شنەی بایە
نەسیمی سوبحدەمی پێدەوێ دڵی تەنگم
کە خونچەیی مەدەدی ئەودەمی بزەی نایە
مەسافی شێعرە نە مەیدانی بەزم و لاف و گەزاف
قسەم لە باسی سەرە نەک لە بێ سەر و پایە
هە چی دەبینم بابۆڵەکەی لە هەڵبەستە
برا چ باسە مەگەر شێعر نان و هەڵوایە
هەتا کوو کاڵە لە پێم دا نەبوو بە سەد لەتەوە
لە رێی گەیشتنی ئامانج نەگەیمە ئەم پایە
کەسی نیە کە لە بازاری عیشق سەر بکەوێ
کە دانەنێ سەر و تا دڵ نەکاتە سەرمایە
هەزار کوێرەوەری دێتە رێ برا مەجنوون
هەتاکوو ئەشکێ دەرێژێ بە یادی لەیلایە
لەباخی تەبعی هەتا لالە شین دەکا هۆنەر
هەزار داخی دڵ و دەردی دێتە رێگایە
بەشێعری خۆش دڵەکەم خۆش دەبێ و دەکا گرِوگاڵ
بە دەنگی زەنگوڵە منداڵ لە خەو دەکا دایە
بەهار دێتەوە زستانی ماوەکەم ماوە
کە ئاڵەکۆک لە رنوو بەفری بێتە حاشایە
هەڵاڵە سوێسنە موژدەی بەهاری دێننەوە
بە داخی لالەوە بولبول دەچێتە سەحرایە

بــــە ئـــاوی چـاوی دەدێـرم بـرا لە هــەر لاوە
گــوڵێکی بـۆ دڵی مـــن شـین بـبێ لە هـەر لایـە
بـە یـادی تـۆوە وەهـا مـن هـەمیشە مـەشغووڵم
بــــە بــێ سـەدا لە دڵمـدا هـەرایـە هـوریایە
بـــنای وەفـا پـتەوە چـون حـەقیقی‌یە مـیعمار
(سەیید) ئەگەر چی کـە شاگـردە نـیمچە وەستایە

بەهار

بەهارە تازە ئەما فەسڵی سارد و سەرمایە
هەموو پەژارە دەڕۆن کاتی خۆشی لە دوایە
لە قاسپە قاسپی کەوان دەنگ ئەداتەوە کەژ و کۆ
لە هاژە هاژی خڕان دەنگی دی لە گوێ نایە
لە داخی دووری زستان نیە رنوو دەگری
لە حەیفی کاتی بەهارە لەگەڵ وی پێ نایە
لە دەنگی قاز و قورینگان لە نێو چەمەنزاران
ئەوەندی گوێ دەگرێ هەر هەرایە هوریایە
ئەما بە بولبولی شەیدا قەرار و ئارامی
دەرەونەوە لە فڕەی باڵی ئاسکی سەحرایە
لە سەر چەمەن گوڵی نەسرین و لالە دەستەملان
دەڵێی لە کۆشکی مرادان و بووک و زاوایە
لە بەر بناری چیاکان لە کیژ و کوڕ پۆل پۆل
دەڵێی فریشتەن و هاتوونە سەیری دنیایە
بە ئارەزووی بەهاران بە سەر دەچێ زستان
بەهار ئەگەرچی هەزار ئارەزووی لەگەڵ دایە
بەهار هاتەوە بیری دەڕۆنە مەڕ دۆشین
جحێڵەکان بە گەمە دێنەوە لە مەزرایە
چ خۆشە کاتی بەهاران دەمی وەنەوشە چنین
بە چەپکە بیخەیە ڕێبازی سەر و باڵایە
بڕێژی ئەشک بە داوێنیا هەڵیرێژێ
لە دەرد و مەینەتی دووری ئەوەی لە دڵتایە

بەهار هاتەوە ئەمڕۆ لە من بە تاقە گوڵێک
بە زەردەیەک بە گوڵێ کێ دەڵێ بەهار نایە
ئەوەی کە مردووە دڵیان بە سۆزی زستانی
پەنا بە گوڵ ببەن ئاخر دەمی مەسیحایە
بەهار هاتەوە ئەوڕۆ دەکەونەوە سەر باڵ
لە بازو قومری و قاز و قورینگ و دوڕنایە
دەکەونە نەغمە و ئاهەنگ و بەزم و گۆرانی
ئەوەی کە ئەهلی دڵ و شێعرو نەغمەو نایە
بە چاوی مەستەوە نەرگس لە لالە دەڕوانێ
مەتاع یۆسفە چون موشتەری زولەیخایە
(سەیید) کەقەتعی هومێدی لەخۆی نەکردووە قەت
کە پیرە دارە بە زەبری زەمانە دانایە

قەسیدەی بەهار

بەهارە کاتی گوڵ و فەسلێ چوونی سەحرایە
وڵات بەهاری بەهەشتە کە جێی تماشایە
نیشانی هاتنی نەورۆز و کاتی باغ و گوڵە
کە ئاڵەکۆک لە رنوو بەفرێ دێتە حاشایە
چیا و چەمەن هەموو شین بوونەوە بە بای وەعدە
ژیانەوە لە نوێ بەو دەمی مەسیحایە
هەڵالە سوێسنە بەیبوون وەنەوشە و لالەی سوور
دەیانشەکێنێ لە نێو گیا و گژا شنەی بایە
لە قاسپە قاسپی کەوان دەنگ ئەداتەوە کەژ وکێو
نەوای بولبول و قومری نەبێ لە گوێ نایە
لە بەر بناری چیاکان لە کیژ و کوڕ پۆل پۆل
دەڵێی فریشتەن و هاتوونە سەیری دنیایە
من و دڵیش بە هومێدی گوڵ و وەنەوشە چنین
بە داخی لالەوە هەستاین و چووینە سەحرایە
لە هەر گوڵێکی نموونەم چنیو لە باخەڵ خست
بەڵام نە حەجمی دڵم بەو هەموو گوڵ و گیایە
هەتا گەییم بە وەنەوشە کە دەمچنی زانیم
بە رەنگ و بۆن و رواڵەت لە وانی دی جیایە
کوتم وەنەوشە دەزانێ لە نێو گەلانی گوڵان
چ ڕێز و بایی بە تۆ داوە لوتفی ئەو خودایە
وتی دەزانی چیە هۆی ئەوەی کە وا جوانم
چ رەمز و رازە تەبیعەت لەگەڵ منا وایە
ئەوەی کە شەونمی گەش رووی جوانی من ئەشوا
لە قەترە قەترەیی ئەسرینی چاوی شەهلایە

نەسیمی کاتی بەیانان کە ئارەقم ئەسڕێ
هەناسەیێکی بە سۆزی دڵێکی شەیدایە
شەوێکی باوەشی من تاکوو ڕۆژ نەکا بە سەرین
گزنگی تاو لە سەران ناکەوێت و هەڵنایە
وەکوو شەمامە بە ڕۆژا لە دەستی دڵدارم
شەویش کە جێگەیی من چینی زولفی تاتایە
قسەی لە زولفی ڕەشی یاری دلبەری من کرد
ئەوەی کە دین و دڵی من لە داوی ئەو دایە
بە وەعدە دەستی شکاوی دڵی منە چینی
وەباڵی گەردنی بێ سووچە هەر لە ملیایە
چیە کە خوارە وەکوو ماڵی لامە بێ مەیلە
ئەوەی کە کەچڕەوە کەچ خولقە پێی دەڵێن لایە
خەیاڵی موبهەمی وەسلە کە بێ سەرئەنجامە
شەوی درێژی فیراقە کە ئاخری نایە
دیارە عاشقی تاوانە بۆیە زولفی کە چیش
تەنافی گەردنە زنجیری سەر هەتا پایە
هەزار گرێی لە دڵم خست بە چینی داوێکی
هەزار داوی لە ڕێمدا چنی بە هەودایە
بە زولفی ڕەش چ بڵێم ڕۆژی رووی لە من پۆشی
بەڵێ کە ڕۆژی ڕەشی بێ کەسان هەر ئاوایە
تەمام بوو تایەکی ئەو زولفە خاوە دەستۆکەم
خەیاڵی خاوە کە دیم ئەو تەمایە لەو تایە
ئەگەر چی سایەیی ئەو زولفە قەت نەکەوتە سەرم
(سەیید) خودا نەبڕێ قەت لە سەر من ئەو سایە

چوونەوەی دێ

تازە بەینێکە چوومەوە «جەمیان*» / بە هەوای ژینی تازە بە دڵ و داو
دێیە مەڵبەندی خۆشی بیرەوەریم / کە وەدڵ دێنێ تین و هێز و هەناو
دڵ خەفەتبار لە شاری بێ دەرمان / شاری بێ شوور و پڕ شەڕ و شێواو
کەس نیە دەردی دۆستی دەرمان کا / هەموو لێک زیزن و لە یەک تۆراو
شوێنەواری تەمەددونی شاری / دووکەڵی بێنزە کۆن و جیبە شکاو
شار ئەوەندەی لە جوانییا ماوە / لاوی سەرمەست و کیژی مل بەدراو
گەر دەپرسی لە حاڵی دێش چۆنە / گشتی ویرانە پاکی لاروو خاو
هەر کە دیم ئەو هەموو کەلاوەی دێ / کردی خوێنی دڵم لە سینەکەلاو
باخ و ماڵێک بوو جێ هەوارگەی دڵ / ماڵی رووخاو و باغی شین لێ بڕاو
کێوەکان سەوز و سەرکەشن ئێستاش / دەر و دەشت و چیا بە گوڵ خەملاو
خۆشە سەیرانی دەم رنووی کێوان / ئاوی هەڵدێر و قەڵپەزەی بەفراو
لای ئێواران و کارە کاری مەڕی / دەنگی بلوێری شوانی چێشتەنگاو
بە هومێدی خودا و پێغەمبەر / گەر تەمەن مابێ رۆژێ دێتەوە باو
دەبمە جووتێری کشت و کاڵی زەوی / دەبمە وەرزێری دەست وپەل قەڵەشاو
زەوی یەکانم بە ئاوی کانیاوان / کاتی خۆی پاکی شین دەکەم بە کەشاو
دەبمەوە خاوەنی خەلە و خەرمان / گەرچی خەرمانەکەم درا دەم ئاو
دەستی ماندوو لە سەر زگی تێرم / دادەنێم جا دەڵێم براله سڵاو
لێی دەنێژم لە باغەکانی نەمام / خوێنی جەرگیشی لێ دەنێم بە شەواو
تا بیبێتە نەمام دوا رۆژم / بۆ منالان کە دەبنە گەورە پیاو

*-گوندێکە لە نێوان بۆکان و سەقزدا و سەیید خاوەنی بەشێک لەو گوندەیە.

بەر بەیانان بە قاسپە قاسپی کەو   راوچیان دەچنە بەر بنار و شەتاو
کەو وکەرویشک و سی و مراوی و قاز   لە چیاو و چۆمەکان دەکەونەوە داو
پاییزان کاتی راوە کەرویشکە   خەم رەوێنە لە بەر بناران راو
ئەسپی سواریش وەکوو شەماڵ بفڕێ   بۆ هەموو جێ بە سەر رەو و پڕتاو
تاژی خۆش بەز وەکوو هەڵۆ و شاهین   بۆ نچیر بێ بە هەڵمەت و شاڵاو
سەنگە سیرێکی ساز بکەم وەکوو زوو   قووتی رۆح بێت و قووەتی هاناو
زەحمەتێکی دەوێت و داخی دڵێک   دێتەوە دۆخی خۆی هەموو بە تەواو

چۆڵە چرا

بە عەهدی خۆم ئەمن شەرت بێ وەفا کەم
دەبا هەر بێ وەفا بێ ئاشناکەم
ئەگەر رۆژم نەبوو کەس ئاشنام نین
هەموو نائاشنان کاکە و براکەم
کەسێکی دی عەبام ناخاتە سەرشان
ئەگەر تۆزێ درا شانی کەواکەم
ئەوەی وەک کۆی دەبینی کایە گشتی
کە بێم خەرمانەکەم کاتێ بە با کەم
لە بەر پەروانە دەورەم چۆل نەبوو قەت
هەتا شۆقێکی بوو چۆڵە چراکەم
دەزانی چەندە چاک بووم من لەگەڵ دۆست
کە چی ئێستانە خۆم چاکم نە چاکەم
نەکوو ئەو یارە گەرد بگرێ دلّی لێم
دەبوو گیانیش وماڵیشی فیداکەم
کە چی ئێستاکە هەر ئەو نابرایە
دەڵێ نەمدیوی ناتناسم براکەم
دەڵێم تەرکی هەموو کەس کەم لە داخا
هەتا مەجبوور نەبم هەر بێم و راکەم
لە ئاوی چاوما غەرقم بڵێم چی
لە خۆم خنکاوترە خۆ ناخوداکەم
ئەگەر رۆژم نەبوو رووی لێم نیە کەس
(سەیید) وەک رۆژ پەرستە ئاشناکەم

پووڵ و پارە

لە دوای بیسمیللا و سەلات و سەلام
هەر لە پووڵ جوانە سەردێڕی کەلام
هەوەڵ و ئاخری هەر قسێکی جوان
پووڵە و پووڵە و پووڵ باقی وەسەلام

***

بە پووڵ دەتوانی وەدەستی بێنی
لە قیامەتیشدا بەهەشتی باقی
لە ڕێی خودا دا خەرجی کە پارە
خودا دەتداتێ کەوسەر و ساقی

***

پووڵ لە بەر چاوی کەسی زاهیر بین
هەر جارە دەکا جیلوە بە جۆرێ
تۆ جل وبەری ئەسپی عەرەبی
لە کەرێکی کە ڕەنگی دەگۆڕێ

***

پاکەتی پۆستی تەمری دوو ریاڵی
شارە و شار دەیبا بە پڕی و خاڵی
قەتاری ئاسن بەو سەنگینی‌یە
چەندە سووک دەکا بۆ پووڵ حەماڵی

***

وەسیەتە بۆ تۆ باش لێی بە حاڵی
قەت مەچوو مەیدان بە دەستی خاڵی

ئــــەگـــەر پـــوولْ هــەبێ دەیــباتە دواوە
ئـەو قسـەی مـەشهوور بە چـەکین دالْێ

***

فکـــری لێ مـــەکـــە قسـەت لە پـێشە
هــەر لە مشـتا بـێ دوو قـڕان بـۆ کـێشە
ئـــەگـــەر بـێ پـوولێ لە سـەری مـەڕۆ
مـــەودا کـــورتیش بـێ زۆری مـەکـێشە

***

عـــاشقە رووتـــەی بـــێ پـــوولْ و کـاری
لێت نــــــاشیرینە عــــــیشق و دلْداری
ئـــەوە بـــزانـــە هـــەرگیز چـۆل نـابێ
جـێ ژوانـی عـاشقی بـە دەست و دیـاری

***

ئـەگـەر یـارەکـەت بـە قـڕ و ئـەدایـە
یـــا زۆر خـــۆگرە یـــا بـــێ پـەروایـە
بـــە تـــۆقی تـــەلا پـــوولێ لە مـل کـە
مـــلی کـــەچ دەبـــێ و سـەری هـەلْنایە

***

بـێ پـوولْ لە جـێیان بـە دەنگ دەیـناسن
ئـــەوانـــەی وریـــا و ئـــاکـار شـناسن
بـۆ کـارێکی چـووک دەتـهێنن و دەتـبەن
دەبـــێ هـــەلْبەستی بـۆی کـالْەی ئـاسن

***

ئـــەی پـــارە رۆژی هـــیممەتە سـادەی
بـێ مـیهری تـا چـەند بێ مـەیلی تـا کـەی

لە دەس هەر کەس و ناکەسێک دا هەی
خۆ نات خۆم بۆ چی روو لە من ناکەی

***

هەر مەرگە بە پوول عیلاجی نایە
چون پوولێش بۆ خۆی مەرگی لە دوایە
هەر بە پوول دەکریٚ دەرمانی دەردان
بۆ هەموو دەردێک هەر پوول شیفایە

***

رەنگە پێم بڵێی چەند پوول پەرستە
(سەیید) هەموو شتێکی لە پووڵدا دیوە
ئیشتیباە مەکە لە خۆی مەگۆڕە
من پوولم لە نێو هەموو شتا دیوە

***

پاییز

پاییزە هەموو دەشت و چیای گرتووە ماتەم
داوێنی چەمەن تارە سەری بەرزی چیا تەم
لەو باخە گوڵم چەپکە دەوێ لەو دەمە ماچێ
زەربول مەسەلە راستە لە زۆرزۆر و لە کەمکەم
کورتی مەکەوە زولفی درێژ مەبڕەوە گیانە
یاخوا نەبێ ئەو سایەیە کۆتا لە سەرم کەم
ئەگریجە لەسەر روومەتی جوانی چەمەنە و گوڵ
رووی جوانی لەنێو پەرچەمی رەشدایە وەکوو شەم
داوێکی بەسە تەیری دڵی بێ پەڕو باڵم
لازم نیە زەنجیری بکەی کاکۆڵ و پەرچەم
وا خۆشە بە خەڵوەت کە سکووتی نەشکێنی
دەنگی نەفەسی گەرم لە سینە و لە دەماودەم
لە کوێیە رەقیب تاکوو لە مەیدانی ئەدەبدا
(سەیید) وەکوو تۆ بێت و بڵێ کاکە منیش هەم

پەرچەم

سینگەکەت دەرخە گولّستان سەفاییّکی دەویّ
رەحمیّ ئاخر بە دلّی من کە وەفاییّکی دەویّ
پەرچەمت جوانە پەریّشانە بە شانەی مەکەوە
هەر لە چادور وەدەریخە شنە باییّکی دەویّ
هەیکەلت جوانە بە کۆلّوانە دەرازیّتەوە باش
گولّ برازیّنیەوە بەرگ و گەلاییّکی دەویّ
دلّەکەم مات و خەفەت بارە لە شاری وەڕەزە
تەیری تیژ بالّە بەلّیّ بەرزە چیاییّکی دەویّ
زولفی تاتات مەکە سەرباری پەریشانی دلّم
تا بی ئەو بارە گرانەی نیە تاییّکی دەویّ
خەمەکەی تۆ بە چراوە لە دلّی من دەگەڕیّ
چاکە ئەو کاولەیە تاریکە چراییّکی دەویّ
بۆیە من زۆر دەگریم تا گولّی ئاوات شین بیّ
دانەیەک تا دەڕویّ هەور و هەلاییّکی دەویّ
وەعدەییّکی بدەیە تۆ دلّی (سەیید) خۆش کە
گولّی ژاکاوە دلّم ئاو و هەواییّکی دەویّ

بۆ مامۆستا سەیید کامیلی ئیمامی

تاڵ و شیرین

ژیانی من بە دەرد و داخ و ژانە هەر بە نێو ژینە
کەسێ نەیچێشتبێ ئەم تاڵییە لای وایە شیرینە
لە مێژە دەنگی تۆ نایەتە گوێ کامیل چ قەوماوە
ئەتۆ لای بووی زمانم لاڵ بێ یا گوێی ئێمە سەنگینە
براکەم شێعری تۆ ناڵەی دڵە هەر دڵ دەلاوێنێ
بەڵێ بۆ دەردەداران لایەلایە دەنگی ناڵینە
زەمانێ بولبولی دەنگ خۆشی ئەم گوڵزارە بووی ئێستا
نە دەنگی ناڵەو نایە نە رەنگی جوانی نەسرینە
هەچی دەنگێکی دەیبیستم دڵم دێنێتە ژان ئەورۆ
سکاڵای مل بە کوێنە هەر سەدای رۆرۆیە یا شینە
بە سەرما هێندە گریاوە مژۆڵێ پێ نەما چاوم
لە باخچە و باخی بێ خاوەن دەچێ بێ هەژگ و پەرژینە
لە سەر چۆم و شەتان فێنکایی ئاوێکم نەدی کاکە
هەمووی خوێناوی جەرگی لەت لەتە لێڵاوی ئەسرینە
لە باتی قاسپە قاسپی کەو پەپوو دەخوێنی لەم هەردە
لە باتی لالە و سونبول لە باخان هەر درووشینە
ئەمن بۆ خۆم کە خەمبارم دەڵێم هەروەک منە (سەیید)
لە چاوی لالەوە هەر کەس دڵی داخێکی خوێنینە

بۆ خاڵەمین

هیچ دەزانی خاڵی من ئەی بولبولی باغی وەتەن
هاونشینان بێ نەوای تۆ بێ نیشان و بێ نەشەن
موددەتێ تۆ بولبولی خۆشخوانی ئەم گوڵزارە بووی
لالە دڵ سووتاوە بێ تۆ خونچە ناکا یاسەمەن
بولبول و قومری لە باخا نین بە گوڵدا هەڵبڵێن
ئێستە پێشێلی دەکەن باخ و چەمەن زاغ و زەغەن
کەس نیە چەپکێ گوڵی تازەم بداتێ گوڵ چنیش
هەر دەزانن پاشەڕۆکی وشکە بەرگی گوڵ بکەن
تیری تیراوێژێ ناپێکێ دڵم چونکە نیە
ژێ لە زولفی خاتووزین،تیرو کەوانیش دارەبەن
دێتەوە بیرت کە دەتگوت چاو لە خەو هەستن لە خەو
سواری دەس بەجڵەو لەمەیدان بن بە کەس مەیدان مەدەن
نایەڵێ دایکی وەتەن باری لە ئەستۆ دارنێ
گەر لە پێت داکوت و زنجیر بێ لە گەردندا ڕەسەن
گێژ و وێژم کۆیەکەم هەر کایە هیچ دەخڵی نیە
هەرچی دەیبێژم بە وردی یا هەڵیداوێم بەشەن
(سەیید) ئەوڕۆکە بە تۆ و خاڵە جلیتێن ناکرێ
چونکە مەیدان بەردەڵانە و ئەسپی سواریش نارەسەن

بۆ کاکە سەید کامیلی ئیمامی

وەرنە سەر سەرچاوەکەی چاوم کە سەیرانی هەیە
روون و لێڵە جار بە جارە حاڵی سیروانی هەیە
گەرچی باریکە مژۆڵ بۆ پردە بازی رێگەتان
کۆلکەداری ئاوەسۆی من تاقەت و توانی هەیە
ماڵەکەم کۆن و بچووکە لایەقی ئێوەش نەبێ
ماڵی دڵ ئاوا هەراوە جێی هەمووتانی هەیە
گەرچی وێرانە وەکوو جەمیان دڵم ئاو و هەوای
زۆر لەتیفە وەک قەریحەم تەبعی جەمیانی هەیە
گەر تراکتۆرێک هەبێ مەزرای دڵی من شیو بکا
لەم چیا سەر سەوزەدا مەودا و مەیدانی هەیە
شین دەبێ تۆوی مراد ئاخر لە مەزرای ئارەزوو
ئاسمان ئەورۆکە مەیلی تاوە بارانی هەیە
(سەیید) ئەورۆ ئیمتیحانی شانس و بەختی خۆی دەکا
تا بزانی کاکە کامیل لوتفی جارانی هەیە

جوابی ئاوات بۆ سەیید

هۆنەرێکی پیری وەک من کوا وتەی جوانی هەیە
کوا گوڕ و تین و توانای جاری جارانی هەیە
گوێم خەریکە گوێ نەداتە بەند و باو چاویش ئەوا
کەم کەمە بێ نوور دەبێت و حالێ بوحرانی هەیە
هەر کە بیستم ماڵەکەت هاتۆتەوە جەمیان کوتم
سەد شوکور وا هەوری رەحمەت مەیلی بارانی هەیە
هاتیەوە بۆ خانەقای پیرۆزی بابی گەورەمان
ئاوەدان بێ زۆر هەراوە جێی هەموومانی هەیە
گەرچی هەروەک مۆتەکە سەر سینگی گرتم پیاوەکەت
رۆژووان بۆ خوت دەزانی رۆژ و شەو ژانی هەیە
خۆ بەڵام چونکە لە لایەن تۆوە بوو پێی سەرسەرە
روژووانیش کاتی ئێوارانە دەرمانی هەیە
تێرو پڕ دەخوا هەتا تێر تێر نەبێ ناکشێتەوە
چرت و فرتی لێ پەیا بێ جا وچان دانی هەیە
بۆ تراکتۆر ناردبووت سەیید ئەوا پێشکەش کرا
پیاوەکەت دەیگوت کە رۆژێک کاری کێڵانی هەیە
گیانە ئاوات برسی‌یە و بێ هیز دەنا بۆ خزمەتت
حازرە بێ چاو دەگێڕی داخۆ کێ نانی هەیە

لە جوابی حاجی سەیید موحەممەدی نوورانی غالیب

دڵ لەپێ کەوتووە بۆ لای تۆ کە خستوومەتە رێ
گەر درەنگ بێ مەکە لۆمەی کە بەسەر رێدەبڕێ
دڵ بە چەرخ و خولی ئەم دەورە لە رێ لانادا
نابێ پێت وابێ کە لاڕێ بووە لای داوە لە رێ
خەبەری خۆشە کە دوو بارە وەبەر چاو کەوتووم
چونکە بێ جێ نیە چاوم کە بە توندی دەپەڕێ
هێندە موشتاقە دەترسم کە گلێنەی چاوم
بۆ تماشای گوڵی رووت پەردەیی چاوم بدڕێ
تۆقی ئەستۆمە وەفا چۆنی لە مل دامالم
تاکوو تیغی ئەجەلم دێ و رەگی ئەستوم دەبڕێ
وەکوو پەروانە لە دەوری شەمی رووی تۆیە دڵم
بۆ فیدا کردنی گیانە دەگریت و دەگەڕێ
یادی ئەو سەردەمە غالیب بوو شەمی ئەنجومەنم
دڵی (سەیید) وەکوو پەروانە دەسووتێ و دەگرێ

شێعری حاجی سەیید موحەممەدی نوورانی غالیب

بۆ سەیید

وا لە رەقس و لە سەما دایە دڵم هەڵدەپەڕێ
چاوەچاویە بە تەمای چاوتە چاوی دەگەڕێ
یار لە مەیخانە لەگەڵ دەوری مەن و بادە هەیە
فیتنەیە بۆ دڵی من چاوی دەگێڕێ و دەگەڕێ
رووت کە وا ناسکە دوور بێ لە هەناسەن چاکە
تینی ئەو ئاگرە لێی دا،وەکوو شیر هەڵدەگەڕێ
دڵ لە رێی عیشقی ئەتۆ دایە بە بێ تۆ ماوە
زووکە فریای کەوە پێی خستووە داماوە لە رێ
دڵ لە کەشتی خەمی تۆدایە لە بەحری مەینەت
نا خوداش غالیبە ئەمما نەگەیەی وەردەگەڕێ

بۆ غالیب و ئاوات

غالیب و ئاوات دوو شەم بوون و دڵم پەروانەیەک
هەردەمە دوو جار دەسووتام من بە بێ پەروانەیەک
جارێ ئەو دەیبرد دڵم ئەو جارێ دەیهێنایەوە
دوو تەناف بوون بۆ دڵی تەنیام کە کردبوویانە یەک
دەست و پێی دڵ بەستراوە تابی زەنجیری نیە
تاقە هەودایەک بەسە بۆ دەست و پێی دێوانەیەک
بۆیە دوو ساقی بە دوو جام دێنە سەر ئاسۆی دڵم
دیارە بۆ مەستێک کەمە یەک ساقی و مەیخانەیەک
رەمزی عیشقە وا بەدوو سەییاد بەدووی سەیدێک کەون
گەر نە تەیری دڵ ئەسیر نابێ بە داوو دانەیەک
من لەگەڵ خۆم و خودای خۆم عەهد و پەیمانم هەیە
بچمە سەر کەوسەر بە بێ وان نامەوێ پەیمانەیەک
غالیب و ئاوات دوو جانانەی منن دڵ پێم دەڵێ
تۆش دوو جار بمرە (سەید) هەر جارە بۆ جانانەیەک

بۆ مامۆستا سەیید کامیلی ئیمامی

دەمێکە زەمزەمەی شێعرێکی تۆم کاکە لە گوێ نایە
لە کوێستان و چیا سەر سەوزەکان قاسپەی کەوێ نایە
گوڵی باخی ئەدەب گەر تۆ نەبی من بچمە کام گوڵشەن
کە هیچ باخ و گوڵێک ئەوبۆنە خۆشەی خۆتی لێ نایە
هەموو سەرچاوەیەک کوێر بێتەوە خۆ ئاوی نامێنێ
کە چی سەر چاوەکەی چاوم دەبوو وشکایی بێ نایە
لە ناخی سینەوە هاسان هەناسەم نایەت و ناچێ
کزەی بای وەعدەکەی خۆمە، دەمێ دێ، سەردەمێ نایە
لە هەر لا دڵ بە جێ دێڵم بحەجمێ و بگرێ ئارامی
لە هیچ لایێکی دی لای تۆ نەبێ خۆ دڵ بە جێ نایە
نەخۆشی دەست و پێی بەستووم و دەنگیشم بەکەس ناگا
خڕەی زەنجیر و دەسبەندی کەسێ بێ دەست و پێ نایە
دڵی ناردۆتە لات (سەیید) کە نەیتوانیوە بۆ خۆی بێ
درەنگی پێ دەچێ ئاخر بە سەردێ خۆبە پێ نایە

بۆ چلەی ئاوات

کاکە لە دوای تۆ نەما تین و گڕو هاناوەکەم
هێندم ئەسرین رشتووە سۆمای نەماوە چاوەکەم
سارد و گەرمی رۆژگارم من کە زۆر دیوە بەڵام
قەت نەبوو وەک ئاهی سەرد و جەرگە هەڵقرچاوەکەم
من ئەوەندەم ژین دەوێ بێ تۆ کە بۆ تۆ شین بکەم
گەر نە ژینم ژانە بێ تۆ مردنە ژیناوەکەم
رۆژ بە رۆژ زیاتر دەبێ ئەسرینی چاو گەرچی دەبوو
ئاوی کانیاوێ وشک بێ چون نەما سەرچاوەکەم
بۆ چلەت چل ساڵ ئەگەر ماوەم ببێ شیوەن بکەم
ئێستە هەر دەرد و پەژارەم زۆرترە تا ماوەکەم
باسی دڵ ئەورۆ کە چاو بە زمانی ئەسرین پێم دەڵێ
بوونە ئاوێنەی دەروون چاو و دڵ و زاراوەکەم
کامیل ئەی شاسواری مەیدانی ئەدەب کێ بێ بڵێ
گۆلە مەیدان دەردەکەم ئەمنیش ئەگەر بێ باوەکەم
کەس نیە ئەورۆ لە دوای تۆ لێم بپرسێ دا خودا
چی بە سەر هات یارە لێقەوماوە دڵ سووتاوەکەم
ئارەزووی دیداری تۆ کەوتە قیامەت کاملا
زووبە ئاواتی دەگا (سەیید) دڵە سووتاوەکەم

عیشقی وەتەن

ئەوکەسەی روونە دڵ و میشکی بە عیشقی وەتـەنی
بە خـەتا چـۆنی دەدا خـاکـی بـە مـوشکی خـوتەنی
جـێ هـەوارگـەی دلّی یـارانـی ئـەوین دارە وەتـەن
دیـمەنی بـاغی بـەهەشتی هـەیە دار و دەوەنـی
کاتێ بای وەعدە لە هەورازی رنـوو سـەر دەکـەوێ
سـەوز و سـوور دەبـنەوە داوێنی چیا و چـەمەنی
نیشتمان قەدری لە سەرچـاوە لە بـەر چـاوی مـەخە
بـەفریوێکی قسـەی دوژمـنی زۆردار و دەنـی
مـەبە سـیپاڵی هـەموو کـەس بـە لیـباسێکی نـوێ
نـۆکەری خـۆت بکـە شـانازییە رووت و رەبـەنی
عەیبی خۆت کـاکـە بـە پـارچـەی وەتـەنی داپـۆشە
رانک و چۆخەی مەرەزی مەیدە بە بوردی یـەمەنی
پێ بـە پـێی کـورت و درێـژی بـەڕەکـەت راکـێشە
فەرشی کـاشان نـییەتی تـابی حـەسیری جـەگـەنی
دەنگی بلوێری شوانی شـەو و قـاسپەی کـەوی رۆژ
بە فیدای بێ هـەموو زێـر و بـەمی سازی دەهـەنی
تار و پۆی پاکـی کـە هـەوریشمە خـۆ ئـەم غـەزەلە
کێ دەڵێ جوان نیە وەک خاریجە پارچەی وەتـەنی
جاری واش هەڵدەکەوێ دەس کری شاگرد جوان بێ
من کە شاگردم ئـەتۆش خـاڵی مـن ئـوستادی مـنی
پارچە شێعریکی کە کـردوومەتە پـێشکەش بـۆ تـۆ
کەس وەکوو (سەیید)ی ئەم پارچەیە وا جوان نەتەنێ

شینی هەژار

گەر لە دنیای ئێمە ئەورۆ شین و واوەیلا نەبێ
دڵ دەڵێ لە خوا دەخوازم هەر نەبێ دنیا نەبێ
عاسمان بۆ هیچ هەژارێک قەت نەگریاوە بە دڵ
هەر لە ئەوەڵ رۆژەوە بۆ شینی مامۆستا نەبێ
گۆڕی مامۆستا هەژار شەمعی مەزاری بۆ چیە
مانگ و رۆژ لەو جێگە دەورەی داوە شەمعی با نەبێ
رۆژ لە من ئاوا بووە بۆ من چ تۆفیری هەیە
رۆژی خەڵکی شەو هەڵێ ئاوا بێ یا ئاوا نەبێ
کەس نیە بۆ شینی مامۆستا هەژار لەم رۆژەدا
چاوی ئەسرین بار و لەش بیمار و دل شەیدا نەبی
مەرگی تۆ بۆتە گرێ پووچکەی دڵی گوڵشەن هەژار
خونچە با نەکرێتەوە و عوقدەی دڵی گوڵ وا نەبێ
هێندم ئەسرین رشتووە سۆمای نەماوە چاوەکەم
من کە لێم تاریک بوو دنیا چاکە چاوم چا نەبێ
گفتوگۆی دڵ دانەمرکا هەرچی گریام دوێ شەوێ
جۆگەلێک چۆن بەش دەکا بۆ و ئاورە دەریا نەبێ
کەس نەسووتا وەک (سەیید) ئەورۆکە پەروانەی دڵێ
شەم وەخۆی ناکا ئەگەر پەروانە،بێ پەروا نەبێ

فرمێسکی رژاو

فرمێسکم هێند رشت لە رێگەی تۆدا
هەر وەک فرمێسکێک لەبەرچاو کەوتم
دەمێکم خۆشی لە دنیا نەدی
عومرێک هەولّم دا ساتێک نەسرەوتم
ئەستێرەی ئامانج رەش و تاریکە
ئەویش هەر وەکوو بەختی سەر چەوتم
بە دووی دیداری زولف و رووی تۆدا
بە رۆژ نەسرەوتم بە شەو نەخەوتم
بەلّام نەگەیمە سەر ئاسۆی ئاوات
تا هەنگاوێک چووم دوان وەدوا کەوتم
عەسا بە دەست و پیر و نەخۆشم
لە رێگەی ژیندا هەر کەوتوو رەوتم

بۆنەخۆشی حەقیقی

حــەقیقی نــەمری یــا خــوا بــەم زووانــە
بــە بــێ تــۆ حــەستەمە ئــەمجارە ژیــن کــەم
لە پــاش تــۆ دوور لە بــالات تــالە ژیــنم
مەگەر هەر دەس بە خۆ کوشت و بڕین کەم
نــە دڵ گــەرمی نــەچاو سۆمایی مــاوە
لە دوای تۆ من بە چــی بگــریم و شــین کــەم
وەکــوو جــاران کــە خــەمخانەش نــەماوە
هــەتا سۆرانــی و دەســرۆکە شــین کــەم
گــوڵی بــاخی ئــەدەب گــەر تــۆ نــەمێنی
لە کــام گــوڵزار گــوڵێکی دیکــە شین کــەم
لە پــاش تــۆ دەردی دڵ بــۆ کــێ بکــەم مــن
بــە کــام مــەرهەم دەوای زام و بــرین کــەم
(ســـەیید) بــڕوا حــەقیقی تــازە ئــەمنیش
دەبــێ ئــەسپی ســەفەر ئــامادە زیــن کــەم

سەمەرقەند

دڵی شەیدا لە خۆی بێزارە بۆ تۆ
لەگەڵ خۆی غەیرە تاکوو یارە بۆ تۆ
بە گوڵزارێک گوڵێک سەودا دەکەم من
ئەتۆ بۆ من هە چی گوڵزارە بۆ تۆ
من و دەرد و دڵێکی پارە پارە
کتێبی عیشقە ئەم سی پارە بۆ تۆ
لە دەورەت عاشقانی تۆ وەخرِ بوون
بە تەنیا هەر منم ئاوارە بۆ تۆ
دڵم نازی خەمی تۆی زۆر لە لایە
کە خۆی بێ نازە یا نازدارە بۆ تۆ
خەوی بردووم خەیاڵی زولفی خاوت
چلەی چاوانە بەو شەوگارە بۆ تۆ
ئەمەش بۆ من خەمێکی تازە دێنێ
کە بۆ تەنیا دڵم خەمبارە بۆ تۆ
سەمەرقەندی منە شاری مەهاباد
بە ماچی لێوی تۆ ئەو شارە بۆ تۆ
بە تەنیا هەر ئەوینی تۆم لە دڵدا
دڵی (سەیید) گوڵی بێ خارە بۆ تۆ

بۆ مامۆستا حەقیقی

وەکوو بیستوومە کاکە فەرمووتە
وەک مریشکێ لە هێلکە چوومەتەوە
گەر دەپرسی لە من لەت و پەتە دڵ
چاکە جارێ کەمێ دروومەتەوە
گەرچی دنیا لە کۆڵی خۆی دانام
من بە زۆری لە کۆڵ نەبوومەتەوە
پێم لە سەر ئارەزووی دڵم دانا
وەک نەمەد تەختە هێندە سوومەتەوە
موددەتێکە کە لێم نەپرسیوی
لێم ببوورە خراپ بزوومەتەوە
تۆ لە دڵدای و خۆ لە بیر ناچی
قەت مەفەرموو لە بیری چوومەتەوە
ناوەکەی تۆم وەکوو چەقەی* سەقزی
هەر لە سەر زارە هێندە جوومەتەوە

*- چەقە: بە زاراوەی سەقز بە مانای بنێشتە، بنێشتێکە تایبەتە کە لە داری مازووبەرهەم دێ .

جوابی حەقیقی بۆ سەیید

عــــوزروو مــوزرت قــەبووڵ نــیە ســەیید
قـــــافییەت بـــــۆ نـــەهێشتوومەتەوە
زۆر شـــوکر جـــار و بـــارە دێــمەوە بــیر
بـــە چـــەلێکی لە بـــیر نـــەچوومەتەوە
لە نـــەزەر شـــاعیرانـــی هـــاوچەرخـــم
هـــەر حـــەقیقیم مـــەحوو نـــەبوومەتەوە
حـــــاسڵی شـــێعرەکـــانی ســـاڵانم
تـــازە ئـــەو ســـاڵ بـــڕێک درووومـــەتەوە
پـــــاییزە کـــاتی راوە ســـاڵی قـــەدیم
بـــــە نـــچیرێک و دوو نـــەچوومەتەوە
راوکـــەرێ کـــوانـــی‌یێنێ کـــەروێشکێ
تـــا نـــەبرشاوە* کـــەشکی ســـوومەتەوە
قـــافییەت هـــێندە ســـەخت و نـــاجۆرە
چـــی وتـــووتە مـــنیش وتـــوومەتەوە
جـــا لە بـــەرەوەی بـــە قـــەولی تـــۆ ئـەمنیش
هـــەر بـــنێشتێکی جـــووتە جـــوومەتەوە
مـــن و تـــۆ تـــەبعمان وەکـــوو مـــەتەیە
دەســـمین شـــێعری رەق بـــە دوومـــەتەوە

---

*- نەبرشاوە: یەعنی خراپ نەبووە و رەنگی نەگۆڕاوە .

بۆ حەقیقی

حـــەقیقی شـــاعیری شـۆخ و هـــونەروەر
گوڵی باغچەی ئەدەب ئەی نوکتە پەروەر
ئـــەگـەر جـەوهەر خـــریدارێکـی بـووبا
دەبــوو ئـەشعاری تـۆ بکـڕن بە گەوهەر
لە بــەر چـاوی هـەمیشە جـێی سـەرنجە
کـە جـێی تـۆیا لە دڵدا یـا لە سـەر سەر
لەگـەڵ مـن گـەرچی دنیا وشکە تـەبعی
بە خـوێنی جـەرگی خـۆم وەک لالە دڵ تەر
بــە پـیری شـێعرەکانی مـن دەکەن گـوڵ
ئـەگـەر چـی پـیرە دار نـایێتە مـوسەر
دەبــریا عــومرەکەم وەک شێعرەکەم با
بــە عــومرێک خـونچەیێکی هـاتبا بـەر
وەکــوو شێعری نەوە ئەم حـاڵە (سـەیید)
بــە بــێ وەجـهی شەبە شێعری موعەتتەر

جوابی حەقیقی

سەیادەت سەییدی پاکیزە گەوهەر
دوڕی دوڕدانەیی زەهراو حەیدەر
گوڵی بێ خاری سووری باخ و چیمەن
دوڕی سەر سەوزی بن دەریای ئەحمەر
هەمیسان نامە و شێعرت گەیشتن
کە پێی روون بۆوە چاوم نامە سەر سەر
دەزانم شاعیرێکی چاکی ئەمما
بڕستی لێ بڕیوی کاری دەفتەر
لە حاڵی موخلیسی خۆت گەر دەپرسی
لە نەردی پیریا کەوتوومە شەشدەر
ئەتۆ خزمی لە مێژو دۆستی تازەی
کە وا زۆرتر بووە لوتفت لەمەو بەر
جەنابی حاجی بابا شەیخی بابت
لە گەردوونی فەزیلەت دابوو ئەختەر
چەلێکی ئیمتیحانی شێعری کردم
بە رووسووری لە عۆدەی هاتمەدەر
ئەتۆ چۆنی لەگەڵ دنیایە قوربان
هەتن یارانی دیندار و بە جەوهەر
ئەرێ بازدیدی کردی کاک موحەممەد
ئەرێ بۆی ناردی گوڵدان کاکە جەعفەر
درێژەی نادەمێ چی دی، بلێ بۆ
مەگەر وشتر دەنا نایبا کەر و مەر
حەقیقی موخلیسی خۆتانە سەیید
دوعاگۆیە هەتاکوو رۆژی مەحشەر

سەیید ئەم دوو شێعرەی خوارەوەی لە داوێنی نامەکەی حەقیقی نووسیوە و نوسخەیەکیشی بۆ حەقیقی ناردووە.

نەخێر ئێستا نەهاتووە کاک موحەممەد
ئەویش وا دیارە قەولی ناچێ تا سەر
قەرار بوو بۆم بهێنێ باری گوڵدان
نە خۆی هات و نە گوڵدان و نە جەعفەر

دووبارە لە جوابی حەقیقی دا

حەقیقی شێعری دوایی تۆش گەیشتن
وەکوو چەپکێک وەنەوشەی تازەو تەر
لە حاجی بابە شێخت کرد بوو یاد
مەشامی گیان و دڵ پێی بوو موعەتتەر
لە دنیا دا ئەتۆش نەتبوو دڵی خۆش
دڵت خۆش کا خودا ئەمجار لە مەوبەر
بە لوتفی تۆوە هەمدەم زۆرە ئەمما
ئەگەر دینداری جەوهەردار بێ کەمتەر
کەسێ دینی هەبێ خۆی جەوهەرێکە
دروستە پێی بڵێی پیاوی بە جەوهەر
بەڵام من ئیمتیحانت ناکەم ئوستاد
موجەڕڕەب تەجروبەی ناکرێ موکەڕڕەر
بەیانێکی حەقیقەت بوو کە فەرمووت
بڕستی لێ بڕیوم کاری دەفتەر
ئەگەرچی دەست و پێی بەستووم بە جۆرێ
بە جارێ لێی نەگرتووم ماڵی شەشدەر

زمـــانی خـــامەکـــەم ئـــازادە هـێشتا
بـــلێی جـێگەی نـەمابی نـووکی نـەشتەر
ئـەرێ تـۆ بـۆ لە قـافیەی تـەنگ ئەناڵی
قـــولینچکێ کـافییە بـۆ تـۆ سـەر و بـەر
قسـەی تـۆم هـێندە پێخۆشە کـە نـایدەم
پـــیاڵێکی بـــە جـۆگێک ئـاوی کـەوسەر
لە ســـایەی دیـــدە دەریـــایە دڵی مـــن
بـــە رەشـحێکی قـەڵەم نابێ مـوکەددەر
نـەخێر هـێشتا نـەهاتووە کـاک مـحەممەد
ئـەویش وا دیـارە قـەولی نـاچی تـا سـەر
قـــەرار بـــووبۆم بـــهێنێ بـارێ گـــوڵدان
وەنـــەوشە و سـوێسنە و لالەی مـوعەتتەر
مـنەت بـارم بکـا جـەعفەر بـە گـوڵدان
نە خـۆی هـات و نـە گـوڵدان و نـە جـەعفەر

٦٩/٩/١٥

یاری خەمخۆر

تا بە کەی شاعیر دەڵێ من چاوی بە خومارم دەوێ
من مەیی نابم دەوێ من باخ و گوڵزارم دەوێ
بەس نیە مەستی و مەی و مەدهۆشی و بەد حاڵەتی
من کەسێکی ژیر و وریا و پیاوی هوشیارم دەوێ
چارەیی دەردم بە نووکی خەنجەری موژگان نەبوو
کارساز خاوەن قەڵەم تیژێکی پڕ کارم دەوێ
چاوی بە خومار و وەفای یار و گوڵی گوڵزار چیە
من دڵی سووتاو و چاوێکی ئەشکبارم دەوێ
لاوی ئازا زۆرە قەت سەنگەر لە من ناگرێ رەقیب
پیاوی عاقڵ مەند و دڵسۆز و زماندارم دەوێ
هەر قسەی زل کردن و بافیش چ سوودێکی هەیە
نوکتەیی ورد و پتەو وەک دوڕی ئابدارم دەوێ
من سەرێکم بۆ چیە پێچراو لە پێچی مێزەرا
یا دەبێ ژێر خاک بچێ یا بچتە سەردارم دەوێ
قافلە وەدوا کەوتووە رێگام وەدوور کەوتۆتەوە
پیادە ناگاتێ ئەمن سواری جلەودارم دەوێ
من بە تەنیا ناتوانم هەڵگرم باری خەمم
من رەفێقێکی سەمیمی و یاری غەمخوارم دەوێ

زستانی خەم

زستانی خەمە باخ و چەمەن ریّی نیە گوڵ کا
بای وەعدە مەگەر رەحمێ بە شێواویی دڵ کا
چەن خۆشە بەهار بێتەوە تا لالە و نەرگس
ئەو خاڵ و خەتی دابنێ ئەم چاوی بە کل کا
داوێنی چیا و کەژ لە گوڵی ژاڵە و بەیبوون
وەک قەوس و قەزەح دەسرە و ملوانکە لە مل کا
با بولبولی ئاوارە لە نێو باخ و چەمەندا
هێلانە لە نێو بەرگی گوڵ و سەر لقی چڵ کا
بولبول بفرێ بۆ گوڵی سوور ئەم سەر و ئەو سەر
ئاسک لە چەمەندا بەفرەی بالی‌یەوە سڵ کا
شەونم کە لە سەر بەرگی گوڵان عەینی گوڵاوە
برژێتە سەر ئەو خاک و گڵە و گڵ بە سملْ کا
ئەو وەختە (سەید) دەس بە عەسا بێتەوە ناو باخ
داوێنی لە ئەسرین پڕ و پڕ باخەڵی گوڵ کا

یادێک لە تەهای دوور وڵات

هەر منم تەنیا لە نێوتانا کە نیمە چارەیە
چۆن دڵم لە دوای هەمووتان وێڵە یا ئاوارەیە
سەد کەرەت دەشکێ دڵم کەس ناڵێ ئاخر دەفعەیەک
هێندە با نەشکێ دڵی چڕژاوی ئەو بێچارەیە
بێ سەدا دەشکێت و دەنگیشی بە کەس ناگاتەوە
من دەبێ بگریم و مەی بڕژێ کە شیشەی پارەیە
ئەو دڵە گەر دوور وڵاتی خۆی لە دڵ دەرخا تەها
دڵ نیە گەرمی نیە یەک پارە سەنگی خارەیە
تا لە کالان دەرنەیە تیغ جەوهەری مەعلووم نیە
ئێستە بۆ تۆ وەک هەموو جار ئیمتیحان ئەمجارەیە
هات و خوێندت بوویە پیاو ئەمجارە تاریفت دەکەن
گەر نەرازی بە بڵێن یا شێتە یا پەتیارەیە
خوێندەوار بن تا بزانن بۆ وەتەن کارێ بکەن
نیشتمان چ بکا لەگەڵ تۆ و ئەو هەموو بێکارەیە
لاوی دڵسۆز و موسڵمان قەت لە بیر ناکا وەتەن
ئەسڵی ئیمانە ئەگەر ئیمانتان بەو کارەیە
پەندی من لە گوێ گرە تادوور لەرووی تۆ پێت نەڵێن
خۆ نەسیحەت بۆ کەرە وەک گوێز و ئەو دیوارەیە

یادێک لە هێمن

بە یادی هێمن ئەورۆ سروەیەک دێ لێی گەڕێن با بێ
نەسیم بۆنی بەهەشتی پێوەیە ئەورۆ لە هەر لابێ
شەو و رۆژ رادەبووری دڵ خەمی تۆی قەت لە بیر ناچێ
دڵم دەتلێتەوە بەو دەردەوە زۆر عەستەمە چا بێ
هەتا کۆنتر دەبێ یادوارەکەی دەردم دەبێ تازە
برینی کۆنە ناسۆری بە ئێشەکەی بڵێی چا بێ
خەمی ئەو زەڕڕە زەڕڕە رۆح و گیانی گرتووم ئێستە
خەمی عالەم چ تۆفیری هەیە بۆ من نەیە یا بێ
لە دنیای ئێمەدا مانگێک هەڵات و رۆیی ئاوا بوو
بە من چی گەر تەواوی عاسمان عەقدی سورەییا بێ
لە ئاسۆگی هومێد ئەستێرەیەک ئاوا بووە ئەورۆ
ئەگەر رۆژێک لەوی هەڵبێ بە زەحمەت شۆقی ئاوا بێ
ئەگەر چی خونچە زۆر پشکوتووە لەم باخ و گوڵزارە
لە گوڵزاری ئەدەب بەم شێوەیە گوڵ تازە شین نابێ
دڵی تاریکی من روونە بە یارانی هونەرپەروەر
دەڵێن رێبازەکەی دەگرینە بەر چاویا خودا وا بێ
خودایا لێی ببوورە رەنجی زۆر دیوە لە دنیادا
ئەویش با موستەحەقی رەحمەتی باری تەعالا بێ
خەمی دنیای لە بیر وێرانەکەی دڵ بردەوە(سەیید)
خەمی هێمن بە خێرهات بۆ دڵی من ماڵی ئاوا بێ

لە سەر گڵکۆی هێمن

ئەی مامۆستای پایەبەرز و زانای کورد
خەبات گێڕی نە وەستاوی زانای کورد
لە گێژاوی کەند و کۆسپی ژیاندا
تۆ هەڵکەوتووی لە درێژایی زەماندا
تۆ سەر رشتەی هەودای ئاڵۆزی ژینی
بیرەوەری رۆژی تاڵ و شیرینی
دنیا هەموو لەگەڵ تۆی کرد سەرچەوتی
تەنیا تۆ بووی لە دەست و دوو نەکەوتی
ئەگەر زەمان بەستی زمان و دەستت
بەڵام سستی نەخستە بیر و هەستت
ئەمن ئەورۆ ئەسرین بۆ تۆ نارێژم
بیرەوەریت لە دڵی خۆمدا دەنێژم
بۆ من بەسە هەستت، بیرت، هۆنراوەت
بۆمن بەسە شێعرت،نەسرت،نووسراوەت
ئەگەر چیمەن بێ تۆ بێ جیلوە و نازە
هەر بەیتێکت بۆ من گوڵێکە تازە
تۆ ئاشنای دەردی دڵی گەلان بووی
لە دڵدا بووی هێمن لە بەر دڵان بووی
شێعرت چرای رێگەی ژین و ژیانە
نەسرت پەرژینی فەرهەنگ و زمانە

هـێمن هـەر تـۆ بـە دەردی دلّت زانـی
دلّ چی دەویست لە خۆی لە دنیای جوانی
هـێمن بـێ تـۆ مـن و خـەم و تـەنیایی
مـن و دلّ و دەرد و نـاڵەی جـودایـی
تـاریک و روونـی تـۆیە خـۆشەویستم
تاریک و روونی ڕێی مـەبەست وهـەستم
هـیوادارم کـە یـارانـی دلّ سـووتاو
(سەیید) ڕێبازەکەی بگـرن لە بـەر چـاو

لە جوابی راوچی دا

بـراکـەم کـاکـی راوچـی شـێعرەکـانت
کە دیم روون بوونەوە چاوم کە کوێر بووم
وەبـــیرت دێ بـــە دەورانـــی جــحێڵێ
ئەمن چەند چوست و چالاک و دلێر بووم
هــەتا مـن راوچـیی هـەر دوو چـیا بـووم
لە کەروێشک ولە کەوکەی بێ نێچیر بووم
بـەڵام ئـێستا لە بـەرپیری و نـەخۆشی
وەکــوو داری عـەسام و لار و وێـڕ بـووم
دەبـینی ئـێستە مـن رێوی تـەواو نـیم
لە پێشیش دا هەڵۆیەک بووم و شێر بووم
زەمانە گەرچی بـۆ مـن شـۆر و شـەڕ بـوو
بەڵام من بۆ هەموو کەس خێر و بێر بووم
فەلەک وا دەست و پێی بەستووم کە ئێستا
لە چوارچێوەی قەفەسدا مام و فێر بـووم
ئـەمن جـوانـیم بـە پـیری دا بـە سـەودا
وەرە بـمبینە فـێری ئـاڵ و وێـر بـووم
شەوی پرسیم لە چاو بـۆ چ لێـڵ و وێڵێ
دەڵێ من غەرقی دەریای سووروسوێر بووم
ئەوەندەم غەم لە رێی رۆژی رەشم خوارد
لە ژین و زیندەگانی هەر دوو تێر بـووم
سـەید نـاکـا لە دۆسـتی تـازە شکـوە
لە یـارانـی قـەدیم زیـر و زوێـر بـووم

بۆ کاک موحەممەدی قزلجی

دەزانــی کـاک مـوحەممەد بـەم خـەزانـە
گوڵی ناو باخچەکەم گشت بۆتە سەرپۆت
لە هـــەر لایـــە تـــماشا کـە وەریــوە
هەموو خونچە و گوڵی تـا دێـتە ئـەژنۆت
ئەگەر بێت و نەیەی فکری نەکـەی بـۆی
وەباڵی ئەو هـەموو خـونچە بـە ئـەستۆت
لەگەڵ خۆت جەعفەریش بێنە بە خۆشی
بە زۆر بـیهێنە گـەر هـەروا نـەهات بـۆت
نیە عوزری قـەبووڵ حـەتمەن دەبـێ بـێ
لە ملیا گەر تـەناف بـێت و لە پـێی کـۆت

بۆ کاک جەعفەری قزڵجی

باخچەکەی جەعفەرە یا گوڵشەنی باخی ئیرەمە
که سەری هەر لقەدارێکی گوڵی خونچە دەمە
گوڵی نەرگس لە هەموو لایەکەوە دەڕوانێ
هەر دەڵێی چاوی نیگابانی حەریمی حەرەمە
گەرچی تەنیا گوڵی بۆ عاشقی دلدار زورە
گوڵی لێ زیاد بکە گوڵ کاکە هەتا زۆر بێ کەمە
جۆگەلێکی هەیە ئەو باخچە لە ئاوی بۆکان
بە سەری تۆ لە سەقز بایە دەیانگوت کە چەمە
چ سەفاییێکی هەیە سێبەری بن دار تووەکەی
داری تووبایە دەبا زوو لە دڵان هەرچی خەمە
جەعفەرم دی کە لە نێو باخچەکە یا دێت و دەچێ
بولبولی قەیرەیە یا لەکلەکە کەوتبۆتە گەمە
من لە نێو ئەو هەموو گوڵزارە گوڵێکم لێ ویست
پێی نەدام گەرچی دەڵێن ئەو کوڕە خاوەنکەرەمە

بۆ کورە دوور ولاتەکەم (تەها)

تاقانە

تـــەها ئـــەی رۆڵەی دوور لە وڵاتـــم
تـا ئـاخری عـومرم هـەر بە هیواتـم
غــــەریبایەتی بـــاری گـــرانـــە
بـاری گـرانـی هـەر لە سـەر شـانە
تـــۆ تـــاقانە نـی بـۆ تـاق بـوویەوە
بـۆ چـی پـێت وایـە لە بیر چوویەوە
مـن بـۆ دەرد و خـەم تـاقانە و تـەنیام
تـەنیا تـاقانەی رۆڵەی سـەر دنـیام
لە بـیرت مـاوە ئـەو شـەوەی داهـات
بـەو سـەرماوسۆڵە چـم لێ بـەسەر هـات
ئـێستا نـەخۆشم بـیمارم خـەستەم
ئـەمن شکسـتی دەسـتی ئـەو وەختەم
نـامەکـەت گـەیی ئـەمجارەش بـە جـێ
بـۆنی کـراسـەکـەی یـۆسفی لێ دێ
بـە نـامەکـەی تـۆ دێ فـەرامـۆشیم
رەنگـە بـەو نـامە چـا بـێ نـەخۆشیم
مـــن هـــیوادارم بـــتبینم ئـــەمجار
پـیاوێکی تـەواو و ژیـر و خـوێندەوار

مندالْ بووی رۆیی پیاو بی بێیەوە
پیاوانە بژی و بگەڕێیەوە
بە فیرۆ نەدەی هیچ وەخت و کاتت
تا بە جێ دێنی هەموو ئاواتت
هەر شتێ بڕوا دەکرێ بێتەوە
هەر عومرە بڕوا ناگەڕێتەوە
بە زایەی نەدەی رەنج و جەزای من
با شاد بێ دۆستت با کوێر بێ دوژمن

بۆ برایانی دێهاتی

ئامۆژگاری

ئێمە کوردین و یەک زمان یەک دین
با برادەر بژین برای یەک دین
یەک کەوین و برایەتی خۆش بێ
با لە رووماں هەڵێ بڵێین کوردین
کاخی فیرعەونە یا خۆ کۆخی فەقیر
لە تەلا و زیوە یا گڵە و بەردین
هەر بە جێ هێشتنە لە ئاخریدا
تەختی شایی بێ تەختە یەک نمەدین
ئەوی پێمان دەمێنێ تەقوایە
ئەوی کەلکی هەبێ لە دنیا و دین
ئەم چوار رۆژە ژینە پێی ناوێ
وەکوو ئەو جۆرە ئێمە بۆی مردین
کۆکەمان قەت لە کایە دەر نایە
چونکە گیرۆدەیی گەش و وەردین
دوژمنی ئێمە نەفسی خۆمانە
دڵ بریندارى دەستی نامەردین
پەندی سەیید لە گوێ گرە کە دەڵێ
دەرد و دەرمان یەکێکە هاو دەردین

دوو بەیتی

جێژن و پیرۆز بێ کاکی دێهاتی
ئەهلی کوێستانی یا خۆ شاماتی
سەییدیش چونکە هەر لە خۆتانە
دە بڵێن کاکە تۆش بە خێرهاتی

شنەی بای شنۆ

بـــەهار ئـــەمجارە وا دیـــارە شـــنەی لە شـــنۆ وەدێ ئـــەورۆ
لە لای کـوێستانەوە بـای وەعـدە دێ زۆریش بـە جـێ ئـەورۆ
ئـەگـەر چـی بـولبول و قـومری لە گـوڵزاری شـنۆ زۆرن
ئـەمین ئـوشنۆیی جـێیت خـاڵی لە بـاخی شـار و دێ ئـەورۆ
هەموو رۆژ شین دەبێ گوڵ تازە روو،بۆن خۆش بـەڵام داخـم
گـوڵێکی وەک ئـەمین ئـوشنۆیی قـەت نـاپشکوێ ئـەورۆ
وەخـــر بـــوون عـاشقانی داخ لە دڵ وەک لالە لەم شـارە
بـەڵێ مـوژدەی بـەهاری پێیە بـای وەعـدە کـە بێ ئـەورۆ
وەباڵی ئەو هـەموو خـونچەی نـەپشکووتووە بـە ئـەستۆی تـۆ
ئەمن لێرەم دەوێی ئەی بای شـەماڵ تـۆ دەچیە کـوێ ئـەورۆ
لە هـەر لایـە گـوڵێکی تـازە شین بـێ سەوزە سەر دەرخا
بە چاوان دەبمە ئـاودێری بـە سـەر چـاو دەچمە وێ ئـەورۆ
بـە تـەنیا چـاوی مـن مـاوە کـە ئـاودێری گـوڵان مـابێ
هـەر ئـەم سـەر چـاوەیە وشکـایی نـایە ئاوی دێ ئـەورۆ
ئـەگـەر خـۆم رێم نـیە تـا بـچمە پێشوازی بـەهار و گـوڵ
بە جێی خۆم جۆگەلێک فرمێسکی گەش خستۆتە رێ ئـەورۆ
لە پـێ کـەوتووم و دەسـتیشم بـە داوێـنی فـەلەک نـاگـا
فەلەک تـۆ چت دەوێ لە منێکی وا بێ دەست و پـێ ئـەورۆ
لە هـەر لا شایی‌یە و جێژنە کـە سەرچـۆپی بـە مـن نـادەن
بـرا بـا دەسـتی گـاوانـیش بـە مـن بێ هـەر نـەبێ ئـەورۆ
(سەید) تۆ رووبەرووی هێمن دەڵێی چی بەسکە چون تووتی
لە رووی ئـاوێنەدا زوو لاڵ دەبـێ گـەر زۆر بـڵێ ئـەورۆ

بەهار لە بەهمەن دا

ئــــەورۆکە جــێژنی بــەهمەنە یــا خــاکــەلێوەیە
وا دەر دەکــەن چــرو گــوڵ و خــونچەش بــەرێوەیە
تــینێک دەدا بــە گــیان و تــەوانێک دەدا بــە دڵ
بــەهمەن کــە ئیش و کــاری بــە سەرما و کرێوەیە
بای وەعدە هــات و بــەهمەنی هێنا لە جێی بــەهار
جــــێگەی هـــومێدە ئــەو کــزە بــایە لەوێــوەیە
کوێستانەکان کە خاڵ و بەڵەک بوون هەوەڵ بــەهار
وا دیــارە جێ هــەواری مــن ئــەو هــەرد و کێوەیە
ســور و سپی هــەڵاڵە و بــەیبوون کــە شین دەبــن
خــەزنەی دڵم خــەنی دەبــێ بــەو زێــڕ و زیــوەیە
وا ئـــاڵەکــــۆکە پــرچــی وەدەم بــا دەدات و دێ
بــووکی بــەهارە گــەرچــی پەشێوە بەم شێوەیە
ئــەم جــێژنە تــێکەڵاوە لە شــێعر و نــەی و نــەوا
مــلوانکــە بــۆیە جــوانــە هــەمووی نێوە نێوەیە
دەنگــێکی دڵ رفــێن و بــە ســۆزم دەگاتە گوێ
دڵ پــــێم دەڵێ بــــزانــە لە کــوێیە و لە کــێوەیە
عــاشق دەخــاتە رەقس و سەماوە بــە دەست و پێ
بەعزێک سەمای بە پێوەیە هێندێک لە جێوەیە
بــــڕوانــە چــاوەکــانم و ئــەسرینی لێــڵ و وێــڵ
چــەن جــوانــە ئــەم روانگــە بــەهارە و شڵێوەیە
پیرۆز بێ جێژنەتان بــە دڵی خــۆش عــەزیزەکــان
سەیدیش بــە بێ مــنەت دڵی خــۆشی بــە ئێوەیە

هــەوری گــەواڵ گــەواڵە لە سـەر بـاخ و چـیمەنان
لوتــــفی بــــەهارە نــــەمنمی بـــارانـــی پــێوەیە
ئەی باخەوان بە خـوێنی دڵ ئـەم بـاخە شـین بـووە
غــافڵ نــەبی کــە گــوڵ چــنی زۆردار لە جـێوەیە
گــوڵ چـــن ئـەوەندە زۆرە کـە ریّـی بـاخەوان نـیە
کـــەس نـــاڵێ بـــاخەوانـــەکـــە کـــێیە و لە کـوێوەیە
خـــەرمانەکـەت بـە کـاوە دەبـا تـوندە بـای شـەماڵ
بــێت و شـــەنەت نـەزانـی بـە سـەر شـانی کـێوەیە

بەهمەن بەهاری ئازادی

بەهمەن بەهاری ئازادی بەهمەن جێی دڵخۆشی و شادی
تۆ هاتی لە ئاسۆ هەڵات ئەستێرەی گەشی ئازادی
بەهمەن بەهاری ئازادی
گوڵی پشکوتووی بەهاری خونچەی باخی ئەویندارى
سروەی نەسیمی بەیانی بەیانەی رۆژی رزگاری
بەهمەن بەهاری ئازادی
سوێسنە و بەیبوون لە سەحرایە پشکووتوون لە هەموو لایە
بەهمەن هات بەهاری هێنا دەشلێن بە گوڵێک بەهار نایە
بەهمەن بەهاری ئازادی
دوژمنی خوێن مژ دەیزانی ماوەی کەم ماوە مەیدانی
دەیرژت خوێنی لاوانی گەل دەیویست خۆ بگرێ و نەیتوانی
بەهمەن بەهاری ئازادی
ئیسلام میلەتانی یەک خست بریان لە دوژمنان برست
تێکەڵ چوونی عەدڵ و زۆر بوو ئەو بە تفەنگ ئەم بە دەستومست
بەهمەن بەهاری ئازادی
دوژمن هەر تاوە نا تاوێک دەیرژت خوێنی پیرێک لاوێک
هەزاران سەر کەوتنە عەرزی بۆ پاراستنی کەلاوێک
بەهمەن بەهاری ئازادی

کوردی کوردیش وەک تەڕدەستان ... بە جەڵدی بۆ شۆرش هەستان
لەگەڵ میللەتان یەک کەوتن ... تا سەر نەکەوتن نەوەستان
بەهمەن بەهاری ئازادی
برایانی مەهابادی ... یادگاری دەورەی مادی
خودا یار و یاوەرتان بێ ... جێژنەتان پیرۆز بە شادی
بەهمەن بەهاری ئازادی

هەڵەبجە

هـــەڵەبجە شـــاری ویـــران کـــراوم
بـــــۆمی شـــــیمیایی پـــێدا دراوم
بـــووکی رازاوەی کـــوردستانی جـــوان
وەک بـاخچەی گـوڵان لەنـێو کـوردستان
ئـەو شـارەی بـاغات دەورەی لێدا بـوو
وەک باخچێک بە گوڵ پەرژین کـرا بـوو
کەژ و کـێو و هـەرد دەشت و کـوێستانی
شـوێنەوارێک بـوون لە جـیلوە وجـوانـی
ئـــێستا لەو هـــەموو گـوڵ و سـونبولە
وەدەس هـــێنانی گـــوڵێک مـوشکولە
لە هـــەر لا تـــەرمی لاو بـــاڵا بـەرزان
کەوتوونە سـەر یـەک وەک گـەڵا رێـزان
ئـــەو شـێرە خـۆرەی نـازداری دایــە
وەک سـەرە بـزووتێک هـەر لە لانکـایە
دایکـــی دڵ سـووتاو بـابی جـەرگ رەش
غەرقن پێ تا سەر سـەر تـا پـا لە هـەش
دار و دەوەن و هـــەرد و بـــەرد سووتان
ئـێمەش جـەرگمان سـووتان لە دووتـان
هـــەر کـــەسێ بـۆمی وای پـێداداوی
لەت لەت بێ جەرگی رەش بـێ هـەناوی

سەددام دوژمنی کۆنی کوردانە
بڵێی هەر وابێ دەور و زەمانە
ئەی لاوی ئازا مەرد و مەردانە
تۆڵەی بستێنە بەڵام کوردانە
هەڵەبجە هەر چەند خانوو رووخاوی
مەزرا و کشت و کاڵ بەرهەم سووتاوی
بەڵام کێوەکان هەروا سەر بەرزن
بە بای حەوادس یەک دەم نالەرزن
ئەوەش نیشانەی پایەداری یە
دوژمن هەر بەوە دەردی کاری یە
رۆژێک دێ کوردان تۆڵەت بستێنن
ئاو لە جێ ماڵی دوژمن دەر بێنن
بەڵام پەژارەی داخی ئەو شارە
بە نووکی قەڵەم نایەتە ژمارە

زەنجیر

شەو لە من داهات کە هاتی زولفەکانت شانەکەی
تا سبەینێ رووت لە من دەرکەوتەوە نیشانەکەی
شانە هەر وەک من ئەسیری داوی زولف و پەرچەمە
وەک سەفی زەنجیر لە پێ وایە ددانە و دانەکەی
شوێنەواری کۆت و زنجیر لە نێو کیژانی کورد
تۆقی زێرینی لە ئەستۆدا لە پێ پاوانەکەی
ناسرەوم هەر شەو لە بەر بیر و خەیاڵی وردە خاڵ
بیری وردی من کە پێوەندی بە دام و دانەکەی
گوڵ لەنێو بەرگ و گەڵای خۆی دابێ جیلوەی جوانترە
بۆیە وا جوانی دەرازێنێتەوە کوڵوانەکەی
من مژۆڵم بۆیە پەرژین کردووە بۆ چاوی خۆم
تا حەسارێک بێ لە دەوری وێنە رێک و جوانەکەی
(سەیید) ئەورۆ شێعرەکانی بوونە نوقڵی مەجلیسان
خۆی بەڵام کەس یادی لێ ناکا وەکوو ئەفسانەکەی
وەک کتێبێکی موقەددەس دەچتە سەر تاقەی دڵان
گەر لە دوای مەرگی کەسێ چاپی بکا دیوانەکەی

تەناف

لەو هەموو زولفە رەشەی تۆ بەسە تەنیا داوێ
بۆ مەلی بێ پەڕ وپۆی دڵ کە تەنافی ناوێ
زولفی زۆر کەچرەوە راستی لە دەهۆی ترساوم
هەر بە شۆخیش کە دەسی بەرمێ لە داوم داوێ
پێم دەڵێ فکر و خەیاڵ تازە نەرێژم ئەسرین
داخەکەم پۆش و پووار ناگرێ بەری سێڵاوێ
نامەوێ قەت خەمی تۆ دەرچێ لە دڵما چونکە
هەر خەمی تۆیە خەمی دیم لە دڵی دەرداوێ
وا نەسووتاوە دڵم خۆ بە تەقەلای ئەسرین
کوفت و کۆی دابمرێ یا بە شەپۆلی ئاوێ
رۆژی رووت دەرخە سبەینانە لە باڵات جوانە
لە بڵندان کە دەدا تیشکی گزنگی تاوێ
من هەموو عومری درێژم کە لە رێی تۆ دانا
بەو سەری زولفە بڵێ بگری دەسی داماوێ
دڵی موشتاقی من ئەورۆکە ئیشارێکی بەسە
وەکوو سەد تیر و خەدەنگیش نیە سیلەی چاوێ
(سەیید) ئەمجارە گرێی دڵ مەکەوە بۆو زولفە
تۆ کە پوختەی مەبە گیرۆدە بە دەستی خاوێ

جامی جەم

دڵ لە ئاڵۆزانی زولفت بۆ چی خاترجەم نەبێ
بۆتە ئاوێنەی جەماڵی تۆ کە جامی جەم نەبێ
یادی زولفی تۆ بە شەوگاری درێژ هاورازمە
من هومێدم وایە سایەی قەت لە سەر من کەم نەبێ
ئێستە گەر تۆش لێم نەپرسی جێی گلە و شکوا نیە
موددەتێکە من لە بیری کەس نەماوم خەم نەبێ
من کە وەستام وەکوو کێوێک لە بەر دەرد و خەما
کێو و کوێستان قەت سەری نابێ بە هەورو تەم نەبێ
جێی سەری موویەک لە دنیا جێم نیە جێی خەم نیە
وەک نەسیمی بەربەیان لای زولف و نێو پەرچەم‌نەبێ
من کە بێ یار و دیارم یەک دەم ئارامم نیە
دیارە سینەش بۆ نەفەس تەنگە ئەگەر هاودەم نەبێ
دوێ شەوێ وەختێ کەهات بۆلام دەمم‌ماچکرد کوتم
هاودەمیت خۆشە کە هاودەم ژەم‌ژەم و دەمدەم نەبێ
کاتی وەسڵت خۆ نەفەس رێی هات و چۆی نابێ ببێ
جێیە وی لێبێ دەبێ ئەشخاسی نامەحرەم نەبێ
ئاو پرِیشکێنی دڵی کردم بە شێعری جوان (سەیید)
کێ دەزانێ قەدری گوڵ دڵ تەڕ وەکوو شەونم نەبێ

بەشە گۆشت

جێژنی قوربانە و لە بریان و کەباب من بێ بەشم
هەرچی قرچەی دێ لەسەر سۆبەم کزەی جەرگی رەشم
چوومە مەیخانە لەوێش لێوم بە جامێک تەڕ نەبوو
تازە دەسکەوتی ئەویش هەر بوو بە فرمێسکی گەشم
هەر مەلی دڵ بوو کە قوربانی بکەم چی دیم نەبوو
غەیری ئاخ و داخ لە شۆرباوی بەشی خۆمی کوشم
رووم لە هەر کوێ کرد بەشی خۆمم بداتێ پێی نەدام
وا دیارە من لە هەر لابێ نەسیب و بێ بەشم
کەس نیە گوێ بگرێ بۆ دەردی دڵی (سەیید) هەتا
دەردی خۆم وەک گۆشتی قوربانی بە سەریا دا بەشم

ئەم دنیا حیزە

دۆستم ئازیزم ئایا زانیوتە
ئەم دنیا حیزەی تۆوەپێش دەخا
بۆ ماوەی قسە بە هیچ کەس نادەی
ئەگەر پێت وایە دەراوت روونە
بە گەرم و گوڕ بە لەگەڵ یارانت
ئەو وردە بۆڵەی بەینی ئەتۆ و ئەو

دڵی زۆر یاران لە تۆ ئێشاوە
شەپ شەپێنی دێ زۆری بە دواوە
گەر پزووی چەنەت پسا و رەواوە
لێی حاڵی نەبووی لێڵە سەرچاوە
تا ئاوری دەروون تینێکی ماوە
بوو بە..... خەسرەو هاتوونە بڕاوە

لە تاو بێ نانی

نانەواخانەی سەیزادە خانم
چوومە لای بە شکو نانم بداتێ
کوتی وەتاغی ئەسناف نەنووسێ
لە سەر و تەرحی منی خۆش نەهات
هەر کەسێ دەهات نانی دەدایە

نانی زۆر جوانە ئەمن و ئیمانم
کوتم موشتەری بۆ نۆبەی نانم
نانت پێ نادەم قەزات لە گیانم
بۆیە رووی خۆشی نەدا نیشانم
هەر بە من نادا سەیزادە خانم

شاری شنۆ

گەر دەپرسی لە مـن نشـانی شـنۆ
پێت بلێم چۆنە شاری جوانی شـنۆ

وەک دڵی رۆشـــنی ئـەویندارانـ
کـاتێ دێ بـچتە جـێ ژوانـی شنۆ

ئەو دەمەی هەڵدەنیشێ ئاوی رنوو
خۆشە سـەیرانـی کـوێستانی شـنۆ

وەک بەهاری بەهەشتە رۆژی بەلام
زۆر لە رۆژ خوشترە شەوانی شـنۆ

سەوز و پیرۆزە رەنگە خوار و ژوور
وەک یەکە عەرز و عاسمانی شـنۆ

کـۆمەڵێکی نـەجیب و رۆشـنبیر
خەڵکی ئەو شارە سـاکینانی شنۆ

پـڕ لە زانـا و ئـەدیب و دانشـمەند
شـــەوچران بــۆ دڵی گـەلانی شـنۆ

مەوتەنی شێخ ئەمین وئەحمەدی کۆر
شـــاری دلدار و عـــاشقانی شـــنۆ

بۆیە بازاڕی گەرمە شێعر و ئەدەب
لە دڵی سـاردی کـێوەکـانی شـنۆ

هـەر کـەسێ دێت و ئـاورێ دێـنێ
ئەمنیش دەسـتە چـیلەکـانی شـنۆ

ئەی خوای گـەورە خـۆت بـپارێزە
لە بــەلای عــەرزو ئـاسمانی شـنۆ

دڵی (سەیید) لەوێ بـە جـێ مـاوە
رەنگـە بـــوویێتە بـاخەوانـی شـنۆ

کەویماڵی

خەوێکم بوو کە تۆم تێدا دەدی ئەوشۆ خەویشم چوو
دڵم بۆ جار بە جار هاو سوحبەتێکم بوو ئەویشم چوو
بە پەرچەم رووی لە من پۆشی و لە پاشان رووشی وەرگێرا
تەماشای بەختی رەش کە من کە رۆژم چوو شەویشم چوو
هەتا تۆم بووی چرای دڵ پەرتەوێکی بوو لە رووی تۆدا
کە تۆ رۆیی بە تەنیا مام چرام چوو پەرتەویشم چوو
نە چاو ماوە کە پێی بگریم نە دڵ ماوە کە بۆم بگری
هومێدیکم بە هەر دوو بوو لە میشم چوو لەویشم چوو
لە باخا دەنگی بولبول بوو لە کوێستان قاسپە قاسپی کەو
کە کوێستانم نەما و باخ بولبولیشم چوو کەویشم چوو
هەتا کێو و کەژم بوون ئاسکی کێویم بۆ کەوی بوو بون
کە دڵ ئەهلی نەما هەم ئاسکی کێوی هەم کەویشم چوو
هەموو شەو من خەیاڵی ویم لە باوەش دابوو ئێستاکە
بە گیانی تۆ قەسەم (سەیید) نە هەرشەو شەوشەویشم چوو

زمانی یەکگرتوو

دڵم روونە بە هیوایەک من ئەورۆ
دەڵێن ئەستێرەیەک هەڵدێ لە ئاسۆ
وەرن کوردینە با یەک بێ زمانمان
دڵیشمان یەک گرێ بەشکوو من و تۆ
برینداریـن ئەگەر هەردوو بە تیرێ
دەبا یەک بێ پەڕۆی سووتاوی بۆسۆ
قسەو یەک بێ موکوریانی و برادۆست
کە خوێناوی دڵە زووخاوی زاخۆ
زمانی حاڵی یەکدی گەر نەزانن
کە بمرن چۆن دەکەن شین و براڕۆ
ملوو هەر کەچ دەبێ بدوێن بە دوو جۆر
وەباڵی دوو زمانی خۆ و بە ئەستۆ
(سەیید) یەک بێ زمانمان فەرقی نابێ
کە هینی ئێمەیە، وانێکی ئەنگۆ

بەیبوونی خەت خەتی

کەی دێ بەهار هەڵاڵە و بەیبوونی خەت خەتی
بیهێننە روو بە نازەوە ئەم خاڵی ئەو خەتی
کوا ئاڵەکۆکە پرچی وەدم با بدات و بێ
پێشوازی نەوبەهاری بە سەری رووت و پای‌پەتی
ئەستێرەکەم بە لێوەلەرێ گەییە سەر سنوور
هێند ساردوسڕ بەروومەوە هات سوبحی‌نەکبەتی
بووکی شکۆفە پەردە لە سەر رووی وەلا نەچوو
نەشکاوە گوڵ بە بای سەحەری شوێنی روومەتی
دەرد و خەم و پەژارەیی دڵ پێکەوەن هەموو
هەر چەندە کوت کوتە دڵم و جەرگ لەت لەتی
خەم باشە هەست و بیری دەروونم دەخاتە یەک
شادی بەڵێ کە خۆشە دەترسم لە غەفڵەتی
وا دیارە نەوبەهاری من ئەورۆ نەگاتە جێ
گەر بێش (سەیید) بە داخەوە نەیماوە مۆڵەتی

داری تەقڵە

هەر وەکوو خونچە ئەگەر دایم لە سەر داران نەبم
شەونمێکی سەر سپاردەی باخ و گوڵزاران نەبم
سورمە نیم نازداری پێش چاوان بم و بەر دڵ کەوم
ئەشکی دا کەوتوو لە سەر ڕێبازی نازداران نەبم
یەک نەفەس وەک جاری جاران نایە تا گیانێک نەبا
یەک نەفەس عومرێکە بۆ من هاودەمی جاران نەبم
هێندە من سەرکوت کراوم و کەوتم و هەستامەوە
بوومە داری تەقڵە گەر دار دەستی ناسواران نەبم
وەک نەسیم سووک باڵ و بێ ویستێکی دڵ دێم و دەچم
بۆ ئەوەی باری گرانی خاتری یاران نەبم
دڵ لە داوی پەرچەم و زولفی پەرێشان کەوتووە
خاترم جەم نابێ تێکەڵ کۆڕی دڵداران نەبم
وەک کزەی بایەک وەرە مەزرای دڵم زەنویر بکە
خونچە با بکرێتەوە و موحتاجی باو باران نەبم
وەعدەیی داوە بەهار بێت و بە سەرما رابرێ
یا خودا بای وەعدە بێ و مەحروومی دیداران نەبم
پەردە بازی ڕێگەیی بەینی وەفا و یارە(سەیید)
چۆن دەبێ پێ شێلی لۆمەی یار و ئەغیاران نەبم

لە زمان سروەوە

گلەیی لە سروە مەکەن شێعرەکان و چاپ نابێ
بزانە هەرچی بنووسرێتەوە کیتاب نابێ
لە کانی دڵتەوە بێ و تازە بێ دەنا شتی کۆن
هەزار ساڵە لە خاکا بێ دوڕڕی ناب نابێ
بە بیری وردەوە بیکۆڵەوە قسەی دڵی خۆت
لە هێڵەگی بدە دیققەت بکە خراپ نابێ
بە ناوەڕۆکی تەماشا کە سەد مەنی کاغەز
کە مەعنەوی نەبێ قەت مەسنەوی حیساب نابێ
هەتا بە تیشکی هەتاو شەونمێک لە گوڵ نەوەرێ
هەوای باخ و چەمەن خۆ بە ئاب و تاب نابێ
بە غەیری زولفی پەرێشانی یار خاترجەم
ئەگەر خەیاتە بێ یا بەن درووتەناب نابێ
هەزار شێعر بە ناڵە دەگاتە گوێی سروە
وە پشتی گوێ دەکەوێ و چاپ و ئینتیخاب نابێ
دڵێکی وا کە بە ئاوری ئەوینێ پوختە نەبێ
(سەیید) بە گیانی تۆ هەر خاوە بۆ کەباب نابێ

ڕێبازی ئەوین

تاپێکی سەری زولفی وەدەس دێنم و جیا دێم
ڕێبازی ئەوین پڕ خەتەرە دەس بە عەسا دێم
هەردەم کە نەسیمێکی وەفا بێت و بدا لێم
وەک پووشێ بە دم باوە بێ بۆ لات بە سەما دێم
ڕازیم بە ڕەزای تۆ چ وەفات بێ چ جەفات بێ
گیرۆدەیی تۆم من بە جەفا دێم بە وەفا دێم
کووژاوە بە شەوگاری ژیان هەرچی چرام بوون
ئەوشۆکە بە شۆقێکی شەمی چۆڵە چرا دێم
هەر دەم کە گوڵێ دەس کەوێ بۆ شەمعی مەزارم
مردن پەلە بۆ من مەکە بۆ خوم بە پەنا دێم
هەر دەرد و پەژارەی وەتەنە بۆتە گرێی دڵ
ڕێی چارەیی ئەو دەردە نیە پێیەوە رادێم
هەروا لە سەرم دایە هەوای کاکۆڵی (سەیید)
دڵ بۆیە پەرێشانە منیش سەر بە هەوا دێم

خەوێکی خۆش

دوێ شـەوێ مـن خـەوێکی خـۆشم دی
رۆژی شـــایی بـوو چـوومە داوەتـەوە
سـەیرە خـۆشی بـە خـەو بـبینم مـن
کـە بـەشی مـن بـە خـەم بـڕاوەتـەوە
کـــۆنە دۆکـەم بـە پـێکەنینەوە هـات
دەم و لێـــویشی بـــەو حـــەڵاوەتەوە
دەست و دڵ باز بوو دەستی دڵمی گـرت
بـــە کـەمی نـاز و زۆر سـەخاوەتەوە
نـەفەسم باوەشێنی رووی بـوو ئـەویش
ئـــاورێ بـــوو بـــە بـا گـەشاوەتەوە
یـا وەکـوو ئـەم گـوڵەی لە سێبەری بـاغ
بـــە نـــەسیمی سـەحەر حـەساوەتەوە
مـن بـە حـاستەم دەسم لە مـەمکی دا
مـــوددەتێ سـینگی هـەر لەراوەتـەوە
دەمـــی نـابوو بـە گـوێیەوە دەیگـوت
بـۆ چـی پـیر بـووی قـەدت چـەماوەتەوە
پـــێم گــوت ئـاخر دەزانــی عـومرێکە
بـــە خـــەمی تـــۆ دڵم تـــلاوەتەوە
هـەر قسـەی خـۆشە جـاروبار دەیـڵێم
وەک یـەخەی تـۆ دەمـم کـراوەتـەوە

خـــەوی خـــوشم چـوو راپـەڕیم لە خـەوا
خـەوەکـەم خـۆش بـوو بـۆم گـراوەتـەوە
مـــن کـــە دنـــیا کـە پشـتی تـێ کـردووم
بـــــە چ رووێـــیکی دەچـــمە داوەتـــەوە
بـــــــۆ مـــــنی داخ لە دڵ وەکـــــوو لالە
دەرد و داخـــــێک نـــــەبێ چ مـــاوەتەوە
شـــــایی ئـــــەورۆکە روو لە مـــن نـــاکـــا
شـــــــینی ئـــــاواڵە بـــــۆم ژیـــــاوەتەوە
قـافییەی شـێعرەکـەت هـەراوە(سـەیید)
جـــێگە بـــۆ تـــەنگ نـــەزەر نـــەماوەتەوە

کەوی کوڵاو

ئـەمڕۆکە کـاکـە خـوێندمەوە شـێعرەکـانی تـۆ
وا دیارە بووی بە شاعیر و پـیاوێکی سـەر بـەخۆ
پێم خۆش بوو وا بە سەر ڕەوو غار هاتیە نێو ڕەوە
هەوساری بەندەگیت لە مـلا کـردە لەتک و پـۆ
فەرمووتە چۆنە شـێعرەکـەم و وەزن وقـافییەی
بێ تیک و پینە نین ئەگـەر بـۆت نـەکـەم پـەڕۆ
تەبعت هەیە ئـەگـەر بـتەوێ دەبـیە شـاعیرێک
دایم هەناسە سـارد و خـەفەت بـار و ڕەنـجەڕۆ
ساف و ڕەوان نیە وەکوو فرمێسکی چـاوی مـن
ڕەوتی بە قۆرتە قۆرتە وەکوو ئـەسپی وشکـەڕۆ
ئەو شێعرە کاکە پوختە نـیە وەک کـەوی کـوڵاو
لایـق نـیە بـە سـوفرەیی ئـەشخاسی نـوکتە جـۆ
فرمێسکیگەرموخوێنیجگەرخواردنەوەی دەوێ
تا دەبیە شاعیرێکی سوخەن سەنج و بـەزلەگـۆ
تـا نـیوەشەو نـەنووی و لە بـەر دووکـەڵی چـرا
بەیتان بڵێ و قافییە ساز کەی بە جـوست و جـۆ
زولفێکی یار بە دەستەوە بگری و بە بیری خۆت
بـیهۆنیەوە بـە شـێعرەوە بیکەی بـە تـارو پـۆ
ئەمجارە شێعرەکەت بە ئەم و ئەو نیشان بـدەی
یەک بـۆت بکـا پـەروو یـەکـێ خـۆت بکـا تـرۆ
ئەو وەختە ڕەنگە ببیە هـونەرمەند و شـاعیرێک
وەک من هەناسە سارد و خەفەت بار و ڕەنجەڕۆ

دۆستی کۆن و ئاشنای تازە

بــــە لای ئـــەهلی پـــاتۆڵ و کـــەوا بـووی
کـــە ئـــێستا لایـــقی شـان و عـەبا بـووی
بە جـوانـی مـەرد و ریند بـووی و رەزا سـووک
بــــە پــیری فـێری ئـەتوار و ئـەدا بـووی
وەبــــــیرت نــــایە دەورانـــی جــحێڵی
لەگـەڵ مـن چـەندە بـا مـێهر و وەفـا بـووی
دڵم گـــەرمی وەفـــایە مـــن هـــەتا هـــەم
ئـەتۆ کـەنگێ وەهـا سارد بـووی هـەتا بـووی
بـــە تـەنیایی ئـەمن خـۆم عـالەمێک بـووم
هـەتا هـەر تـۆم هـەبووی تـۆم ئـاشنا بـووی
ئـەمن بـۆ دەفـعی دوژمـن لەمـپەرت بـووم
ئـەتۆش بـۆ مـن هـەموو دەفـعولبەلا بـووی
کـــە چـــی ئـێستا کـە وەک نـۆ ئـاشنا وای
لە پـــێشیشدا بـــرادەر بـــووی بـــرا بـووی
بـــە راســـتی نـــەمدەزانـــی ئـەم زەمـانە
لەوەش هــــەر حــیزترە مـاڵی خـرا بـووی
لە خـــۆت گـــۆڕاوی یـا خـۆم لێ دەگـۆڕێ
هــــەوات تـێدایـە یـا بـادی هـەوا بـووی
بە جـوانـی خـۆت دەبـەخشم جـورمت ئـەمجار
گـــەر ئـیسباتی بکـەی ئـەمجارە چـا بـووی
بـــرۆ (ســـەیید) لە قـەولی مـن بـڵێ پـێی
وەژێـــر ریشـی نـەدا ئـەو قـەولە دا بـووی

منداڵی ناعاملاو

دایک و بـــابی لێ نــەزان مــنداڵی نــاسولحاو دەبــێ
هـیچوپووچ دەردێ لەکـار بـەدناو دەبـێ بـێناو دەبێ
زۆر بــە نــاز پــەروەردە کـردن بـۆ مـناڵ خـێری نیە
گوڵ ئەگـەر زۆری بـدێری بـێ گـومان نـاز ئـاو دەبێ
چاو ئەگەر فـرمێسک ئـەڕێژێ دانـە دانـەی گـەوهەرە
زۆری پــێ بگـری بـە ڕێـژە و لێـڵ دەبێ لێـڵاو دەبـێ
ســـارد و گــــەرمی ڕۆژگـــارێکیش بـــبینی بـــاشترە
تــیغی جــەوهەردار بــە مـانە تـیژ دەبێ تـێراو دەبێ
گـیانە مـنداڵی هـەتیو جـەبری زەمـان دەیکـا بـە شت
جا کە کچ بێ شێرەژن دەردێ کە کـوڕ بـێ پـیاو دەبـێ
داخەکەم بۆ و ڕووت و قووتانەی بە سەرمای زیندەگی
ئـیحتیاجیان یـا بــە ئـاور یـا بــە تـینی تـاو دەبێ
کچ کە حەبسی بێ هەمیشە هەر وەکوو تەیری قەفەس
ڕۆژێ دەفرێ سەردەمێک موحتاجی دانـەو ئـاو دەبـێ
کوڕ کە هەوساری بە دەس خۆی بێ وەکوو بارگینی تۆڕ
مــانگرو جــوتەوە شـێن و شـێت و نــاعاملاو دەبــێ
هــەر مــناڵێک خــوێندەوار بــێ بـۆ ژیـان ئـامادە بـێ
بابی سەر بە کـڵاو دەبـێ دایکـیشی مـل بـە دراو دەبـێ

ماتەم

مـــن پـــەرێشانە دڵم ئـــەورۆکە غـەرقی مـاتەمم
وەک چـیای بـەرزم بەڵام گیرۆدەیی هـەور و تـەمم
نامەوێ کـەس بـاری دەردم هـەڵگرێ مـەمنوون دەبـم
هـەر ئـەوەندەی خـۆی نـەبێتە بـار و سـەرباری خـەمم
پیر بووم دەرد و خەمی دنـیام هـەموو جـۆر چێشتووە
پـیرەدار دانـایە مـن بـەو بـارەوە چـۆن نـاچەمم
مـاڵی ئـەو زولفـە پـەرێشان بـێ مـنی گیرۆدە کـرد
ئێستە بەو خـۆشناوی‌یەی مـن بـووم ریسـوای عـالەمم
ڕۆژی ڕەش وا پرتەوی رووی تۆی لە مـن شـاردۆتەوە
چـارەرەش مـن تـازە هـیواداری شـوعلێکی شـەمم
تۆزی گـەردی ڕێگـەکـەت دەرمـانی زەخـمی دەردمـە
هەر بە هیوای تـۆزی لوتـفی تـۆم و تـۆزی مـەرهەمم
نـــاڵە نـــاڵی دڵ دەلاوێـــنێتەوە کـــۆرپەی خـەیاڵ
هەر شەوە تا ڕۆژ (سەیید) گـوێ ڕاگـری زیـر و بـەمم

کوڕ بۆ تەنگانان

گەرچی پیر بووم و کەنەفتم مـن خـەمی دیکـەم نـەبوو
گەر لە دنیای بێ کەسیم دا هەر وەکـوو کـچ بـایە کـوڕ
ڕۆژی ڕەش بۆت مل بە کوێنە هەر نەبێ خەم خوارە کچ
هــەر ئــەوی ڕۆژێ بــەزەیێکی بــە تــۆدا نــایە کـوڕ
پێم دەلێـن بـۆ ڕۆژی لێ قـەومان دەبـێ کـوڕ نـیعمەتە
ئەی ئەگەر خـۆی لێت بـقەومێنێ چ چـارەی نـایە کـوڕ
کـوڕ ئـەگـەر بـۆ ڕۆژی تـەنگانان نـەبێ یـا خـوا نـەبێ
وەک قسەی پووچ و بە تاڵ و بێ مەزە و مـەعنایە کـوڕ
کوڕ ئەگەر پیاو بێ لە ژێـر بـاری خـەم و بـەد بـەختییا
وەک سـتوونی ئـاسنین قـەت نـاچەمێ دانـایە کـوڕ
ئەی ڕەفیقان وەسیەتە بۆ کـوڕ خـەمی زیـادی مـەخۆن
پیاو بێ بۆ خۆی پیاو دەبێ گەر نە وەکوو کچ وایە کـوڕ
ڕۆژی فەرعانان (سەیید) خۆ هیچ کوڕێک خوێڕی نـیە
ڕۆژی تــەنگانان دەبــێ بــنوێنێ گــەر ئـازایــە کــوڕ

سەفەر بەخێر

بـــراکـــان گـــەر دەپـــرسن چـۆنە حـالّم
بـــلێم چـــۆنم نــە زیــندووم و نــە مــردووم
مـەگـەر نـەتبیستووە شـەو چـم بـە سـەر هـات
خـــودایــا کـەس نــەبینێ شـامی وا شــووم
لە بـــەر دەردی دڵ و ئـــێشی ســـەرو پـێم
لە سەر پـێ‌یەک دەسـووتام هـەر وەکـوو مـووم
وەکـــوو فــرمێسکی گــەرمی چـاو رژا بــووم
ئەمن پـامالّی هـەر کـەس بـووم لە دەس چـووم
بــە تـاوانـێک دەسـووتام مــن کـە نـەمبوو
بـە بـرِوایـەک دەکـوژرام مـن کـە زوو بـووم
وەکـــوو خـــۆمم لەگـــەڵ یـارانـی دێـرین
نــەگـۆراوم هـەتا هــەم هــەر ئـەوەم بــووم
هـــەموو کـەس مـەحرەمی ئـەسرارە ئـەورۆ
بـە تـەنیا هــەر مـنم لەو بـەهرە مـەحرووم
مەکۆک نیم دوو سەرە هـەر هـات و چـۆم بێ
وەکــوو تـیرم سـەرێ هــاتم سـەرێ چــووم
وەکـوو مـەعلوومە تـۆش بـاز و شەهین نـی
بــەڵام مــن چـۆلەکـێکی بــێ پـەڕ و پــووم
رقـــی کـــۆنە و غـــروری تـــازە کـــردی
بـە سـەرهاتێک کـە مـن دیـم و کـەمن بـووم

٧٣/١٠/١٠

ئەهلی شاری

ئـەهلی شـاری دەبـێ وریـا بـێ بـڕ و بـاوی هـەبێ
فـیز و پـۆزێک و دەمـێکی تـەڕ و پـاراوی هـەبێ
بـە کـوتەی وان نـەوەکـوو ئەو کـەرە کـرمانجەی دێ
نـە زمـانی بـێ نـە زاری بـێ نـە زاراوی هـەبێ
کـفتە شـۆرباوی هـەبێ چـەنگی لە گـۆشتاودا بـێ
سەری هەر مانگ بە سەر و پێیەکی شۆرباوی هەبێ
سەرو پێیەک نە بە گیپە و بە بـرینج و تـەڕە مـاش
رەقـە لاقـێکی وەهـا لەززەتـی قـاچاوی هـەبێ
هەر کەسێ نەکرێ سبەینان لە خـەمان جێ ماستێک
ئـەهلی شـاری نـیە بـا پـوولی بـە لیشـاوی هـەبێ
هـەموو عـەسران تـەڕە پـیواز و پـەنیری پێستەی
نـانی تـازە کـە گـوڵی کـردبێ مـاستاوی هـەبێ
جـار بـە جـارێکی نـەهاران لە کـەبابی حـەمە شـەل
شـیشە جـەرگێکی نـەبرژاو و نـەسووتاوی هـەبێ
بـاوە وانـێک لە قسـاندا وەکـوو وانـێک هـینە
هـینی ئـێمەش وەکـوو وانێکە ئـەگـەر بـاوی هـەبێ
خـۆشەویستن لە دڵا مـیللەتی ئـەم شـارە بـرا
دڵ کـە وریـا بێ دەبێ قـەدری لە بـەر چـاوی هـەبێ

تەم

بینە دەر رووی وەکوو رۆژت لە تەما
ماوە بۆ و رۆژە دلْم هەر بە تەما
رەمزی حوسنە کە لە ژێر باری لەشا
نەونەمامی قەد و بالاّی نە چەما
لە سوێی گێلگێلەکانی دلّەکەم
وا دەلەرزێ وەکوو هاتبێتە سەما
پیرەدار گەرچی بە زۆر دانایە
من چەمیم گیانە بە جوانی لە خەما
ئەو هەموو دەردە کە تۆ دیت ماوە
ئەو وەفا و مێهرە کە من دیومە نەما
نوختەیی زیعفی دەمی بووکە نەبوو
کەمی دیکەی نیە ئیللا لە فەما

چەقە ساو

چەندە پێم خۆش بوو کوتت باوەلێ باوێکی بەسە
بەلێ بۆ ئەوکەسە وا موخلیسە باوێکی بەسە
مـن بە دڵ عاشقی زارم نیە چاوم لە ویسال
دڵی مـن قانیعە هەر سیلەیی چاوێکی بەسە
دڵتەڕێکی وەکوو مـن بەسیە ئیشارەی چاوی
گڵ کە نمناک بێ لە خۆیدا نمە ئاوێکی بەسە
شایە ئەوکەمەری جوانە ببێتە دۆی مـن
من گەڕێکم بەسە شاییش هەموو تارێکی بەسە
شێعری تۆ تیغی چەقۆی تەبعی منی تیژتر کرد
تەبعی من تیغی دەبا نە چەقە ساوێکی بەسە
یادی تۆم ناشت لە دڵا کفنی وەفام تێ پێچا
کە فەقیر قوڵکەیەک و نیو گەزە جاوێکی بەسە
تابی دووری نیە سەیید بە جەفا مەیکووژە
پیرە پیاوێکی وەکوو من تەب و تاوێکی بەسە

بـــــرینداره دڵــــم پـــــردەرد و ئـــێشه
ســـــەری ســـــارێژه ئـــەمما نـــێوی رێشـــه
دەهـــۆڵه دەنگـــی وا دوور دێ بـــه خـــۆشی
ئەگەر خۆشی، بێ ئەویش بۆ قـەوم وخـوێشه
بـــــه زاهـــــیر هـــەنگوین، شـــیرینه، نـــۆشه
ئـــەگـــەر مـــێش بـــتگەزی زۆر تـــاڵه، نـــێشه
مـــــەبادا تـــــاڵی ئـــەم ســـەر رشـــته بـــپسێ
ئـــــەتۆ لەم کـــــاتەدا زۆری مـــــەکـــێشه
بـــرا ئـــەمرۆکـــه کـــەم کـــای کـــۆن بـــه بـــاکـــه
بـــــرینی کـــــۆنه نـــــاسۆری بـــــه ئـــێشه
بـــــه قـــەد مـــێروولەیەک کـــێشت نـــەماوه
ســـــەید چت داوه تـــــۆ لەم کـــێشه کـــێشه

زمانی مادەری

کاری ئەم دەور و زەمانە بە هەوا و سەر سەری‌یە
خۆ بشارێتەوە هەر کەس بەهومێد سەروەری‌یە
پێم دەڵێن هۆنەری وەک تۆ نەدەبوو هەڵبەستت
بە زمان خۆتەوە بێ تاکوو بڵێن مادەری‌یە
هۆنەرێکی وەکوو تۆ یا خووا هەناوت رەش بێ
شێعری زۆرت کوتووە یا دەری‌یە یا وەری‌یە
کوتم ئەی کاکە مەپرسە کە زمان ئامانە
ئەو سەرە دوورە لە ئافەت لە زمانی بەری‌یە
ئەو سەرەی نەیبێ لەسەر یا خەم‌وعیشقی وەتەنی
شێتە دێوانەیە بێ عەقڵە لە چاکی عەری‌یە

● سەرمەستی ئەوین ●

سەرمەستی ئەوینە دڵ و زنجیرە لە پێما
هەرچەندە کە ئێستاکە نەسەرما و نەپێما
ڕێبازی ژیان پڕگوڵ و پڕ لالەیە ئەمما
هەر داخی دڵە بۆ من و هەر خارە لە ڕێما
ئەو وەختە کە هاوڕێ بوو، ئەمن لەنگ و ئەویش ساغ
بێ ڕەحمە بەزەییێکی نەهات کاتێ بە پێما
گەر حاڵی منی خەستە دەپرسن کە چلۆنم
بێ لاقم و کەوتووم و لەدەس چووم و لە جێما
من ماومەوە بێ یاوەرو بێ یار و ڕەفیقان
ئاواتی دڵە ماوەتەوە چاکە بەجێما
غەیرەز منی بێچارە لەنێو کۆڕی ئەویندار
بێ هەمدەم و تەنیا و غەریب ماومە کێما
هەر قافڵەیە دێت و دەچێ پێش دەکەوێ زوو
سەر قافڵە سەید بوو عەجەب مام کە بەجێ ما

دەنگی مامڵێ

بــە ئــەستۆی تــۆ وەبـاڵی کـوشتنی مـن
خــەمی زولفت کــە ئـاڵا بـوو لە گـەردن
ئەجەل بێ دەردی خۆمت بۆ بـەیان کـەم
هـەتا پـێت وا نـەبێ پـێم سـەختە مـردن
دڵم مــەجنوونی زوڵفــێ بــوو پـەرێشان
ســەرم مــەفتوونی بــاڵایەک سـنەوبەر
نــە ئـەو زولفـە تـەنافی کـرد لە ئـەستۆم
نە سایەی سەروی باڵای خستمە سەر سەر
لە وەخــتی مــردنا گــەر تــۆم لە لا بــێ
بەڵێ ئەو وەختە مردن خۆشە نەک ژیـن
بە دڵ سۆزی دەبەن تەرمم لە سەر شـان
کە چاو جوانێکی وەک تۆ بۆم بکـا شـین
دەڵێ (سەیید) کە وەسیەت بـێ بـخوێنن
بــە دەنگــی مــاملێم یــاسین و تــەڵقین
لە رۆژی مـــەحشەرا بـــا پــێ بــزانــن
فەقەت ئەو دەنگە بۆ خۆشیەک‌کەدەمدین

● تەرجەمەی شێعرێک لە مەستوورە ●

ئەگەر زولفت لەگەڵ یەک نەبێ دیوانەیی کەمتر
لە شەمعی رووت دڵم دووری بکا پەروانەیی کەمتر
هەتا دووربم لەتۆ، قازانجی تۆیە پێت بڵێم بۆچی
کە غەوغایەک لە دەورت کەم دەبێ ئەفسانەیی کەمتر

لە بەزمی تۆ کەنارم گرتووە و بێ ماڵ و حاڵە دڵ
ئەتۆ ئاسایشی زیاتر، منیش ئاسانەیی کەمتر
بە چاوی مەستی ئەو مەست و خومارم بۆچمی مەیگێڕ
ئەگەر تۆش نەمدەیەی جامێ، چ بوو پەیمانەیی کەمتر

دەزانی بای سەبا ئەو کاتە بۆنی زولفی تۆی هێنا
لە رەونەق کەوتووە بازاری عەتتار، شانەیێ کەمتر
لەبەر داخی ئەوینت من لە ناڵە و دەردی دڵ کەوتم
دڵم مەستی ئەوینە، ناڵەیی مەستانەیی کەمتر

سەیید مەجنوونی لەیلابوون دڵی مەستوورە وا جوانە
لە کۆچی دوایی یا باپێم بڵێن فەرزانەیێ کەمتر

چیمەن و نەسیم

بە سەر چیمەن دا هات نەسیم بە کانی گزنگ ئەنگووتن
چیمەن چاوی لە خەو رابوو نەرگسەکانی پشکووتن

***

بە هیوای بای وادەی خۆی بوو دەیزانی بەهار نەزدیکە
دێتەوە باوەشی چیمەن مەحتەلی ناکا چی دیکە

***

چاوی لە شەونمی ئاوات پڕ بوو لە مرواری رەنگین
دەتگوت پێدەکەنێ چاوی کاتێ مەوجی دەدا ئەسرین

***

زانی بای وادەی خۆیەتی دڵی ئەم باسەی راگەیاند
چیمەن لە خۆشی ئەم ڕازە مرواری یەکانی هەڵوەراند

***

دەنگی دوور

دەنگێ دێ لەو دیوی ئاسۆ   بانگ دەکا ئازیز بۆ نایەی
لێم نەدیوی یا لێم زیزی   یا سەرگەرمی گەمە و کایەی

***

من قەترەی شەونمی گەشم   کاتێ شەو ئەزرینگێتەوە
لە سەر بەرگی گوڵێک بەیان   پێدەکەنێ و دەتوێتەوە

***

تۆ ئەو گوڵەی ژینی منی   بە خوێنی دڵ ئاوم داوی
بۆ چی بۆنت ناکەم ئێستا   خۆت بە منەوە ئەسیر مەکە

***

من تۆم لە بیر ناچێتەوە   بەڵام تۆ قەت من بیر مەکە
یا هەر من گیرۆدەی تۆ بم   خۆت بە منەوە ئەسیر مەکە

***

من لە سەحرای بێ نیشانیم   من لە گەرووی هەژدیها دام
من یۆنسی دەریای ژینم   من لە گێژاوی دەریا دام

***

گێژ و خولی ئەم دەریایە   گێژم دەدا و دەخولێمەوە
بەرەو وشکی دەڕۆم بەڵام   هەر دەڕۆم و هەر دێمەوە

***

من قەتیس ماوم لەم هەردە   ڕێی هاتنە خوارم بەسراوە
من تەیرێکی نابەڵەد بووم   نەمزانی چوار دەورەم داوە

***

تۆ منداڵی بەڵام ئەمن　　لە نێو بێشکەی ژیندا گیرم
دەس بە دەسرازە بەسراوم　　باڵ شکاوم من ئەسیرم

* * *

لە مابەینی من وتۆدا　　گۆمێکی قووڵ و بێ بنە
ئەورۆ سەرم لێ شێواوە　　ڕێگای بوارم لێ ونە

* * *

ئاخ بۆ مەلەوانێکی ئازا　　بمکاتە قەلاند و شانێ
یا بۆ تەیرێکی تیژەباڵ　　لە سەر باڵی خۆیم دانێ

* * *

سامم لە دەریا بشکێنێ　　شەپۆلەکان ڕاوەستێنێ
لە بوار بمپەڕێنێتەوە　　بۆ لای تۆ بمهێنێتەوە

* * *

ریسوا

کەس لە دنیادا وەکوو من عاشقی ریسوا نەبوو
وەک دڵم بۆ پەرچەمی ئاشوفتە و شەیدا نەبوو
وام دەزانی کەس لە من بۆو زولفە شەیداتر نیە
تا نەسیمی بەربەیانم دی کە دیتم وا نەبوو
دەم بە دەم بۆ خۆم دەسووتێم و بەڵام بۆ شەمعی رووت
وەک دڵی من هیچ دەمێ پەروانە بێ پەروا نەبوو
وێنەیێکی چینی زولفی بوو لە چاومدا کە من
هەر دەگریام و گرێ و گوڵێکی چاوم چا نەبوو
وەک نەسیم بوو ولە هیچ شوێنێ لەکەس جێگەم نەگرت
بۆیە بۆ من وەک نەسیمێک مەئمەنو مأوا نەبوو
هەر دەڵێی کوێستانی کوردستانە باخچەی سینەکەی
هیچ گوڵێکی جوان نەبوو لەودا ئەگەر لەمدا نەبوو
دڵ بە دووی خۆیدا دەبا وەعدەی ویسالی پەرچەمی
من لە بەختی رەش هومێدێکم بە وەعدەی وانەبوو
هەرچی تێکۆشام شەوی دەستی من و دەرزی بەرۆک
ئەو لە داوێنی نەبۆوە ئەم لە یێخەی جیا نەبوو
من دڵم دایە بە سەودای تایەکی زولفی کە چی
کەچرەوی کرد و لەگەڵ من مایلی سەودا نەبوو
کەس وەها ورد و زەریف نەدوا لە خاڵی گەردنی
هێندە رێکەوتوو (سەیید) نەقشێک لە سەر مینا نەبوو
گۆبەرۆک دەستی لەسەر ئەوسینگ ومەمکەی هەڵنەگرت
تا سەری زولفی لە مەیدانا سەری پەیدا نەبوو

گوڵی مەحبووبی شەو

مەحبووبی شەو گوڵی بۆن خۆش   بزوێنەری هەست و بیرم
ئەوەندەی ئەتۆ ئازادی   من سەد ئەوەندە ئەسیرم

* * *

تۆ مات و بێدەنگ و ئارام   خۆ دەنوێنی بە نهێنی
بەڵام لە پشت پەردەی خەیاڵ   هێزی دەروون دەبزوێنی

* * *

تۆ هاورازی یاری من بووی   دڵ هەر لە لای تۆ بە جێ دێ
کاتێک لە باوەش ئەودا بووی   بۆیە بۆنی ئەوت لێ دێ

* * *

مەغزم بیرم فکرم هەستم   هەمووی بە تۆوە ئاڵاوە
هێزی جووڵانەوەی ژینی   لەگەڵ خوێنم تێکەڵاوە

* * *

ئەم دیوە و دیوت بۆ نیە   درگا رێ لە تۆ نابەستێ
تۆ بیری وردی هونەری   هیچ کۆسپێکت پێ ناوەستێ

* * *

هەناسەکەت تێکەڵاوی   جریوەی مەلی بەیانان
هەر دوو ئەسپاردێکی تازەن   لە بۆن لە ژین و لە ژیان

* * *

مەحبووبی شەو گوڵی بۆن خۆش   من هەمیشە تۆم لە یادی
تۆ پەیام هێنەری شادی   تۆ بۆنی خۆشی ئازادی

* * *

شەمعی مەزار

هــەتا مـاوم ئـەمن شـەمعی مـەزارێ هـەڵبکەم چـاکـە
به ئەسرین لالەیەک با شین بکەم لە جیاتی شەم چاکە
هەناسەم زولفەکەی لادا وشـە و چـاوی لە خـەو رابـوو
ئەگەر نەرگس لە خەودا بێ نەسیمی سوبحدەم چـاکـە
بە ئەسرین گفت و گۆی دڵ دانەمرکا بۆیە هەر دەگریم
ئەگەر ئاور لە سەحرا بەر بێ هەر سێڵاوو چـەم چـاکـە
لەبەختی رەش هەموودەسکەوتی ژینم هەر خەموودەردە
بە جامی مەی ئەویش رۆژێ وەدم ئـاوی بـدەم چـاکـە
بە دڵ لەو یارە ویستی یـارمەتیم بـوو نـەمدەزانـی مـن
کە ویستی زۆر لە بێ جەرگ و دڵان تا بکرێ کەم چاکە
دەلێــن شـادی فـەرامـۆشیشی پـێوە مـن کـە نـەمدیوە
نەکوو ساتێ لە بیرم چێ هەمیشەم دەرد و خەم چـاکـە
وەکوو نەی هەر لە سینەم دا دەناڵم بـا نـەزانـێ کـەس
کە ناڵەی بێ کەسێکی وەک (سەیید) بێ زیر و بەم چاکە

تۆبە

لە دڵما وەک گرێیە چینی زولفی ئەو بەڵەک چاوە
نەسیمی بەربەیان تاکوو نەهات ئەو عوقدە نەکراوە
تەماشای چینی زولفت وەک بە شەو رۆیشتنی رێیە
کە نووری چاوی من لەو رێیەدا هەر کەوتوو هەستاوە
ئەوەندەی من بە کوڵ دەگریم گریێ لێ نابڕێ چاوم
دەڵێی وێنێکی چینی زولفی تۆی تێدا بە جێماوە
مەگەر فرمێسکی چاوم گفت و گۆی دڵ دابمرکێنێ
دەنا ئاوری ئەوین هەروا بە تینە سۆڵی هەر ماوە
دڵ و دینی بە جارێ لێ ستاندم نیو نیگای چاوی
بە تیرێ دوو نیشانەی پێکەوە ئەو شۆخە پێکاوە
ئەگەرچی نامەوێ من تۆبە بشکێنم خودا چ بکەم
هەموو جار روورەشی لای تۆم دەکا ئەو پەرچەمە خاوە
خەیاڵی زولفەکەی ویم هاتە پێش چاو دوێ شەوێ (سەیید)
ئەوە سایەی لە چاوما ماوە چاوم بە کلە نەڕژاوە

ئاورگـە

لە بەر تـۆ دەمـرم و نـاژیم لە بـەر خـۆم
دەسووتێم وەک شەم و قەت نایە بۆ سۆم
ئـەمن ئـاورم لە خـۆم بـەردا لە بـەرتۆ
کە چی تۆ خۆڵی خۆم ناکەی وەسەر خۆم
دەمـێ فـرمێسکی چـاو وشکـایی نـایە
شـەتاوی بـێ بـوارە چـاوە یـا چـۆم
غـەمی کـۆنەت لەگـەڵ دڵ بـۆتە هـاوڕاز
بـنێرە تـۆ خـەمێکی تـازەتر بـۆم
ئـەتۆ ئـەو زولفـە تـا تـایەم لە مـل کـە
وەبـاڵی ئـەو گـوناهەی تـۆ بـە ئـەستۆم
شەویش بێ هەر دەڕۆم من روو بە ئـاسۆ
ئـەگـەر ئـەستێرەیەک هـەڵبێ لە ئـاسۆم
ئـەمن ئـەو بـەردە وا شـیشەی شکـاندم
لە دەس یـاران دەبـێ بیدەم لە ئـەژنۆم
لە یاریدا ئـەگـەر راست بـێ وەکـوو مـن
کە وا بـێ تـۆ مـنی و کـاکـە منیش تـۆم
(سەیید) چ بکا لەگەڵ خۆت ولەگەڵ خۆت
لەگەڵ خۆم غەیر و بێگانەم لەگـەڵ تـۆم

هەوای بەهار

کـاتی بـەهارە جـوانـە چـرۆی سـەر چـڵی چـنار
پـیران جـحێڵ دەکـاتەوە لوتـفی هـەوای بـەهار
عـاشق دەبـا هـەلاڵە و گـوڵ پـڕ بـە بـاخەڵی
بـولبول دەبـا لە لالە و سـونبول بـە کـۆڵ وبـار
یەک رەنگ و سەوزە پۆشە هەموو دەشت و کێو و کەژ
فـەرقی نـیە لە بـەینی سـیا کـێو و لێـرەوار
شـەونم دەخـاتە بـاوەشی گـوڵ گـەوهەری ئـەوین
لالەش دەبـێتە بـووکی بـەهار و شـەمی مـەزار
بـولبول بـبینە ژالە و لالەی دەوێ بـە جـووت
مـندالْ ئـاو و ئـاوری پـێ جـوانـە بـۆ قـومار
تـا چـاو هـەتەر دەکـا گـوڵ و گـیا سـروەیی نـەسیم
ئـارام دەیـانشەکـێنێ لە پـێ دەشت و بـەر بـنار
چـەن جـوان و جـێی هـومێدە چـرۆی تـازە دەر بکـا
هـەر وەک نـەمامی تـازە لق و پـۆپی پـیرەدار
هەر کەس بە دەست و دیاری‌یە بۆ جێژنە (سەیید)یش
چـەپکێ گـوڵی وەنـەوشە بـە شـێعرێکی ئـابدار

سەیید ٧١/١١/١٨

هەوری رەحمەت

شەو و رۆژ چاوی من ئەسرین بە سەر دڵدا دەبارێنێ
لەسەحرای بێکەسان کەی هەوری رەحمەت لالە دەڕوێنێ
گوڵێکم دەس کەوێ دوای مردنم شەمعی مەزارمی کەم
گەڵایەک لەو گوڵە دنیای ژیانی من هەموو دێنێ
لە بەر بەختی رەشم هەر چین دەخاتە پەرچەم و زولفی
نەسیمی بەربەیان لە کوێیە دەستێکی وەبەر بێنێ
وەکوو فرمێسکی داکەوتوو لە چاوان کەوتمە سەر رێیان
دەبێ یار و نەیار تابێ بە لاما پێیەکم لێنێ
وەکوو پیری موغان شیشەی دڵی خۆم داوەتە دەستی
کەچی ئەو وەک منالی هیچ نەزان ئەو شیشە دەشکێنێ
دڵم گیرۆدەیی داوێکە گەر جەوری رەقیب بێڵێ
وەفادارە هەتا دوا رۆژی ژین ئەو تاڵە ناپسێنێ
لە ئەشکی چاوودەریای دڵ سەمەر هەر گەوهەری عیشقە
دەدروێ بەرهەمی خۆی هەر کەسێ لەو دانە دەیچێنێ
کەسێ دەس ناکەوێ دەردی دڵی (سەیید) لە خۆی ببیە
کە بۆ سازی شکاو گوێ ناگرێ کەس تا بناڵێنێ

سەیید ٧١/١١/١٥

کیژی دیهاتی

کـیژی شـاری کـاتی بـۆ سـەلمانی دەچـن و دێنەوە
وا لە خــۆیانیان دەگــۆڕن هــیچی نــاناسرێنەوە
دەسـتی سـەلمانی شکـێ شـێوەی سـروشتی تـێکدەدا
هـەر لە جـوان نـاچن دەنـا هـەر چـی بـلێی وا دێنەوە
لێوی سوور ئەبرۆ تراشراو پرچی لوول پش‌چاوی شین
هەر وەکوو تـەسبێحی شـێت هـیچ کـاتێ نـاهۆنرینەوە
کـەس فـریو نـادەن بـە چـارشێوی فش و پشـتێنی زل
کـیژی دێـهاتی بـە کـولوانـە و بـە بـەرهەڵبێنەوە
داری چـاکـی نـین کـە ئـاڵا بـن بـە پـارچـە یـا پـەڕۆ
سـەروی ئـازادن بـە بـێ پـیرایـە دەشـرازێنەوە
ئاڵەکۆک نین سەر نـوقوم بـووبن لە نـێو پـرچ و پـەچە
سـەر بـلندن وەک گـوڵی مـەریەم دەمـێ دەکـرێنەوە
ڕۆژ و مـاتیکیان نـیە هـەر دەم بـە رەنگێ بێنە دەر
پاک و یەک رەنگـن وەکـوو ئـەستێرە دەدرەوشێنەوە
ئـاوی روونـی کـانیاوی بـۆتە ئـارایشگـەیان
بـۆیە وەک پـۆلی پـەری وان تـا لە کـانی دێنەوە
تـۆقی زێـڕ نـایێتە تـۆقی لەعـنەتی مـل موشتەری
ڕۆژێ دێنە سەر مـەحەک رەش دەبـنەوە دەپسێنەوە
هیچ دەزانی چەندە جوان بوو کاک (سەیید)دابی قەدیم
گـۆبەرۆک و کـەمبەرەی زێـوین لە سـەر پشتێنەوە

تیر و کەوان

کوتم زولفی پەرێشان کە نەسیم بەشکوو خەمم لاچێ
دەڵێ چین و گرێ هێند زۆرە چ بکەم دەستی تێ ناچێ
دەمت هێندە پچووکە بمدەیەی گەر لەو دەمە ماچێ
ئەگەر بۆ من بەهاکەی گیانە بۆ تۆ هیچی تێ ناچێ
موژەی وەک تیرە ئەبرۆی وەک کەوان ئەمنیش نیشانەی ئەو
دەبێ پێش وەی لە سینەم تێپەڕێ تیری لە دڵ ڕاچێ
چەمەن خەملیوە کوێستان سەوزە دار هاتوونە گوڵ کردن
بەهارە پێی بڵێن با ئاڵەکۆکیش پرچی هەڵپاچێ
لە هەورازی ژیان سەر ناکەوێ ئەستێرەکەی بەختم
ئەگەر بیۆ سەر کەوێ پرشنگی نابێ زوو دەبێ داچێ
هەتا چاو لێک دەنێم هەر وێنەکەی تۆ دێتە بەر چاوم
لە خەودا شەم دەبینێ چاوی پەروانە لە خەو ڕاچێ
سەید کەشتی شکاوم من لە گێژاوی ژیانمدا
لە کوێیە بای موافق سەر کە لەم گێژاوە دەرناچێ
لە هەورازی ژیان سەر ناکەوێ ئەستێرەکەی ژینم
ئەگەر بیۆ سەکەوێ پرشنگی نابێ زووە بێ داچێ

پەروانە

پێم دەڵێن بۆ مەجلیسی یاران بە بێ پەروانە چی
من بە بێ پەروانە چم چاکە بەڵام پەروانە چی
سلسیلەی زەنجیری مووی ئەو شۆخە تۆقی گەردنە
من لە مل خۆیدا دەماڵم ئەی دڵی دێوانە چی
دەس بە داوێنی ئەوین بووم دەس نەگەیە دامەنی
ئێستە داماوم کە ئەم دامانە بەو دامانە چی
داستانی لەیلی و مەجنوون دەڵێن ئەفسانەیە
گیانە پێی باوەڕ مەکە جێی باوەڕو ئەفسانە چی
جامی مەی وەختێ لە مەیخانە منی دی پێکەنی
پێی کوتم (سەیید) ئەتۆ چی و مەیکەدە و مەیخانە چی

کازیوە[١]

بـــرا رێگـــەی ژیـــان دوور و دریـــژە و پـــێچ و نـــادیوە
هەموو ژینم بە سەر چوو ئـێستە ڕێم تـا نـیوە نـەبڕیوە
حەریف دوو ڕوو نەبێ قەت پوولی سەبرم بێ رەواج نابێ
سکەی بەخت و زەفەر دوو ڕووی هەیە ئەمدیو وئەودیوە
لە ئاسۆگی ئەمەل سـەر نـاکـەوێ ئـەستێرەکـەی بـەختم
مەگەر شەو شەق ببێو و ڕووی خۆی نیشان دا کاتی کازیوە
بـە ئـاوی چـاوی خـۆم بـاخی ژیـان عـومرێکە دەیـدێرم
لە داری ئـــارەزووم ئـــێستا بـــەرێکی تـــازە نـــەچنیوە
گەر ئێستا شێعری (سەیید) تامی شـیرینی دەدەن گـیانە
هەزاران تاڵ و سوێری و ڕەنجی فـەرهادم لە سـەر دیـوە

پەیک

بریا پەیامەکەی من وەک پەیکی بای سەبا با
لە جوابی کاک عومەردا ئەم شیعرە بۆی برا با
پێت وانەبێ کە (بابا) باییکە لەو کتێبە
(بابێ) نەبوو لە فەسڵا فەسڵێ نەبوو لە (باب)ا
بابایەکی بێ بابا هەر چەن خوا بەها (با)
ئەو گونبەزەی کە تۆ دیت (با) بوو لە نێو (حوبابا)
تۆ بۆ چی لێی ئەترسای لەو شێری بێ دم و یاڵ
شێر بوو کە توانی بایە کتکێکی ژێر (عەبا) با
هەر ئەم کونە و کونی بوو پۆلێ وە دووی ئەکەوتن
ئاوام ئەهاتە بەر چاو مشکێک کە وا بە (با) با
سەید و مەلا و مەشایخ نابێ لە چت بترسن
خراپی تێ گەیشتووی هیچی نەبوو نە (بابا)
پێم خۆش بوو ئەم قسەی تۆ هەر کەس خوای بەهابا
با خواردنیش نەزانێ ئەیخا بە مل (کەبابا)

٦٤/٨/٢٧

لە جوابی کەمالْدا

تۆ کە پێت وایە زنەی عیلم و ئەدەب زاوەتەوە
هونەر ئەو جۆرە کە پێویستیە نەژیاوەتەوە
کێ هەیە قەدری هونەرمەندی بزانی ئەورِۆ
ئەوە گیان سەختی‌یە ئەو تۆزە ئەگەر ماوەتەوە
هیچ هونەرمەندێ نیە تاکوو لە دەس بێ هونەران
حەقی ژێر پێ نەبووە رەنجی نەچەوساوەتەوە
بێ کفن دەمرێ هونەرمەند و کەجی تابووتی
بە دوو سەد سلسلە و فلفلە رازاوەتەوە
هەستی جوانی تۆ برا جێگەیی تەحسینە کەمالْ
وەکوو تۆ ئێستە کە بیرێ لەوە نەکراوەتەوە
کاک کەمالْ بۆ چی دەلێّی بوومە ئەسیری قافیە
پیاوی ئازا بە پەت و میخی نەبەسراوەتەوە
گەر وەبەر دلْ دەکەوێ شێعری من ئەورِۆ ئەوەیە
گەوهەری ئەشکە بە خوێنی دلْم ئاو داوەتەوە
تازە دەستت بە قەلّەم گرتووە زمانت بە قسان
قەلّەمت بۆیە لە چەن جێگەوە لەرزاوەتەوە
زۆر بلێّ و وەک چەقە بیجوورەوە کاوێژی بکە
چەقەکەت خۆش دەبێ ئەو وەختەکە جووراوەتەوە

دەهۆی دوژمن

ئەشکی خوێنینم کە ئالاون بە سەر موژگانەوە
وەک سەری مەحکووم بە سەر نیزەی ستەمکارانەوە
خونچە پشکووتوون ئەگەر ئەورۆ بە لوتفی شەونمە
وا دەبینم پێکەنینی خۆم بە دم گریانەوە
من لەگەڵ ئەو مەستە پەیمانی دروستم بەستووە
ئەو بە سەد پەیمان شکێنی من بە یەک پەیمانەوە
ئەشکی من وەک کۆتری هێلانە لێ تێکچوو دەچێ
یا لە سەر سووانەی مژۆڵە یا بە ڕێگە وبانەوە
سیلە چاوێکی نەدامێ خۆ دڵی ئەمنی شکاند
شیشەکەی سالم دەمێنێ قەت بە دەس مەستانەوە
نیوە گیانێکم بمێنێ بەسمە تا دێمە حوزوور
تا دوو سەد گیانت بە قوربان کەم بە نیوە گیانەوە
هەرچی دەیبینم درۆی دوژمن دەهۆی نامەردی یە
کەللە پووک تا بیکوتی بای دەچێتە نێو هەمبانەوە
من لە مزگەوتێ دەهاتم پێم دەڵێ دوژمن (سەید)
ڕێگەکەی کەچ کردووە من دێم لە لای مەیخانەوە

٦٤/٩/١٥

بەهار

کـاتی بـەهارە جـوانـە چـرۆی سەرچڵی چنار
پـیران جـحێڵ دەکـاتەوە لوتـفی هـەوای بـەهار
عــاشق دەبـا هـەڵاڵە و گـوڵ پـڕ بـە بـاخەڵی
بـولبول دەبـا لە لالە و سـونبول بـە کـۆڵ و بـار
یەک رەنگ و سەوزەپۆشە هەموو دەشت و کێو وکەژ
فــەرقی نــیە لە بــەینی سـیا کـێو و لێـڕەوار
شــەونم دەخـاتە بـاوەشی گـوڵ گـەوهەری ئـەوین
لالەش دەبــێتە بــووکی بـەهار و شــەمی مـەزار
سوێسنە و هەڵاڵە لالەیی سوور ون دەکەن رکێف
هــەر وەک پـیادە وایـە لە دەشـتا لە دوور سوار
تا چـاو هـەتەر دەکـا گـوڵ و گـیا سـروەیی نـەسیم
ئـارام دەیـانشەکـێنێ لە پــێ دەشت و بـەر بـنار
چــەن جــوان و دڵرفـێنە چـرۆی تـازە دەر دەکـا
هـــەروەک نـەمامی تــازە لق و پـۆپی پـیرەدار
هەرکەس بەدەستودیاری یەبەمجێژنە (سەیید) یش
چــەپکێ گـوڵی وەنـەوشە بـە شـێعرێکی ئابدار

دووبەیتی

بۆ ماموستا مەلا غەفوور حافیزی مەهاباد

چاو خۆشەویستە گەرچی لە لای خاوەنی نەزەر
نابێ بە بێ بەسیرەتی دڵ لەززەتی بە سەر
پێم خۆش بوو کوێر ببام و بەڵام وەک مەلا غەفوور
ڕۆشن دڵ و ئەدیب بم و خۆش زەوق و باهونەر

تەخمیسی مەلا غەفوور لە سەر ئەو دووبەیتی یە

پیاوێکی بەرز و زوبدە لە سەیدانی موعتەبەر
پسپۆڕی فەننی شێعرە لە ورد بینییا ئەبەر
ئەم فکرە چەندە بیکرە کە لەو مەغزە دێتە دەر
چاو خۆشەویستە گەرچی لە لای خاوەنی نەزەر
نابێ بە بێ بەسیرەتی دڵ لەززەتی بە سەر
ئەو خێوی مووقەلەش و هەستی پڕ لە نوور
غەواسی بەحری بینش و ئیدراکی بێ سنوور
بڕوانە ئارەزووی دڵی بێگەردی وەک بلوور
پێم خۆش بوو کوێر ببام و بەڵام وەک مەلا غەفوور
ڕۆشن دڵ و ئەدیب بم و خۆش زەوق و با هونەر

لەجوابی دەردەدڵێکی مەلا غەفووردا

هیچ دەزانی چەندە ئەم دنیایە پیسە و نەکبەتی
قەت لە دڵ خۆتی مەخە داخ و پەژارە و حەسرەتی
چاوی دیدارت نیە چاکەی لەگەڵ کردووی خودا
خۆزگە بەو رۆشن دڵەی نابینێ دەرد و مەینەتی

* * *

دووبەیتی

ئەوی بێ چاوە خودا بێ حەد و ئەژماری دەداتێ
هونەری جوان و دڵی رۆشن و وشیاری دەداتێ
گەرنەبینی چەمەنی سەوز و گوڵی سوور و چیای شین
هەر لە باخچەی دڵی خۆیدا گوڵ و گوڵزاری دەداتێ

* * *

یا شێخ چ باسە تاوێ لە لام ئۆقرە ناگری
تۆ بەرقی شاری یا خۆ سپەندی سەر ئاوری
گەر خانەقا بەهەشتە، سەرای من جەهەننەمە
هەر ماڵی خۆتە هەر چی درەنگ بێی زوو رابری

* * *

خەوێکم بوو کە تۆم تێدا دەدی من
ئەویشم چوو لە بەر بەختی بەدی من
بە چادر زولف و رووی پۆشی و کوتم پێی
شەو و رۆژم نەما چ بکەم ئەدی من

* * *

دەپرسی بۆ چی وا دڵ تەنگە سەیید
زمانی بەستووە بێدەنگە سەیید
دەڵێم با هەر ئەمن ماچ کەم دەمی تۆ
دەڵێی چاو چەندە بەرچاو تەنگە سەید

* * *

ئەو کچە کوردە کە هیچ عەیبی نیە
حەیفێ هەمدەم نیە زۆر دەمدەمی یە
کە بڵێی عەیبی تێیا بێ نیەتی
نوقتە زەعفێکی کە بی بێ دەمی یە

* * *

هاژەی بای وەعدە دیسان هاتەوە
لە نێو شاخ و کێو دەنگ ئەداتەوە
خونچە لە باتی ئەوەی گوێ بگرێ
وەک شیرە خۆرە دەم ئەکاتەوە

* * *

رۆژ باش بۆ کەسێک بکا لە رۆژدا
بۆ کارێکی باش جارێکی تەلاش
هەنگاوێک لە رێی گەلدا هەڵگری
ئەم جارە باشە پێی بڵێی رۆژ باش

* * *

ئەوەی دەمویست خودا بیکا عەتا پێم
ویسالێ بوو، ئەویش نەیدا خودا پێم
بە گەرمی لێم دەپرسی رووی دەپۆشی
بە ساردی جوابی داوە رووی نەدا پێم

* * *

ئـــەگـــەر فـــرمێسکی مـــن نـایە بـە لافـاو
مــــــەزانــــــە مـــن نـــەسووتاوم نـــەماوم
کـە دیـم زولفـی بـە چین کـەوتۆتە سـەر یـەک
گـــــرِی کــــەوتۆتە کـــاری ئـــاوی چـــاوم
* * *
زولفت کـــــە بـــە حـــەلقە دێـــتە خـــوارێ
هـــەر جـــارە بـــەشێکی یـــا بـــە یـەکـجار
وەک حـــــاڵی دڵی مـــــنە پـــــەرێشان
وەک بـــەختی رەشـــی مـــنە ســـەرە و خـوار
* * *
جـــــــەمعە لە وجـــــــوودی نـــــــازەنینا
گشت نـــــوکتەیی ورد و رەمـــــزی شـــیرین
ئـــــەو زەردەخـــــەنەی دەمـــی پـــچووکی
وەک جـــــوملەیی ئـــیبتیدا بـــە ســـاکـــین
* * *
لێـــفەی ســـەری مـــن ســـێبەری عـــاسمانی شـــین
ژێـــر راخـــەرەکـــەم عـــەرزی خـودا پـان و بـەرین
چـــاوم هـــەیە تـــا بـــە عـــەیبەوە دامـــپۆشێ
گـــوێچکەم هـەیە جـار و بـارە دەیکـەم بـە سـەرین
* * *
ئەم جیهانە بێ سـووباتە بـێ ستەم گـەر نـاسرەوێ
گەر یەکێ دەروا یەکی دیکـەی لە جـێگەیدا هـەیە
عاقیبەت سایەی لە سەر دنیا نەما داس و چەکـوش
داسی رووسی رۆیی ئەمما چەکوشی ئەمریکا هـەیە
* * *

تاک بەیتی

قاسپە قاسپی کەو لە کۆساران نیشانەی شادییە
گەرلە چوار چێوەی قەفەسدا بێ و بخوێنێ شیوەنە

* * *

ئەو هەورە رەشەی وا سەری کێوانی بە تەم گرت
چون رزقی خودای پێوەیە ماتەم دەڕەوێنێ

* * *

کەللەی زل و بە تاڵە ئەگەر زۆر دەڵێ قسە
لۆمەی مەکەن کە گومبەزی چۆل دەنگ ئەداتەوە

* * *

گەرچی پیری لە منی گرتەوە ئەلماسی ددان
دڵەکەم خۆشە خیلال مننەتی پووشێکی نەما

* * *

گەر دوعایی دڵ شکاوان ئەی خودا گیرا دەبێ
من دوعام وایە کە دووبارە دڵم بشکێتەوە

* * *

نامەوێ من رووی تماشاکەم نەکوو بۆ دەفعەیەک
وەک لە ئاوێنەی خەیاڵم دا دیارە وا نەبێ

* * *

هەموو جوانی‌یەک لە سەر ئەو خاتیمەی دێ
وەکوو ئەلحەمدە ئاخری دێ بە ئامین

* * *

چـۆن دەبـا بـاری لەشـی ئەو کـەمەری باریکی
کـەڵ بـە مـوو بـەندە لە قـانوونی مـەلاحەت لەودا

* * *

من کە نوێژی بۆ ریام پێ کـوفرە دووری لێدەکـەم
جێی لە دڵدا چۆلە هەر وەک باوەشی مێحراب بە تاڵ

* * *

دڵ وەکـوو مـاڵی کـەوان پـاکـە لە کـینە خـاڵییە
تیری تـانەی تـۆ لە مـن هـەر بـۆیە نـاپێکێ نـیشان

* * *

هەر چەندە کە پەروانە بە شەم باڵ و پەڕی سـووت
خۆ ئـەو شـەمە قـەت وەک دڵی پـەروانـە نـەسووتا

* * *

هەمیشە چینی زولفی نایەڵێ من رووی تـماشا کـەم
تماشای بەختی رەش کە چۆن گری کەوتۆتە کاری من

* * *

چاو وگوێم چـوون و ددانـیش وردە وردەهـەڵوەری
داری پیری گەر وەبەرهات هەردەمەی دێنێ بەرێک

* * *

تانەکەی سەرچاوی من هەردەم بەئەسرین زیاد ئەبێ
قەڵپەزەی ئاوە لە هـەڵدێران کـە کـەف دێـنێتە روو

* * *

نەسیم کەم باوەشێنی زولفەکەی کە دڵ لەوێ دایـە
ئەتۆش وەک مایە فیتنە ئاوری دڵ خۆش مەکەچیدی

* * *

لەگەڵ یارانی دڵسووتاوی خۆت یەک دڵ بە دوورەنگی
لە لالەش من قەبووڵ ناکەم دڵی وەک من نەسووتابێ

* * *

هیچ دەزانی سەروی ناز بۆ چی لە گوڵ بالاترە
سەر بلندی ئەو لە گوڵشەندا لەبەر ئازادی یە

* * *

قەت نەبوو شێعر و هونەر دەرمانی دەردی دڵ بکا
خەزنە خۆ ویرانەکەی خۆی ئاوەدان ناکاتەوە

* * *

ئەوەندەی تێدەکۆشم نایگەمێ بیگرمە نێو باوەش
دڵم خۆشە بەوەی وەک سایە هەر هاوسایەیی تاوم

* * *

گوڵ لە شاخەی خۆی جیا کەی تازە ئۆقرە ناگرێ
گەر لە باخەڵدا بێ پێویستە یەخەی لێ دابخەی

* * *

ڕۆژگاری ڕەش بە ڕۆژ و شەو لە دووی بەختی منە
دز هەمیشە چاو لە دووی داهاتی خەو لێکەوتووە

* * *

ژیانم مەینەتە هێندەم بە تاڵی ڕۆژگار دەڕوا
ئەگەر ساڵێک لە عومرم دەگوزەرێ جێژنێکی بۆ دەگرم

تەقەللای زۆر ژیان موشکیل دەکا تەیری لە داو کەوتوو
هەتا باڵ لێک بدا زیاتر لە داودالێ پەڕ وباڵێ

* * *

لالەیــە کــاتی بــەهاران مــینەتی بــاران دەکێشی
وشکـە پـووشی کـەژ لە بـارانـی بـەهاران بـێ نـیازە

* * *

بــە کــوڵ گــریام کــە دیــم رووی خــۆی دەپـۆشێ
کــــــــە رۆژ گــــیرا بــــەڵێ ئـــەستێرە هـــەڵدێ

* * *

نـــوکی قــــەڵەم نــەبێ خــەمی دڵ چــارە نــاکــرێ
نـــــەشتەر نــــەبێ دمـــەل بـــە چـــەقۆ پـــارە نـــاکــرێ

* * *

ئەجەل هاتوو نەمردم تاکوو رزگار بم لە دەس مەینەت
زەمـــانە ئــەمنی بــۆ دەرد و بـــەلاّ هـێشتۆتەوە جـارێ

* * *

گــەر نــیمە چــەمەن بــاسوو قسـەم زۆرە لەگـەڵ دڵ
بـــۆ تـــــوتی حـــەبسی پـــەڕی ســەوزی چــەمەنیکە

ئەسیر

نازدارەکەم لە ئاوێنەی دڵی مندا
بە غەیرەز وێنە جوانەکەت
هیچ گوڵێک تێیدا ناپشکوێ
بۆیە باخچەی دڵی پەرۆش
بۆتە ئاوێنەی باڵا نوێن
بۆیە دڵی بێ قەرارم
لە هیچ لا ئۆقرە ناگرێ
* * *
تۆ بڵێ ئەو ڕۆژە کەی دێ
دەستە نەرم و ناسکۆڵەکەت
لە نێو دەستی خۆمی بگرم
گەرمی پەنجەکانی جوانت
بگەڕێ لە نێو لەشمدا
ئەو قژە لوول و پڕ چینەت
ببێتە تۆقی ئەستۆی من
تا دەمرم هەر لە داوتا بم
ئەسیرت بم
بۆ تۆ بمرم بۆ تۆ بژیم
* * *

پێم بڵێ ئەو ڕۆژە کەی دێ
وەک لالەییکی دڵ سووتاو
بە داخ و تاسەی دیدارت
سەر لە سەر داوێنت دانێم
کەم کەم لە ئاوری ئەویندا
بسووتێم و بتوێمەوە
پێم بڵێ ئەو ڕۆژە کەی دێ

٧٢/٩/١٥ سەیید

جەفای زەمانە

جەفا و جەوری زەمانە و دەردی پیری وای لە پێ خستم
مەگەر تاڵێکی زولفت بێتە یاریم بۆ عەسای دەستم
نەسیمێکی وەفای پێویستە تاوانەی سرشکی من
لە سەر دەریای هومێدم یەک بخا مەوجی خەم و هەستم
لە بادەی چاوی تۆ هەرچەندە نەشائێکم نەدی جارێ
نیگایێکت بەسە بۆ بیری وریا و بۆ دڵی مەستم
لە پێ کەوتووم و پیرم دەس بە داوێنی چ جوانێ بم
وەفادارێکی دێرینە نەبێ کێ بیگرێ دەستم
لە گوڵزاری دڵا بوون کاتەکانی ئەو شەوەی دیمی
هەمووم کۆکردەوە بۆرۆژی خۆی وەک چەپکە گوڵ بەستم
بە نیونکی ئەمەل شیم کردەوە هاوریشمی بیرت
بە دەستی دڵ چنیم و تار و پۆکەی تاڵ بە تاڵ رستم
تریفەی مانگەشەو باخچەی دڵی وەک لالەزار لێکرد
دەپشکوون جاربەجار(سەیید)شکۆفەی شێعروهەڵبەستم

سەیید ٧٢/٨/١

دەعوەت

براکەم کاک جەمیل بیرت دەکەم بێحەد و ئەندازە
وەرە دەرکـی دڵم بۆ خۆشەویستان رۆژ و شەو وازە
دڵم بەینێکە غەم دای گرتووە وەک ئاوری داغە
مەگەر تۆ ئاوی پێداکەی بە شێعرێکی تەڕ و تازە
بە تاری زولفی یار بەندە دڵم بۆیە دەناڵێنێ
ئەگەر سێ تارەکەی نەپسێ نەواکەی زەمزەمەی سازە
ئەگەر چی ماڵەکەم کۆنە و پچووکە ماڵی دڵ ئاوا
بە زاهیر تەنگ و بێ ئاوایە ئەمما دەست و دڵ بازە
براکانت لەگەڵ خۆت بێنە بۆ راز و نیازی دڵ
کەمەحفەل شەمعی پێداویستە شەمعیش مەحرەمی رازە
بە دوودی سینەما دیارە کوڵیوە ئاوری جەرگم
منەت ناکەم لە سەر تۆ گەر بڵێم دوکوڵیوەکەم سازە

عیرفانی وەفایی

وەفــــایی عــــاریفی حـــەقولیەقینە
ســــەراپــا عــیشقە ســووتانە ئــەوینە
دڵی هەم شەمعە هەم پــەروانــە بــۆ شــەم
بــە یــەک جــێ شــەمع و پــەروانــە ببینە

* * *

وەفــــایی بـــولبولی زارە و نـــەزارە
نــموونەی عــیشقی پــاکــە لەم دیــارە
لە هــەر بــاغێک گــوڵێکی تــازە شین بــێ
نـــــیشانێکی وەفـــــایی لێ دیـــارە

* * *

لە بــەر عــیشقێکی پــاک بــۆتە هــەوایــی
هــەموو زەڕڕەی وجــوودی بــێ جــودایــی
لە هەر جێ باسی عــیرفان و ئــەدەب بــێ
دەڵێن هــەر وەک وەفــایی وەک وەفــایی

* * *

وەفــــایی عــــاشقی دڵ پـــڕ لە رازم
بــە تــۆوە بــەش بــە حــاڵی خــۆم دەنــازم
ئەتۆ و رازو نــیازی خــۆت لەگــەڵ خــۆت
مـــــن و دەردی دڵ و راز و نـــیازم

* * *

هەموو دیوانەکەت سرڕی موبینە
نوکاتی حیکەمەتە یا رەمزی دینە
هەموو شێعرێکی نەقشێکی دەروونە
هەموو بەیتێکی ئاوێنەی ئەوینە

* * *

ئەگەر گیرۆدەیی زولفێکی خاوی
وەکوو مورغی قەفەس کەوتوویە داوی
منیش کەوتوومە نێو هەودای تەشی رێس
منیش سەردەر گومم وەک تۆ لە تاوی

* * *

ئەتۆی دڵسۆزەکەی دڵ پڕ لە هەستم
بە نەشئەی شێعری تۆ وشیار و مەستم
وەکوو تۆ عاشقی جوانی سرشتم
بە وشیاری و بە مەستی دەیپەرستم

* * *

کەس ناڵێ غەریبی عیشق کێیە
وەفایی کێیە گڵکۆکەی لە کوێیە
لە سەحرای مەکەدا هەر بۆنی گوڵ دێ
بەوەم زانی کە گڵکۆکەی لەوێیە

* * *

ئەگەر پێت خۆشە تۆ ناڵەی جودایی
زەبووری داودی نەغمەی غینایی
وەرە گوێ بگرە بۆ بەزمی ئەدیبان
بە دەنگی ماملێ شێعری وەفایی

* * *

بە رۆژ مەیگێڕی جەمعی عاشقانە
بە مەیخانە و بە مەی دەگری بەهانە
بە شەو تێکەڵ بە کۆڕی عارفانە
کەچی هاومەجلیسی بەزمی ئەوانە

* * *

هەمیشە موبتەلای قەهری خودایی
گرفتاری جەفای نائاشنایی
بە دەرد و مەینەتی دڵ موبتەلا بێ
ئەوەی بۆ تۆ وەفایی بێ وەفایی

* * *

لە دەریای مەعریفەت کەشتی سوباتی
چرای روونی لە رێبازی وڵاتی
وەکوو ئەستێرەیێکی جوان و رۆشن
لە ئاسۆی شێعری (سەیید)دا هەڵاتی

* * *

سەیید ٧٣/٨/١٥

١

بۆ ئازادی خۆشەویستم

ئازاد ئەی رۆڵەی رەزا شیرینم
پێم خۆش بوو کوێر بم ئاوات نەبینم
نەخۆشی‌یەکەی تۆ دەستی منی بەست
ئەتۆی لە پێ خست ئەمنی لەپێ و دەست
ئەمنیش بە لاوی وەک‌تۆم بە سەرهات
هەردووکمان وەک یەک ژین و بەسەرهات
دەردی تازەی تۆ دەزانم چۆنە
بۆ من ناسووری برینی کۆنە
لە خوا دەخوازم ببێ شیفایاب
نەبیە وەباڵی ئەستۆی دای وباب

بۆ حاجی سەیید جەمیل هاشمی

براکەم کاک جەمیل بیرت دەکەم بێ حەدد و ئەندازە
وەرە دەرکــی دڵم بـۆ خـۆشەویستان ڕۆژ و شـەو وازە
دڵم بـەینێکە خـەم دایگـرتووە وەک ئـاگری داغـە
مەگەر تۆ ئاوی پێدا کـەی بـە شێعرێکی تـەڕ و تـازە
بـە تـاری زولفـی یـار بـەندە دڵم بـۆیە دەنـاڵێنێ
ئەگەر سێ تارەکەی نەپسێ نەواکەی زەمزەمەی سازە
ئـەگـەرچـی ماڵەکـەم کـۆن و پـچووکە مـاڵی دڵ ئـاوا
بە زاهیر تەنگ و بی مەئوایـە ئـەمما دەستوو دڵ بـازە
بـراکـانت لەگـەڵ خـۆت بـێنە بـۆ ڕاز و نـیازی دڵ
کەمەحفیل شەمعی پێداویستە شەمعیش مەحرەمی ڕازە
بـە دوودی سـینەما دیـارە کـوڵیوە ئـاگـری جـەرگم
منەت ناکەم لە سەر تۆ گەر بڵێم دۆکـوڵیوەکـەم سـازە
سـەیید هـەر چـاوەڕوانـی ڕێگـەتانە زوو وەرن کـاکـە
ئەگەرشەو زۆردرەنگ‌بێ‌وەختی خەو دێو کاتی خەمیازە

جەفای زمانە[؟]

جـــەفای جــەوری زەمـــانە و دەردی پـیری وای لە پـێ خســتم
مـــەگـــەر تـــایێکی زولفت بـێتە یــاریم بـۆ عــەسای دەســتم
نـــەسیمێکی وەفـــای پـــێویستە تـــا دانـــەی سـرشکی مــن
لە ســەر دەریــای هــومێدم یــەک بـخا مــەوجی خــەم و هــەستم
لە بـــادەی چـــاوی تــۆ هــەر چــەندە نــەشئێکم نــەدی جــارێ
نـــــیگاێێکت بــــەسە بــــۆ بــیری ورد و بـــۆ دڵی مـــــەستم
لە پــــێ کـــــەوتووم و پــــیرم دەس بــەداوێــنی چ جــوانــێ بــم
وەفـــــادارێکـــــــیدێرینە نـــەبێ کــێ بــیگرێ دەســــتم
بـــە نـــینۆکی ئـــەمەل شـــیم کـــردەوە هـــاوریشمی بـیرت
بـــە دەســتی دڵ چـنیم و تــار و پــۆکەی تـــاڵ بــە تــاڵ رســتم
تـــــــریفەی مــــانگەشەو بــــاخچەی دڵی وەک لالەزار لێکـــــرد
دەپشکــوون جــار بــە جــار ســەیدشکۆفەی شێعر و هــەڵبەستم

پـــاوە

بـــەهەشتی جـــوانـــی بـــێ هـــاوتایە پـــاوە
گـــوڵی بـــاغی ئـــەدەب ئـــارایـــە پـــاوە
لە هـــەر گـــوڵ دەســـچنێکی لایـــە پـــاوە
لە ســـایەی تـــۆوەیە ئـــەم مـــایە پـــاوە
لـە سـەرمان کـەم نـەبێ ئـەو سایـە پـاوە
نـــە مـــیرزا قـــادری شـــۆخ و هـــونەر وەر
بـــە تـــەنیایی وەکـــوو گـــەنجێکە گـــەوهەر
ئـــەدیب و شـــاعیر و زانـــا و بـــە جـــەوهەر
هـــەموو لاوانـــی ئـــەم نـــاوە ســـەراســـەر
هونـەرمـەنـدن کـە جێـی هیـوایـە پـاوە
وەرن یـــاران وەکـــۆ بـــن کـــەم بکـــەن شـــین
وەبـــیر هـــاتوونەوە یـــارانـــی دێـــرین
حـــەسارێک بـــوو ئـــەدەب بـــێ هـــەژگو پـــەرژین
بـــەڵام ئـــیستا قـــەڵای ئـــامادە بـــۆ ژیـــن
لـە چـاوی بەد بە دوور کەی خـوایە پـاوە
لەبـــەر ئـــەغیار ئـــەمن هـــەرگیز نـــەناڵم
لە دەس یـــاران بـــەڵام کـــافر بـــە حـــاڵم
وەکـــوو لێـــم حـــاڵیە و دێـــتە خـــەیاڵم
لە مـــەولا نـــاتوانـــێ زۆری زاڵم
بـــە تـــاڵانـی بـەرێ سـەرمـایـە پـاوە

سەراسەر شۆر و عەشقە ئەم دیارە
لە هەر لا جیلوەیی جوانی دیارە
ئەگەرچی لەت لەتە دڵ پارە پارە
لە عەشقا ئەم نیشانەش ئیعتیبارە
کە رەسمی عەشق بازی رایە پاوە
مەڵێن پاوە وەکوو جاران نەماوە
وەکوو لالە هەموو جەرگی سووتاوە
هەموو جەرگی منە لەت لەت کراوە
هەتا رۆڵەی گەلت مابێ بە پاوە
بناغەی قایمە ئەم پایە پاوە
بەڵام پەی پۆلی لاوانی ئەویندار
هەتا پوختە نەکا ئاور دڵی زار
نەبێ تا دڵ بە دەردی خەم بریندار
ئەتۆ نازانی زولفی یاری غەددار
بە پێچە خاوە یا هەودایە پاوە
ئەگەر چی من لەپێ کەتووم لە دەس چووم
لە ئاوات و ئەمەل دوور و نزیک بووم
بەڵام هەر جان فیدا و دڵ سۆزەکەی زووم
هەتا ماوە حەیاتم تاکوو دەبزووم
سەری سەیید لە رێی تۆ دایە پاوە

ڕەبەق چوار مانگە کەوتووم و لە سەر جێم
لە بەر ئێشی لەش و دەردی هەموو جێم
نە هەر دەستی شکاو ناگاتە ئەستۆ
وەباڵی دەست و شانیش کەوتە سەر پێم
لە پێی خستم زەمانە وەک هەموو جار
برا چ بکەم دەبی رابێم و پێ بێم
لە ڕێی ژینا ژیانم ژانە ئەورۆ
هەموو کۆسپێکی ناخۆش کەوتە سەر ڕێم
بە ئاوی چاوما دیارە وەکوو شەم
لە سەر پێیەک هەتا ڕۆژێ دەسووتێم
حەقیقی چۆنە ئەوساڵ لێت نەپرسیم
لە بێ لوتفیت برا ئەو جار دەترسێم
لە ئەحواڵت ئەمن خۆ بێ خەبر نیم
برا بۆ لات زەمانێ بێ خەبەر دێم
لە پێ کەوتووم و مەحرومم لە دیدار
بە سەر دێم من ئەگەر نەکرا بە پێ بێم
سەیید لە خودای دەوێ دیداری یاران
قەبووڵی کا ئەگەر ئەمجا خودا لێم

اشعار فارسی

سیّد

توحید

خدایا گر چه خود مشکل نمایی ندانم جز تو من مشکل گشایی
دلی کز پرتو مهر تو خالی است اگر خورشید باشد نقطه خالی است
خدایا مهر خود در دل فروزم که گردم شعله و یکجا بسوزم
چو تابد ذره‌ای از مهر جانان بهر دل گردد او خورشید تابان
من آن خواهم کنم چون ذره پرواز بسوی مهر تو راهی کنم باز
گنه بار مرا سنگین کند بیش بسرعت تا که بردارم قدم پیش
گنه از شوق عفوت میکنم باز کنم تا خویش را با دوست همساز
ز عفوش آنچنان دل در خروشم که آنرا با دو عالم کی فروشم
مرا با تو ره سوداگری نیست که ازسودا غرض حور وپری نیست
عبادت را بها باغ ارم نیست اگر زهدی روان نبود ارم چیست
ترا میخواهم از دنیای هستی همینم بس من از یکتاپرستی
دلم از سوختن پروا ندارد که این حالت فقط پروانه دارد
دلم‌تنگ‌است‌چون باعشق‌زاداست اگر گویم سر مویی زیاد است

به عشقش دادم ار سرمایه‌ای بود
که این سوداست سید را دهد سود

عید قربان

روز قــربان پــرتوی از جـلوه جـانانه بـود
در حـریم کـعبه جـز آن جـلوه‌ها جـانانه بـود
در رهش جان باختن از هر کسی کی ساخته است
گــر تــو اسـماعیل گـویی مـظهر جانانه نـبود
آشـــنای هـمچو ابـراهـیم از خـود بگـذرد
آشـنای عشـق بـا دل بـند خـود بیگانه بـود
بـعدها ایـن کـلبه خـاکـی ز نـور احـمدی
کـعبه امـال شـد روزی کـه یک بـتخانه بـود
در حـریمش مـحرم اسرار کس نـتوان شـدن
چـون مـحمد وارث ایـن خـانه و کـاشانه بـود
آسمان اکنون که سر بـر آسـتانش سوده است
خـانه را ایـن مـنزلت از فـرّ صاحبخانه بـود
ذات پـاک او حـقیقت بـود و حق بـود واز او
مـحو شـد هـر چیزباطل بـود یـا افسانه بـود
جسم بـی روح صنم جـبر زمـان بشکسته بـود
آنـچه بشکسـتی مـحمد روح جـبارانـه بـود
حاجیا دانی که مـقصود از طـواف کـعبه چیست
یـعنی شـمع خـانه را بـاید دمـی پـروانـه بـود

در صفا و مروه پیمان بر سر زمزم مبند
زمزمی جو کو محمد را بیک پیمانه بود
نفس را سنگی بپا انداز در راه خدا
رجم شیطان حاصلی گر داشت رنج شانه بود
سیل عشق او خراب آباد دل آبادکرد
این صفا بین سیل خود مجذوب یک ویرانه بود
ای صبا چون بگذری بر آستانش عرض کن
سید دل خسته هم خاک ره آن خانه بود

اتحاد

بیا برادر من بهر این برادر خویش
ز مهر و لطف تو مرهم گذار بر دل ریش
همیشه لنگ بود کاروان تک رو راه
باتفاق رسد کاروان به مقصد خویش
بیا ز لطف مرا دوستانه یاری کن
که دشمنان همه گرگند در قیافه میش
فریب دشمن نا اهل را نخور هرگز
بظاهرت چو دهد نوش باطنش همه نیش
زمانه همرهی ما نمیکند، نکند
چه باک گر تو بگیری ره وفا در پیش
چو آب دیده بخون جگر بیامیزد
شود بگونه دریا ز قطره‌ها کم و بیش
چو هست مصلحت از اتفاق نتوان کرد
خلاف مصلحت خویش شخص دور اندیش
مرا منفعت اندر وفاق با هر دین
تراست مصلحت از اتفاق با هر کیش
زمهر همرهی کاروان سید کن
بیا و پنجه‌ای بر دف بزن تو هم درویش

شوخی با یک همکار ثبتی

الا همکار ثبتی ناظر اعمال سر دفتر
خدا را دوستان خویش را دریاب گهگاهی
تو با من مهربانتر باش در این بیوفا دوران
که بی ریب و ریا نازت کشم والله وباللهی
گنه گر پول پارو کردن سر دفتران باشد
چه غم روزی چو افزون شد خورد هم مرغ هم ماهی
چرا سر دفتر ار پایش بلغزد سرنگون گردد
معلق میشود در دادگاهی گاه و بیگاهی
خطا گر پر کاهی باشد از وی میشود کوهی
وگر کوهی کند خوبی ندارد جلوهٔ کاهی
ولیکن ثبتیان را اسم اعظم هست در گردن
که محفوظاند از هر بازپرسی یا زوا خواهی
اجل چون آشتاب آمد ولیکن با شتاب آمد
ورق زد برگ زرین دفترم چون کاغذ کاهی
بقصد جان و مالم آمد و تیرش بسنگ آمد
که نگذارد مرا در جسم جانی در بساط آهی
ولی برگ سیاه دیگران را ماست مالی کرد
چنان گویی یمانی را نبوده در حبش راهی
بلی قانون بتار عنکبوتی فی‌المثل ماند
ضعیفان را چنان پیچد که دام و تورها ماهی

قــوی زنــجیر بــاشد بگســلد چـون تـار مـو زیـرا
که او را هست در هــر بـارگاهی خـیمه خـرگاهی
مرا   این غم کشد کاین خـانه امـید مـا چـون شـد
کـه هـر نـاباب را بـاشد در او بـابی در او راهـی
گــهی بـا چـاپلوسی مـیکند راهـی بـدلها بـاز
وزان ره مــیکند بــهر رفــیقان چـاله یـا چـاهی
بـراه راست ایـن نـاهمرهان یـا رب هـدایت کـن
کـــه سـید را نـباشد کـینه‌ای از هـیچ هـمراهی

تهران سال ۳۲

به تهران مردمان صاحب علم و هنر دیدم
کز اینان ملک ایران سربلند و مفتخر دیدم
بهر محفل نسیمی از صفای جان و دل پرور
بهر مجلس شمیمی از گل فضل و هنر دیدم
همه تهرانیان را مهربان و زنده دل دیدم
بهر کو از نشاط و شور مملو رهگذر دیدم
بهر جا لاله و گل اوفتاده توده در توده
به پای هر گلی از بلبلان خسته سر دیدم
بهر گلخانه‌ای از دختران گلفروش آری
ندیدی غنچه‌ها، در دست گل، من بی شمر دیدم
شدم در اشتباه از شوق تا بوسم کدامین را
دمی کان زلف مشکین چنگ اندر نیلوفر دیدم
اگر چه شهر تهران مظهر نور و صفا باشد
ولی بس تیرگی را در میانش مستتر دیدم
بزیر آن عمارت کاسمانش زیر پا دارد
هزاران بی کلاه و کفش را از پا و سر دیدم
بهر جا خسته و نالان یتیمی بینوا گریان
ز سوزش آتشم بر جان ز اشکش دیده تر دیدم
ز کار افتاده‌ای در گوشه‌ای از یادها رفته
چسان محزون و نالانش غمین ومحتضر دیدم
هزاران کودک آواره از آغوش مادرها
هراسان اشک ریزانش بجویای پدر دیدم
کسی را غرق شادی در کنارش باده و معشوق
یکی را در بغل زانوی غم شب تا سحر دیدم

چادر عفت

ای کـه بشکسته‌ای از جـور و جـفا خـود دل مـا را
بـاز مـا را تـو بـیاد آر دگـر بـار خـدا را
زلف او مشکـل مـا بـود چـو پـیچید بـچادر
کـرد پـیچیده‌تر از اول خـود مشکـل مـارا
عـنبرین زلف تـو هـر چـند کـه پـوشیده بـماند
بـاز غـافل نـتوان کـرد از او بـاد صـبا را
روی پـوشیده و مـردم بـه تـماشای تـو مشغول
مـاه را هـاله چـو گـیرد بشـود مـنظره آرا
پـرده پـوشی بـود ایـن چـادر و دانـند خـلایق
آخـر از پـرده بـرون آرد ایـن روی و ریـا را
او کـه بـر دور خـود از چـادر دیـوار کشـیده است
تـا چـه در پـرده کـند لعـبت بـی شـرم و حـیا را
مسـتدام است اگـر سـایه زلف تـو بـرخسـار
بـوم دیگـر نـبرد مـیمنت بـال هـما را
هـیچ دانـی چـه لطـیفه است در اینجا کـه نـماید
مـرمر سـینه بـه مـا و بـه تـو هـم نـقره پـارا
یـعنی ای بسـته جـهان چشـم تـو از خـوبی عـالم
چشـم بگشـا و بـبین حکـمت ایـن صـنع خـدا را
نـیست در بـین مـن و دوست حـجابی و بـه چـادر
او کشـد پـرده بـر دیـده آن هـرزه نگـارا
پـرده عـصمتت ای دخـتر زیـبای مسـلمان
بـاید الگـو شـود و مـظهر تـقوا و تـقا را

نان و آب

چیست این موضوع شهر از آب تاب افتاده است
خلق بهر جرعه آبي در عذاب افتاده است
هر کجا آبی گمان بردم حبابی بود و بس
جز دو چشم خود که در موجش حباب افتاده است
تشنه‌ای میگفت سد هم در برویم وا نکرد
کار این لب تشنه هم در سد باب افتاده است
نانوائی را بگفتم نان چرا کم هست گفت
چون گره در کار آب آسیاب افتاده است
جز دل مجنون و زلف لیلی و چشمان من
هر چه می‌بینی ز تاب و التهاب افتاده است
خانه‌تان آباد باد ای ساکنان کوی آب
کی کنی رحمی بحال ما خراب افتاده است
تا بخواب خوش ببیند شبنمی یا ژاله‌ای
دیده مخمور نرگس هم بخواب افتاده است
شوخ طبعی گفت ازبس گفته‌ام من آب آب
خوب شد یک کم دهان خشکم آب افتاده است
در بهاران یاد آن ایام بارانی بخیر
قدر ما اکنون که از چشم سحاب افتاده است
بسکه گرد تشنگی بنشسته بر لبهای گل
در میان لاله و بلبل حجاب افتاده است
طبع شاداب تو سید در فشاند خلق را
این هم از فیض دو چشم ماست ناب افتاده است

بــرق

میرود بـرق نـفس سـوخته از مـنزل مـا
مانده خاکستری ازوی که بود حـاصل مـا
برق ای سوخته پـر کـمتر از آن خـفاشی
که زنـد بـال و پـری شب بـدر مـنزل مـا
نـور امـیدی کـه از پـرتو خـورشیدم بـود
آن هم افسرد ز ابری که بشـد حـائل مـا
رفــتنت چـون تک تـازی و ولی آمـدنت
چون خـر لنگ کـه افـتاده درون گـل مـا
آنچه می‌بینم از ایـن آمـدن و رفـتن تـو
سهل حـل مـی‌نشود مسـئله و مشکـل مـا
پرتویرا که در ایـن خـانه تـو سـید بـینی
گرمی آتش دلهاست در ایـن مـحفل مـا

نانوایی

آن نانوا که چهره کشد در نقاب خویش
روزی رسد که پس دهد آخر حساب خویش
از تکه‌های سوخته و از خمیر خام
بهر من و برشته، برای جناب خویش
یارب که نانوا بصلیبی کشیده باد
داند که چیست قصه نان و شراب خویش
گویم بحال دل که بسوزد در انتظار
ما را کفایت است شراب و کباب خویش
آخر نشد که دفعه‌ای در روز و ماه و سال
راحت خورم نان خودم را به آب خویش
یارب همیشه امت در صف نگاه‌دار
از آتش لهیب تنور و عذاب خویش
آن شاطری که جمله ملازم رکاب بود
اکنون کشیده مشتریان در رکاب خویش
سید گر از گرسنگی خوابش برد چه خوب
نان برشته گشته ببیند بخواب خویش

دانشگاه آزاد اسلامی مهاباد

بال دانش گر نباشد فکر را پرواز نیست
شعله کی برخیزد ار با یک دمی دمساز نیست
گرچه دانشگاه بسیار است در عالم ولی
همچو دانشگاه اسلامی که انسان ساز نیست
مرغ استعداد را بال و پر تعلیم ده
ورنه مرغان قفس خود قدرت پرواز نیست
تا بکی بلبل کشد بر سینه داغ لاله را
پشت دیوار چمن چون در برویش باز نیست
کاسه صبر من و لب تشنگان لبریز شد
جان چو بر لب میرسد دل جایگاه راز نیست
همت آزادگانی ساخت دانشگاه ما
آفتابی از چراغی روشن این اعجاز نیست
کاروان راه افتد و بانگ جرس آید بگوش
کیست با این نغمه جانسوز هم آواز نیست
گر فلک با ما سر ناسازگاری داشته است
دیگر از این نغمه‌ها سید که کارش ساز نیست

دانشگاه پیام نور مهاباد

هر آنکه در دل او عشق علم و فرهنگ است
بگوبجان و دل این نغمه بس خوش آهنگ است
از این پیام شکوفا شود چو گل ز نسیم
دلی که مایل و مشتاق علم و فرهنگ است
پیام نور امید است چون فرشته علم
هنوز یک تنه با دیو جهل در جنگ است
کند چو آینه صیقلی ز پرتو خویش
دلی که خود ز جهالت سیاه چون سنگ است
چو ساربان نبرد کاروان ببانگ جرس
بروز حشر جلودار قافله لنگ است
براستی که در این عصر جهل و نادانی
برای مردم دل زندهٔ چو ما ننگ است
فروغ علم چو تابد بساحت دل ما
خود این طلیعه خورشید هفت اورنگ است

در عزای هیمن

هـر طـرف را ز اشکـهای لاله گـلشن کـرده‌ام
بسکـه بـر خـاک تـو ای استاد شـیون کـرده‌ام
گر زبان خاموش دارم همچو سوسن منع نیست
در عـزای بـلبلی مـن تـرک گـلشن کـرده‌ام
گـریه بـر خـاک تـوام امـروز دل روشـن نکـرد
بـر مـزار چـلچراغـی شـمع روشـن کـرده‌ام
گـل نـیم قـدر تـو دانـم بـاغبان لاله‌ام
داغ را بـر سـینه چـون پیراهـن تـن کـرده‌ام
آتش دل مـی‌جهد چـون اشک از چشـمان مـن
بـهر ایـن آتش فشـان از دیـده روزن کـرده‌ام
اشکـهای تـلخ و روشـن از گـریبانم گـذشت
رنگ رنگ از غـنچه‌ها یکـجا بـدامـن کـرده‌ام
داغ بر دل اشک بر دیده چنان هـم کس نکـرد
آنـچه پـیدا و نـهان در شیونت مـن کـرده‌ام
آنکـه شـمع انـجمن افـروز بـودی مـدتی
در عـزایش سید اکـنون شـمع روشـن کـرده‌ام

بیاد همین خرداد ٦٧

نه گلشن بی تو خود لطفی دل انگیزانه دارد
نه بلبل بی نوایت نغمه مستانه دارد
نه دل میگیردم بی یاد تو در سینه آرامی
نه جان بی پرتو تو جلوه جانانه دارد
کسان از سنگ و آهن خانه میسازند لیکن او
درون هر دل پر شور و شوقی خانه دارد
بگیتی مرد نام آور فزون فرزانه هم بسیار
ولی شعر ادب ما را یک این فرزانه دارد
بیا و مجمع ما را ببین آشفته و درهم
بهر دل بنگری خود حالت دیوانه دارد
پریشان خاطرند امروز یاران انجمن بینم
ز بی نظمی نشان از طرەی بی شانه دارد
اگر سیلاب اشکم ساحلی جوید دل من هست
زهر جا ره برو بندند خود ویرانه دارد
تو ای با راز دلها آشنا بگرفتی از من دل
که چون با تست با من رنگی از بیگانه دارد
فلک از کجرویهایش هزاران قصه پرورده است
و لیکن قصه او شیوه افسانه دارد
چو شمع از انجمن بیرون رود اشکی بجا ماند
حکایتها ز تلخیهای یک غمخانه دارد
قلم جز رنج و محنت بر بیاض دفترش ننوشت
برسم خود فلک نقشی سیه‌کارانه دارد
بپای شمع اگر پروانه میسوزد عجب نبود
عجب سید که او خاکسترش پروانه دارد

حلبچه

خود جهان امروز پر گشته ز غوغای دگر
چهره عالم بخود بگرفته سیمای دگر
باز یک پرونده از ظلم و جنایت باز شد
هیروشیمای دگر شد شهری از جای دگر
بر سر شهر حلبچه بمب شیمیایی بریخت
ساخت صدام از جنایت هیروشیمای دگر
جز دل من کز غم این شهر در خون خفته است
نیست ویران تر ازو جایی و ماوای دگر
آخر این خلق مسلمان را بگو تاوان چه بود
سوختی در آتش او را از چه فتوای دگر
انتقام خویش را باید بدست خود گرفت
انتظار خیر نتوان داشت ز ابنای دگر
انتظاری نیست از این مجمع بین الملل
کاین ضعیفان جمله سر دارند در پای دگر
این جنایت کار را امروز سرکوبی کنید
تا جنایت ریشه کن گردد بفردای دگر
باید از نو ساخت در جای همین شهر خراب
از برای این عزیزان شهر زیبای دگر

صله

مـا کـه خـواهـیم از ایـن مـردم بـازار صـله
عـلت آن است نـخواهـیم ز اغـیار صـله
من که صد شعر فزون ساختم اندر شب عید
احسـنی را نگـرفتم مـن از اشـعار صـله
خون دل خوردم و دود جگـر و نـفت چـراغ
هـمه شب تـا کـه شـود صـبح پـدیدار صـله
لیک دادنـد بـه پـاداش عـمل آنـچه نکـرد
هـدیه‌ها بـیشتر از صـد بـه شـهردار صـله
غـیر خـوبی کـه نـدیدند ز اشـعار ولی
بـد شـود شـعر اگـر کـرد گـرفتار صـله

* * *

جـای در دلهـای مـا دارنـد مـهمانان مـا
خانشان آباد چـون راضـی بـاین ویـرانه‌انـد
خیر مقدم گفتنم امشب به مهمانان خطا است
دوستانی آمدند اینجا کـه صـاحب خـانه‌انـد

گربه عابد نماز کرد

آنکس که قصد رفتن نجد و حجاز کرد
اول کـویت را هـدف حـرص و آز کـرد
بـر ساحل خلیج چـه خوش آرمیده بـود
آرامشش بـهم زد و از خـواب نـاز کـرد
گـویا بـه نـفت قـبله عـالم نـیاز داشت
مـیخواست زیـن مـقدمه رفـع نـیاز کـرد
اسـرار دل کـه راز نـهان بـود مـدتی
مـغرور و بـی مـلاحظه افشـای راز کـرد
هـر چـند بسته بـود سـر دیگ اغـذیه
آن حـقه بـاز رفت و سـر حـقه باز کـرد
وان بره را که بـهر خـودش دنـبه داشت کشت
وانگـه نـثار گـربه و گـرگ و گـراز کـرد
بـا دشـمنان پـر گـله نـاسازگار مـاند
بـا دوسـتان یـکـدله هـم فـتنه ساز کـرد
اکـنون کـه کـوته است زهـر سـوی دست او
دست نـیاز خـویش بـهر سـو دراز کـرد
بـی عـلم اجـتهاد کـند بـی وضـو نـماز
زیـن گـفته‌انـد گـربه عـابد نـماز کـرد

فتنــــه

قـدرتی آنگـونه ده یـارب تـو ایـن اسلام را
تـا ز بـیخ و بـن کـند ایـن فـتنه ایـام را
در مـــیانه تـا بـیاسایند مـردم هـرطرف
از مـیان بـردار آخـر ایـن فسـاد عـام را
بـاد نـفرین خـداونـدی بـر آنکـه آفـرید
فـتنه‌ای در عـالم اسـلام چـون صـدام را
ای سـیه دل گـیردت حـلقوم در انـجام کـار
دست تـقدیری کـه دارد قـدرت انـجام را
آه مــظلومان نگـیرد هـیچ آرام و قـرار
تـا نگـیرد هـم قـرارت از تـو هـم آرام را
نـنگ بـاشد نـام اسلام تـو بـردن هـمزمان
خون همی شوید ولی این ننگ از این نـام را
خود طمع در کشور اسلام کردن ابـلهی است
بـایدش بـردن بگـور او ایـن خـیال خـام را
رشـته زنـجیر را دیـوانـه نـتواند گسست
خود به پای خـویش بسـته حـلقه‌های دام را
ای کـمانداران تـیرانـداز از هـم بـردرید
سـینه پـر کـینه ایـن گـرگ خـون آشـام را

عید در بهاران

شکر خدا کنم که جهان شد بکام ما
خالی نماند از می مقصود جام ما
خود خاطر مشوش یاران قوام یافت
از انقلاب بهمن و یمن قیام ما
از سایه همای که بنشست بر سرم
اکنون فکنده سایه به خورشید بام ما
از تار و پود مهر وطن بافتیم دل
بس محکم است رشته این انسجام ما
یارب بلطف خویش قوی و قویم دار
این شور انقلاب که باشد قوام ما
هشیار باش باز عدو در کمین ماست
غافل ز کار خود مشو این هم پیام ما
عید است و باده آر که شیرین بود به طبع
چون تلخ می حرام بود در نظام ما
خواهی که تلخیش برود در گلوی جام
بر خوان تو شعر سید شیرین کلام ما

نوروز در بهمن

بـاد نـوروزی بـه بـهمن مـیوزد گـلشن شکـفته
آنچه اندر فرو دین مـیرست در بـهمن شکـفته
بار فروردین سبک تر شد از این بهمن از آنکه
هر چه گل اندر بغل میداشت در گلشن شکـفته
ز آنچه بر خاک سیه بگریستم عمری به شیون
لاله روئـیده از او در حـالت رسـتن شکـفته
حـال بـاید آبـیاری کـرد از سـیلاب چشـمم
کانچه از خون جگر جوشیده بـر دامـن شکـفته
آن نسـیم روح پـروربین چـه مـعجز ها نـموده
زیـر پـایم خـارها چـون لاله و سـوسن شکـفته
گنج نایابی است قدرش دان زدل جوشیده باشد
گوهری کان روز خوش از دیدگان مـن شکـفته
رحمت حـق آنـچنان پـرورد دلهـا را بـه لطـفش
نی عجب ایمان اگـر در قـلب اهـریمن شکـفته
مـن بـجرم آنکـه داغ لالهای بـر دل گـرفتم
بـیصدا صـد داغ جـانکاهم بـجان و تـن شکـفته
گرچه جان سوز است داغ لالهها بـر لوح سینه
لیکن این مـهر شـرف بـر سینه مـیهن شکـفته

عید

بهمن دهد ز عید و ز نوروز نو نوید
یا نو بهار آمده دارد خبر ز عید
بهمن رسید و قافله در راه و اشک شوق
ار دیدگان منتظرانش همی چکید
از ره روان قافله پرسید رنج راه
داند کسی که خار مغیلان بپاخلید
در انتظار باد صبا غنچه در چمن
در سینه حبس کرد نفس تا سحر دمید
قفل دهان غنچه بصد حیله وا نشد
تا نوک بلبلی نشد آن قفل را کلید
آبستن شکفتن گل بود فرو دین
بهمن دم شکفتن گل را جلو کشید
چشم بخواب مدعی از بانگ انقلاب
دیوانه‌وار باز ز خوابی گران پرید
بر ساحت محیط هما بال و پر گشود
وز بام خانه بوم جفا پیشه پر کشید
چون شمع سوختم شب و با مرگ ساختم
تا کوکب فروغ سحر از افق دمید
پوشیده بود راز دل عاشقان گل
تا لاله‌های سرخ قبا پیرهن درید
پرسیدم از شکوفهٔ خونین ز نام گفت
فرزند شاهد چمنم نام من شهید
باخون دل ز موج حوادث گذشته‌ایم
تا کاسه پر نشد دل سید نیارمید

اجل

اجل آمد که جانم را بگیرد با شتاب از من
نمیدانست قبل از وی گرفته آشتاب از من
ندانم از چه با این دشمنی شد روبرو با من
مگر خون پدر میخواستی آن لاکتاب ازمن

گل قهری

اشاره بلب بوسه خواه او کردم
بقهر گفت عجب بی مبادی آدابی
بگفتمش گل قهری مگر تو کز همه کس
ز یک اشاره انگشت روی برتابی

گل محبوب شب

هر کس که یک نفس گل محبوب بو کند
کی روز حشر بوی بهشت آرزو کند
همنام دلبر من و هم همنشین او
زان رو دلم همیشه ترا جستجو کند
یک چند بوده‌ای تو در آغوش یار من
بویت از آن حکایت آغوش او کند
امشب مرا حضور گل و یاد دلبر است
ساقی بگو پیاله ما را سبو کند
باد صبا بزلف وی آمیزد و کنون
سید همین معامله با عطر او کند

گذشت عمر

گذشت عمر و دوباره عذاب لازم نیست
بلی تذکر عهد شباب لازم نیست
فروغ روی تو نامحرمان نمیبینند
به روی باز بیا چون حجاب لازم نیست
به گلشن دل من اشک دیده میبارد
بهار سبزه دلان را سحاب لازم نیست
بیا به کلبه من شب ولی چراغ میار
که با وجود رخت آفتاب لازم نیست
همیشه خواب تو بینم به خواب و بیداری
مرا دو حالت بیداری و خواب لازم نیست
به مکتبی که در او رمز عشق آموزند
دگر حکایت هر شیب و شاب لازم نیست
ز جمع لاله‌رخان من ترا پسندیدم
تو بهتری ز همه انتخاب لازم نیست
به حال زار دل خسته آسمان نگریست
برای غسل شهیدان که آب لازم نیست
خرابی دل سید ز چشم مست تو بود
به خم نشسته که جام شراب لازم نیست

دیدار عید ح ب

کنون که فصل بهار آمده است و عید بیا
بهار را تو به یک گل بده نوید بیا
به عید دیدن گل حالتی دگر دارد
صنم چو نوبت دیدار گل رسید بیا
مرا بدون گل روی تو بهاری نیست
تو نو بهار منی غنچه لب چو عید بیا
تو عاشقی به تماشای لاله‌ها در باغ
ز باغ دیدهٔ من لاله بر دمید بیا
چو شبنمی که به پای بنفشه بنشیند
سحر بدامن شب زد خط سپید بیا
چو سایه کز قد سرو اوفتد بساحت باغ
نگاه خلق به پای تو آرمید بیا
سرشک دیدهٔ من در حصار مژگان بود
گذشت از آن و به دامان من چکید بیا
افق چو سایهٔ مهتاب در بغل بگرفت
شفق چو گشت چو گم گشته ناپدید بیا
چو نشئه در دل (سید) هزار وسوسه کرد
خیال دیدن چشم تو روز عید بیا

هم نفس

بینم چـو مـرا هـمنفسی نـیست در ایـنجا
افـتاده‌ام از وسـوسه در دردسـر ایـنجا
جز نوک قـلم نـیست مـرا هـمدم ودانـی
زان نامه سیه گشته‌ام افسـرده تـر ایـنجا
از طالع بد بال و پرم سخت شکسته است
گر تا فلک شـعر کشـم بـال و پـر ایـنجا
مــن شــمعم و امــا ز دم بــاد حــوادث
آتش شده از شعلهٔ خـود تـا بسـر ایـنجا
من مـرغ خـوش آوایـم و افـتاده بـدامـم
از گـلشن و گـلزار شـدم بـی خـبر ایـنجا
مــن خــاک سـیه روزم و بـازیچهٔ بـادم
چون کان گهر از چـه گـرفتم مـقر ایـنجا
از عـلم و ادب مـختصر انـدوخته دارم
آوخ بـه هـدر میرود آن مـختصر اینجا
شـمع سـحرم راز شـبم روی زبـان است
افسـانه شـود قـصهٔ عـمرم سـحر ایـنجا
سیـد بـه دل آتـش بسی افـروخت ولیکن
صد خرمن جان سوختش از هر شرر اینجا

شرار

نه چون روی تو گل در هر بهاری میشود پیدا
نه چون من بلبل مفتون و زاری میشود پیدا
شود شیدا بگلشن بلبل از یک خندهٔ غنچه
که مستان راز موج می خماری میشود پیدا
به خلوت خانهٔ دل عشق او را یافتم یعنی
در این ویرانه گنج شاهواری میشود پیدا
میان ما و او باشد وجود حاسدی حائل
ز هر جا جلوه‌گر گل گشت خاری میشود پیدا
تو دریای جمالی با تو من چون موج مشتاقم
بهر سو روکنی ما را کناری میشود پیدا
چو با یاد تو بر خاک سیه اشکی بیفشانم
درون کلبهٔ من لاله‌زاری میشود پیدا
درون غنچه پنهان میکند گل صورت خود را
ز شرم رویش آری شرمساری میشود پیدا
ز فیض عشق از دل خیزد اشک چون گهر ما را
کجا اینگونه دُرّ آبداری میشود پیدا
بترس ای خرمن حسن از شرار آه سوزانم
که آتشها به خرمن از شراری میشود پیدا
ز آب می بلوح دل صفایی ده که از آهی
رخ آئینه را گاهی غباری میشود پیدا
بکوی می فروشان میروم از دست غم(سید)
که در میخانه یار غمگساری میشود پیدا

سودای وصال

هست سـودای وصـالش بـه سـر مـا امشب
«بـارالهـا» بـه سر مـا است چـه سـودا امشب
پـای در مـحفل عشـاق چـو بگـذارد دوست
شـمع روشـنگر بـزم اوفتد از پـا امشب
ایـنهم از دولت عشـق است کـه در جیب گـدا
یک بـغل ز اشک بـود گـوهر یکـتا امشب
دوش از گـرمی یک بـوسه سراپـا دل سـوخت
بـاز از لعـل تـو دارد چـه تـمنا امشب
رخ بـرافـروز کـه اسـباب پـریشانی مـا
هست از سـایهٔ زلف تـو مـهیا امشب
الفـتی هست مـیان مـی و (سـید) هـر چـند
اشکـم از شـور زنـد طـعنه بـه صـهبا امشب

قلب ثریا

نه همین ز آتش وصلت دل شیدا می‌سوخت
باده از شوق لبت در دل مینا می‌سوخت
گشت پامال جفای تو چو شمع آخر کار
آنکه در پای تو تا صبح به شبها می‌سوخت
همچو پروانه بهر جا رخ چون شمع تو بود
به تماشای تو دل آمد و شیدا می‌سوخت
در شب وصل که خاکستر دل رفت به باد
ساقی و مطرب و میخانه بیک جا می‌سوخت
دل که عبرت نگرفت از طمع وصل تو باز
دیدمش دوش که بی صبر و شکیبا می‌سوخت
آسمان شب که بدی شاهد وصل من و تو
زین حسادت همه تا قلب ثریا می‌سوخت
دیدهٔ (سید) هر چند ز دریا کم نیست
شور بختیش نگر بر لب دریا می‌سوخت

حاصل عمر

آنچه عیان بود هستیم به نهان رفت
و آنچه نهان بود حاصلم به عیان رفت
عمر جوانی به مقتضای جوانیش
گریه کنانم گذاشت خنده کنان رفت
آنچه ز شادابیش بجای بماندی
دیده و آنهم بسوی او نگران رفت
باد حوادث نهال عمر مرا کند
ماند عصایی از او که پیر بدان رفت
بحر جوانی که قطره قطره فزون شد
ناگهم از سرگذشت و موج زنان رفت
گرچه من از عمر خویش بهره نبردم
فصل بهارم گل امل به خزان رفت
پیری آثار رنجهای گذشته است
عمر که بی سود آمد وبه زیان رفت
چونکه بود یادگار روز جوانی
دانم قدرش که پیر نیز توان رفت

حدیث دل

هـزار سلسله دل در کمندت از یک مو ست
تو باز دل بری از خلق وەترا که چه رو ست
چو گل بروی دل تنگ من بخند که دل
ز انبساط نگنجد چو غنچه اندر پوست
ز ناوک مژەات گر چه دل به خون بنشست
هنوز مائل و مشتاق آن کمان ابرو ست
ز دوستان بدلم نیش طعنه بیشتر است
مرا نبود زبد طالعی چو دشمن دوست
اگر چه در پی نیکی بجز بدی نکنند
جواب بد تو به نیکی بده خود این نیکوست
حدیث حال دل (سید) از صبا پرسید
که اوست همنفس موی آن سیه گیسوست

دام و دانه

دلم ز قصه غمها چه کودکانه گریست
بهانه جوی دل من به هر بهانه گریست
ترانه‌ای بسرودم ز ماجرای دلم
چو گشت آگه ازین ماجرا ترانه گریست
گریستیم من و دل به نزد شمع شبی
ز غصه شمع کشید آتشش زبانه گریست
فسانه گشته‌ام ای دوست از لب خاموش
عجب ز قصه ناگفته‌ام فسانه گریست
منم به کنج قفس پر شکسته مرغ اسیر
که بر غریبی دل نیز دام و دانه گریست
دمی که کشت به تیر نگاه سید را
به بیگناهی او ناوک زمانه گریست
کمند زلف تو آشفته بود و دلها زار
چو حال زار دل ما بدید شانه گریست

بیگانه

تهی ز باده وصلم اگر چه پیمانه است
هنوز چشم امیدم براه جانانه است
بخانه‌ای که تو باشی نه جای روزنه است
که با وجود درخت آفتاب بیگانه است
بزلف و خال بزد راهی مرغ دل ز فرار
فضا همه شده دام و زمین همه دانه است
نهاده سلسلهٔ زلف را بگردن دل
کند چو شانه از این بار خالی دیوانه است
فروغ روی توام خانه در دل تنگ است
چنانکه چین دو زلفت دل مرا خانه است
ز هر طرف دل من شد اسیر لشکر غم
ره فرار چوباشد بسوی میخانه است
حکایت من تو را فسانه خواهد کرد
زمانه‌ای که خود او بی ثبات و افسانه است
جز اشک نیست متاع (سید را)
بمقدمش فکند هر چه را در انبانه است

شمع انجمن

امشب بـه انـجمن بت رعـنا نـیامده است
در گـلستان گـل چـمن آرا نـیامده است
بـی نـور خـانه بـنیم و بـی جـلوه انـجمن
امشب چـراغ خـانه دلهـا نـیامده است
از بـهر سـوختن هـمه جـمعند عـاشقان
پـروانـه جـمع و شـمع بـه تـنها نیامده است
گـل تـر دمـاغ نـیست چـو شـبنم نـدیده است
بـلبل بـنال زیـور گـلها نـیامده است
چـون روی او نـدیده‌ام انـدر چـمن گـلی
چـون قـد او چـه سـرو بـبالا نـیامده است
مـی مـیخورم بـه مـجلس او زانکـه در بـهشت
فـرقی مـیان کـوثر و صـهبا نـیامده است
یکـدم نـیاورد دل مـن طـاقت فـراق
از عـاشقان کـه صـبر و شکـیبا نـیامده است
(سـید) زبـان طـبع تـو شکـر فشـان ز چـیست
طـوطی چـنین ظـریف شکـر خـا نـیامده است

بت در خانقاه

رمیــد از مــن و نشـنید هـیچ از مـا پـند
نگشت رام و نشــد خــود بــدام مـا پـابند
بـه خـانقه مـروای دلربـا کـه مـی‌ترسم
رسد به چـهر تـو از شیخ چشـم زخـم و گـزند
بـه تـوبه مـیروی ای بت ولی نـمیدانـی
کـه حـوریان بـهشتی گـناه نشـناسند
نـدانـم از چـه خـمی شـد بـه طاق ابروی او
هـزار لرزه بـمحراب خـانقاه افکـند
کـمند زلف تـو مـا را بـه خـانقاه کشـید
کـه زلفـهای تـو هـر کس کشـد و را بکشـند
بـخاکـدان مـنشین کـاین تـرا بـود پسـتی
کـه آفـتاب کـند جـا بـه آسـمان بـلند
ز خـانقه بـدرا گـر ز غـم بـمیرد او
چـه غـم کـه از رخ تـو عـالمی شـود خـرسند
گـرفتی و بـنهادی تـو شـیخ و زاهـد را
یکـی عـبای ز دوش و یکـی بـپای کـمند
مـرو بـخلوت مـیانداز شـیخ را بـخطا
بـریش شـیخ تـو ای شـوخ ایـن خـطا مپسند

قصهٔ مریم

بجهان هر که ز خود سیم و زری داشته است
شب بخلوتگه خود سیم بری داشته است
گفتم او را چو همی رفت به خلوتگه شیخ
ای صنم کلبهٔ ما نیز دری داشته است
عزم آنجا کنی و شیخ تراشد همه ریش
دل آگاه وی از تو خبری داشته است
گرد شمع رخ افروخته‌ات سوخته‌اند
هر که پروانه صفت بال و پری داشته است
گنه از چهره دلجوی تو باید دانست
شیخ اگر بر تو بنحوی نظری داشته است
قصه مریم و عیسی تو به افسانه مگیر
آدمی گر شکم پر ز پری داشته است
اگر آن کودک نوزاد به مادر ماند
باورم نیست ز آدم پدری داشته است
از عبادتکده بازآ که درخت امـلـت
زود از لطف خدا بار و بری داشته است
ظن بد را من از این واقعه بر کس نبرم
تا نگویند که (سید) نظری داشته است

خط باطل

در بـــاغ حســـن چـــون رخ تـــو نـــوگلی نـــبود
چـون مـــن بــه سر عشق تـو صاحبدلی نبود
چـــون مـــردم سـيه كـه شـد آئـينه دار دوست
در ديـــدن جـــمال تـــو روشـــندلی نـــبود
روزی كـــه خـــانه دل مـــن نـــور عشـــق داشت
زان كـــلبه گـــرمتر بـــخدا مـــحفلی نـــبود
مـــا را ز عشـــق و شـــور ســـرشتند آب و گـــل
شـــالوده وجـــودم ز آب و گـــلی نـــبود
مـــن عـــاشقم بـــروی تـــو و حـاصلم غـم است
چـــون رســم عـــاشقی غـــم بـيحاصلی نـــبود
بـــر هســـتيم زمـــانه خـــط بـــاطلی كشـيد
گـــرچـــه زمـــانه غـــير خـــط بـــاطلی نـــبود
(ســـيد) بـــياد آر كـــه جـــز ســـايهٔ ســـرشک
آن شب مـــيان مـــا و رخش حـــائلی نـــبود

سیــلاب

آنشــوخ ز اشک مــن بـیتاب گــریزد
چون آهوی صحرا کـه ز سیلاب گـریزد
حال من دلخسته چـه دانـید کـه بـر مـن
چون برق زند خنده و چـون آب گـریزد
بـوس لـب لعـل تـو غـم دل بـزدایـد
آری تب بـیمار ز عـناب گـریزد
دل تاب وصال تـو نـدارد عـجبی نـیست
شـمع سـحر ازمـهر جـهانتاب گـریزد
خواهان غمت دل شد و اینهم غم دیگـر
زیـن کـلبهٔ ویـران شـده سیلاب گـریزد
از شـوق رخت ای بت طـناز شب وصـل
چـون ابـر غـمم از بـر مـهتاب گـریزد
از دست خـیالات گـریزد دل (سـید)
پـا بستـه‌ای بـا رشـتهٔ طـناب گـریزد

خاکستر

هر دل که جور دلبر جانانه می‌کشد
آتش درون کلبه و کاشانه می‌کشد
آتش گرفت خانه دل از شرار اشک
سیلاب سر بخانه ویرانه می‌کشد
آن حسرتم کشد که سحرگه عزای شمع
خاکستر فسردهٔ پروانه می‌کشد
این طرفه بین که مایهٔ تشویش دل شود
نازی که از دو زلف کجش شانه می‌کشد
عشق دل است مایه اشکم بدیدگان
کاین شعله سر ز روزنه خانه می‌کشد
آغوش دام حلقه زلفت تهی نماند
از مرغ دل که خال تواش دانه می‌کشد
بر چشم اشکبار نهد زلف عنبرین
زنجیر را بگردن دیوانه می‌کشد
(سید) خموش باش تو از ماجرای عشق
کاین قصه‌ها زمانه بافسانه می‌کشد

به مناسبت مبارزات انتخاباتی آقای صهبا سروده شده است.

سلام بر صهبا

سلام ما بپذیر ای سخنور نامی
که دوستان به تو از صدق دل سلام کنند
برای دلشدگان شعر توست مونس دل
که چاره غم دل را مگر بجام کنند
کنند زمزمه شعر ترا بهر کویی
مگر غزال فراری بحیله رام کنند
چنانکه دلبرکان همچو کبک دست آموز
بگرد نقل و نبید تو ازدحام کنند
شنیده‌ایم که جمعی به جور صهبا را
بدان شکر سخنی حیف تلخکام کنند
کشیده‌اند بروی تو گر رقیبان تیغ
زمن بگوی که بهتر بود نیام کنند
کسی که مجمع دلها قوام خاطر اوست
چه اشتباه بزرگی برو قیام کنند

در زمان حیات رهی سروده شده است.

تقدیم به رهی معیری

ای نغمه‌ات به شـور در آرد سه تـار دل
ابـریشمین سـروده تـو پـود و تـار دل
گل بشکفد بـه گـلشن خـاطر ز شـعر تـو
گـویی نسـیم صـبح وزد در بـهار دل
شـعر تـو هست چشـمهٔ آب بـقا مـرا
از قـطره‌ای بشـوی خـدا را غـبار دل
در کلبه‌ای که نـیست مـرا یـار و هـمدمی
نـظم تـو هست هـمدم مـن نـیز یـار دل
نـا آشـنا مـباش مـرا کـاین غـریب نـیز
دارد بـه سـینه آتش گـرم از شـرار دل
یک همزبان ندارم و غم مـیخورم از ایـن
هم روز من سیه شـد و هـم روزگـار دل
«سید» رهی به شعر چـو یـادی کـند زمـا
چـون تـحفهٔ عـزیز بـود یـادگار دل

موج سرشک

نــــدانـــم دلم از چـــه تـــیر نگـــاهی
چنین زخم خورده است و شیدا گـریزد
قــــراری نگـــیرد ز وحشت بـــجایی
عجب دل کـه از خـویش و از مـا گـریزد
سـرشکم بـه مـژگان دود نظم و مـوزون
غـــزالی ز بـــاغی بــه صـحرا گـریزد
بــــرافــروزد او در دل ســـنگ آتش
شـهابی است کـز تـیره شـبها گـریزد
سـحرگه چـو خـورشید تـابان بـرآیـد
چــو دیــوانــه‌ها رو بــه صـحرا گـریزد
ز گــل مــی‌چکد قــطرهٔ ژاله چــو نــان
کــــز آئـــینه عکس دلارا گـــریزد
گـــریزد ز چشــم مــن آنشــوخ دلبــر
چـــو بـــرق امـــیدی ز دلهــا گـــریزد
بـــــخلوتگه راز دلهــــا نشـــیند
نگـــاهی کــه از چشــم شـهلا گـریزد
نشـــیند بـــدامـــان آن شـــوخ زیـبا
گـــل اشک کـــز دیـــده مــا گـــریزد
ربـــاید ز رخســـار مـــهتاب بـــوسه
هــر آن مــوج کــز سطح دریـا گـریزد

بخاک سیه قطره اشکی فشاندم
کز آنجا بسوی ثریا گریزد
بکام خروشان اشکم شود گم
ثریا گر از آسمانها گریزد
دل از رنج هجران جانسوزت ای گل
بکوی تو از کلبه ما گریزد
چو طفلی ز تشویش کابوس وحشت
به آغوش مادر ز رویا گریزد
بسوز دلم گوش کن ز آنکه شعرم
بود نغمه‌ای کز دم ما گریزد
چو «سید» بدامان مینا است دستت
ز دست دل ناشکیبا گریزد
به میخانه رفتم در او شیخ دیدم
قدح بر کف دست هر جا گریزد
مرا محتسب گفت شیخ مزور
به عصیان ز درگاه یکتا گریزد

آرزو

همیشه دیدن روی گلی بود هوسم
خزان عمر رسد من به آرزو نرسم
چو نیست همدمی با او برآورم نفسی
چو غنچه تنگ شود هر دم ای صبا نفسم
عجب سرشک گریبان من گرفته که من
بحال بی سروسامانیش دمی برسم
چنان گرفته بمن تنگ این جهان که مگر
بگاه مرگ برآید براحتی نفسم
شود سبک غم دل از بیان شکوه ولی
که را بگویم تنها غم است همنفسم
شبم سرآمد و بگذشت کاروان و هنوز
در انتظار دم صبح و بانک آن جرسم
شکسته بال و پرم خود ببین تو همت من
بجد و جهد کنون در شکستن قفسم
فغان من نرسد گر بگوش کس(سید)
زبان بشکوه گشودن دگر بود عبسم

درد بی دوا

ای کـــه مـــی‌نالی ز درد بـیدوای خـویشتن
نـی مگـر نـالد زکس جـز او نـوای خـویشتن
ما در ایـن محنت سرا حـق حـیاتی خـواستیم
زان سبب بـایست دیـدن هـم سـزای خـویشتن
مـــا بـبانگ دیگـران راه خـطا پـیموده‌ایـم
گـــوئیا نشـــنفته‌ایـــم اول نـدای خـویشتن
کس بـپای مـن نـمی‌بسته است دامـی در ازل
مـــن بـدام دیگـران رفـتم بـپای خـویشتن
خود خطا بود آنکه از خـوبان وفـا مـی‌خواستم
پس جـــفای او بـود عـذر خـطای خـویشتن
تو عزای دیگران خواهـی بـرای عـیش خـویش
زان سـبب عـیش کسـان بـینی عـزای خـویشتن
تیره‌بختی بین که من از غیر خواهم قدر خویش
خـود نـمیدانـم ولی قـدر و بـهای خـویشتن
(سید) از جور کسان نالد چـو پـیروز ای عـجب
آنکه خود گوید کـه مـن بـینم جـزای خـویشتن

گریه

کار دو دیده گشته سراسر گریستن
همدرد را خوش است برابر گریستن
گریم بر اشک خویش و نه‌جای ملامت است
بر رشته ی گسسته ی گوهر گریستن
بر بخت تلخ گریم وبد طالعی نگر
خود تلخ تر شود ز مکرر گریستن
در پای دوست گریه من دلنواز بود
چون جویبار پای صنوبر گریستن
چونان شفق دمد به میان ستاره‌ها
بر توده‌های غنچه پر پر گریستن
این کلبه‌ی فسرده و تاریک دل نگر
روشن نگشت زین همه اختر گریستن
تا دامنش غبار نگیرد براه ما
(سید) بگو بدیده که بهتر گریستن

یتیم

زنو صحن چمن رشک ختن ماند
چمن خالی چو از زاغ و زغن ماند
زمستان با همه سنگین‌دلی رفت
ولی آن کودک چون شیشه تن ماند
یتیمی کو بدامان محن زاد
برای دیدن رنج و محن ماند
بلی آن بینوا آن زنده در گور
در آن سختی عجب سالم کفن ماند
ندانم سخت جانی حد ندارد
که آن آئینه رو روئینه تن ماند
اگر رسم این بود هر بینوایی
بمیرد هر گهش بی جامه تن ماند
که ناز پرنیان پوشان کشد باز
که تا چون برگ گل نازک بدن ماند
نمرد از ضربه شمشیر اگر او
برای بازی شمشیر زن ماند
مداوم اشک ریزد او دو چشمش
چو او کشتی کجا طوفان شکن ماند
دل افسردهٔ (سید) بنازم
که با افسردگی پرتو فکن ماند

مرگ نرگس

بـــهمن و دی هـــم در آرزوی بـــهاری
بـا هـــمه رنـــج و مشـــقتش بســـر آمـد
نـــاگـــهان از روی بـرفهای گـران خـواب
بـــاد بـــهاری وزیـــد و عـــید بـــر آمـــد

فـصل بـــهار آمـــدی کـه بـرگ درخـتان
بـــاز شـــود سـبز چـــون امـــید دل مـــا
بـــاد بـــهار آمـــدی کـه بـاز سـتاند
آنـــچه خـــزان بـــرده بـــود بـاز بـه یـغما

سروسهی   صـف کشـیده بـر کـمر بـاغ
بـاغ تـــو گـــویی گـــماشته است نگـهبان
بـــر ســـر هـــر شاخه‌ای ز غـنچه خـندان
شـــمع فـــروزان بـــدی ســـتاره رخشـــان

بـــاغ صـــفای بـــهشت داشت و لیکـــن
وقت بـــهارش خـــزان رســـید بـــدامـــان
شـــاخ درخت و نـــهال بـــاغ شکســـتند
دیـــو و ددانـــی بـــنام آدم و انســـان

ساحت باغ از نهال وشاخ شکسته
پر شده آنگونه قتلگاه مغولان
سرو بر افتاده مادران سیه پوش
لاله شده داغدار مرگ عزیزان

دیدهٔ نرگس پر از سرشک شقایق
آب بجو بارها بزاری و شیون
نالەکنان باد شاخههای شکسته
میبرد آنسان جنازهها سوی مدفن

ماند مرا گلبنی یگانه ز نرگس
کو ز سرشک دو چشم من همه پرورد
در شب سردی که غنچههای شکوفاش
خنده بلب داشتند یخ زد و افسرد

غنچه نرگس نهاده روی چو بر خاک
خاک به سیمای او نشاند غباری
طفل یتیمی بدی بریده ز مادر
رفته به خواب ابد بر رهگذاری

قهر طبیعت فسرد غنچهٔ نرگس
دست حوادث شکست شاخ درختان
قهر طبیعت روا مراست که مائیم
دیو و ددانی بنام آدم و انسان

مـــن شـده حـیران ز کـار خـلقت یـا رب
ایـــن هـــمه بــد خـلقتی چـراست بـعالم
خـــــلقت آدم بـــرای مـــــعرفتی بـــود
خـــــلق شـــد امـــا بـــدون مـــعرفت آدم

شمع بزم

از یک نگاه گرم تو شیدا شود دلم
چون شعله از نسیم شرر زا شود دلم
مجموع زلف خویش پریشان کند بدوش
تا خود از این مشاهده شیدا شود دلم
مضراب را به تار دل ای یار بد بکش
در شور عشق همچو نکیسا شود دلم
تا جلوه میکند قد و بالای آن پری
آئینه دار عالم بالا شود دلم
ای ماه اگر ز مهر کنی ذره پروری
از پرتو فروغ تو دریا شود دلم
در دیده‌ام بجلوه‌درآ همچون آفتاب
تا همچو ذره محو تماشا شود دلم
ای ابر نو بهار به دریای دل ببار
کز موج خویش گوهر یکتا شود دلم
دلگرم اگر به انجمن دوستان شوم
چون شمع بزم انجمن آرا شود دلم
(سید) خموش باش تو از ماجرای عشق
ناگفته بهتر است که رسوا شود دلم

مونس جان

هر درد که از عشق ویم بر دل و جان شد
یک چند چو بگذشت از آن مونس آن شد
در گلشن حسن از همه زیبایی عالم
یک غنچه دمیده است که آن نیز دهان شد
رنج دگرم ده که مرا این غم دیرین
الفت بمن آنگونه گرفته است که جان شد
اینهم غم دیگر که تنم بار غمت را
دیگر نتوان برد که بی تاب و توان شد
هر اشک ز شوق قدت از دیده فشاندم
یک سبزه از آن راست که آن سرو روان شد
با یاد تو من میرم و بیمم نه ز دوزخ
عشق تو بدوزخ چو ببردند جنان شد
بر برگ گلی نقش جمال تو کشیدند
از شرم رخ خوب تو درغنچه نهان شد
دی شعر تو (سید) بدل سنگ بخواندند
بگداخت از این پرتو چون آب روان شد

گذشت عمر

موی سر من سفید شد باز   انجام من است این سر آغاز
من پیر نیم و لیک دردم   جان خسته و دل فسرده کردم
آری که هنوز گل نچیده   در گلشن من خزان رسیده
سی سال ز عمر من برفته است   کاتش بدلم آزان دویده است
ای تب تو بلای آسمانی   اندر پی جان ناتوانی
آری که ز قطره‌ای چو سیلاب   خود کلبهٔ بی کسان برد آب
در پای ضعیف تیره‌بختان   یک خار بود هزار پیکان
من شمع خموش تیره روزم   از یک شرری تمام سوزم
هر تیر بلا کز آسمان جست   بر سینهٔ دردمند بنشست
ای دل تو که کوه درد و رنجی   در سینه تنگ من نگنجی
خواهم که ترا بدور ریزم   خود نیز از آن مکان گریزم

مهر و مه

چو مه دریغ کند شب فروغ روشن خویش
سحر زمهر کشم روشنی بەر وزن خویش
اگر بدامن شمعی نمیرسد دستم
شب فراق من و اشک و دست و دامن خویش
بیاد لاله رخان دل کم از گلستان نیست
به گلستان چو نیم میروم به گلشن خویش
چو گرد خاک پراکندەام بهر کویی
مسیر باد صبا کردەام مأمن خویش
دل شکسته بنازم که روز رنج و محن
شناختیم ز هم دوستان و دشمن خویش
گدای کوی تو مستغنی است از عالم
گهر ز مخزن چشم آورد بدامن خویش
کشیدن سر زلف تو گر گناه و خطاست
من این گناه برغبت نهم به گردن خویش
ز سر دل بزبان گفتنت خطا «سید»
که نقد خویش کسی کی دهد به دشمن خویش

رمز خلقت

ای خـــداونـــد آســـمان و زمـــین
وی بــــدلها نـــهاده مـــهر وکـــین
بــه وجــود جــهان نــیاز چــه بـود
رمـــز ایـــن قـــصه دراز چـــه بـود
بــــلکه بــازیچه تـــو بـــاشد و بس
خـلقت ایـن جـهان چـو نـیست عـبس
یک فــــضا از خـــلایق آکـــنده
مست و شـــیدا در او پـــراکـــنده
دســـته در فـــرقه فـــرقه در دســـته
هـــمچو آن رشـــته‌ای کــه بگسســـته
دســــــته‌ای آدمــــــان مـــردمدار
فـــــرقه‌ای مـــــردمان آدمـــخوار
فــرقه‌ای غــرق مــال و نـعمت و نــاز
شـــده بـــا دلبـــران بــه راز و نــیاز
دســـته‌ای بـــی قــبا و پـــیراهـــن
هــمچو ایــن خــامه لخت و عـریان تـن
گـــر نـــپوشی بـــجامه تــن پـوشان
شـــــرمدار از نگــــاه کـــردنشان

ایـــن هــمه فــرقه‌های رنگ بــه رنگ
این هـمه نـیک و بـد ز زشت و قشـنگ
هـــمه در جســـتجوی چـــیست روان
ذره‌ســـــا در فـــضای ســـرگردان
خـــویش گـــم کـــرده عـــقل فـــرزانـــه
شـــــده در جســـــتجوی بـــیگانه
حـــاصل ایـــن جـــهان هســـتی چـــیست
جـــز فـــنا در قـــبال هســـتی نـــیست

در جواب بیت اول که از خانم سیمین صهبا سروده شده.

اشــــک

چرا کمتر از آن اشکی کـه در چشـمانم آویـزد
رود بــــر گــــونه‌ام آرام و در دامــانم آویــزد
نه من آن اشک خوشبختم که از مژگانت آویزم
من آن گـرد سیه روزم کـه در دامـانت آویـزم
اگــر ای بـیوفا در قـلبت ایـمان گـمان بـردم
چـو شـیطان مـیتوانسـتم کـه در ایـمانت آویـزم
من آن برگ خزان هستم نسیمم می‌برد هر سـو
نه همچون لالهٔ سـرخـم کـه در بسـتانت آویـزم
ز زلفت جز سیه روزی نصیبی نیست در دستم
کجا چون شانه‌ام ای گل کـه در زلفـانت آویـزم
تو خود شمع فروزانی کـه در کـنج دل افـروزی
مــــنم پــــروانــه و در شــعله لرزانت آویــزم
تو در چشم منی من خود سرشک تیره بـختانم
گــهی در دامــنت گـه در تـن عـریانت آویـزم
مرا دست قضا باب سخن با اهل دل بسته است
مگــر شـعری شـوم گـویا و در دیـوانت آویـزم

ساز خموش

واعظ شهر کند زمزمهٔ صبر بگوشم
میشود با همه این شور که من پند بنوشم
ای که در چشم منی یک نفس از خانه برون رو
که تو تا خانه نشین باشی من خانه بدوشم
زخمهٔ جور توام تار دل خسته نوازد
عالمی را بخروش آورد این تار خموشم
گرچه چون گرد بدامان تو بنشسته‌ام اما
خود بدامان تو دستم نرسد هر چه بکوشم
عالمی دارد رسوایی عشق تو دل آرا
به دو عالم بخدا لذت آنرا نفروشم
تا بماند به دهن لذت آن بوسهٔ شیرین
بر لب خود زده تا بوس دگر مهر خموشم
گرچه چون حلقه جهان تنگ گرفته‌است به(سید)
باز در حلقهٔ عشق توام و حلقه بگوشم

اسیر

ز شوق آنچه بگفتی اسیر زلف تو هستم
هزار پر بشکستم که در قفس بنشستم
به تار موی ببستی تو پای مرغ دلم را
تو پایداری ما بین که تار مو نگسستم
گرفته داغ تو در بر چو لاله گلشن خاطر
ز باغ عشق تو رستم ز داغ هجر نرستم
به هوش بودم و کردم طمع بجام وصالت
کنون چه چاره کنندم که در هوای تو مستم
ز عشق روی تو جانا بلند اخترم اما
ز شوق زلف درازت چو خاک پای تو پستم
امید میکشدم دل بطرف آتیه (سید)
وگرنه طرف چه بستم که دل به آتیه بستم

سیه بخت

سیه پوستی اشک گوهر همی ریخت
بران گونهٔ تیره رنگ پر از چین
برخسار او رشتهٔ اشک بینی
چنان شب نمایان شود عقد پروین
بگفتم تو ای تیره بخت سیه روز
چرا این چنین گشته‌ای زار و غمگین
ز مردان نزیبد چنین ضعف و زاری
به آئین مردانگی این نه آئین
بگفتا تو این اشک روشن که بینی
بر آید ز قلب چو جام بلورین
غم من همه از سیه رنگی من
که شد مایهٔ تیره‌بختی مرا این
که خود دیدهٔ مردم کور باطن
نبیند بجز ظاهر خوب و رنگین
چو بشنیدم این نکته را از سیاهی
روان اشک من نیز شد لیک خونین

آتش خاموش

عـهد مـرا اگـر چـه خـاموش میکنی
این عشق تابناک نه خاموش میکنی
مـدهوش را بـجلوه‌ای هشـیار مـیکنی
هشیار را بـه عشـوه‌ای مـدهوش میکنی
از جان چو حلقه گشت که آغوش من تهی
دیـدم تـرا چـو غـیر در آغـوش میکنی
گردد ز شوق لعـل لبت مـی بـجام مست
لطفی به بـاده است گـرش نـوش میکنی
اشکم ستاره‌ایست درخشیده بـر زمین
شعرم ترانـه‌ایست گـرش گـوش میکنی
روزی شـود تـو نـیز فـرامـوش میشوی
ایـن نکته را اگـرچـه فـرامـوش مـیکنی

کوزه بدست

صبح مه روی من آن دختر شوخ
بشد از خانه سوی چشمه روان
چشمش از خواب گرانش مخمور
زلفش از باد سحر رقص کنان
چو نسیم سحری نرم و لطیف
کرد از کوچه در آن صبح گذر
از رخش چون شفق سرخ غروب
ماند بر ساحت دیوار اثر
پیرمردی به تماشای رخش
کرد بیرون سر از ایوانش
سر ذوق آمده گویی نگرد
کودکی بازی همسالانش
کوزه در دست سرچشمه برفت
چشمه از جلوه‌اش آمد بخروش
آب چون اشک یتیمان خوش رنگ
شد نثار قدمش مات و خموش
عکس او تا بدل آب افتاد
همچو دردانهٔ یکتا به صدف
چشمه چون مست درآمد به نشاط
قطره در پوست نگنجد ز شعف
آب چون دانهٔ الماس سپید
از لب کوزه بیرون ریخت به پاش
قطره گویا چو یتیم از (منعم)
پای بوسیدش و میداد سزاش

یخبنـدان

در هواي سرد و یخبندان که خون افسرده است
گـرم طـبعی از مـن افسـرده دل امـید نـیست
از غم و درد و مـلالم هـر قـدر خـواهـید هست
لیکن از شوق و نشاطم هر چه میپرسید نـیست
زین محیط بی هنر دانی کـه جـانم خسـته است
از غـم و رنـج و مـلالم بـاز مـیگوئید نـیست
بـــاد نـــوروزی وزد امـــا دل مـــن نشکــفد
آنکـه افســرده گـل آمـال او را عــید نـیست
در خزانم آنچه برگ از شاخه‌ها میریخت هست
وآنکه گل از بـهر مـن از بـاغها مـی‌چید نـیست
مـــن بـــزیر ســـایه ســرو آرمــیدم مــدتی
دیگــرم آسـایش خـاطر بـه پـای بـید نـیست

پـرستـار

ای پـرستار کـه بـیمار هـمی بـنوازی
بـاخبر بـاش مـرا هست نـهانی رازی
ای پریچهره تـو از زخـم دل آگـاه نه‌ای
من بدل خسته و تو جمله به تن پـردازی
هر چه بر زخم تنم مرهم جان بخش نهی
تـازه زخـم دل ریشـم بـه جـفا مـیسازی
من بیمار بسـی خسـته و زان خسـته تـرم
روح افسـرده ز بـی هـمدمی و هـمرازی
من بـدام تـو خـوشم گـوشه‌نشین قـفسی
مرغ بشکسته پری مـانده ز هـر پـروازی
آمد آن شوخ به بالین مـن و شـادم کـرد
بـر نـیاورد نـیازی و کشـیدم نـازی
ایکه بـر بسـتر مـن اشک تـرحـم ریـزی
گـل پـژمردهٔ دل را بـه نـمی بـنوازی
من نخواهم که به بالین من آیی غـمگین
خواهمت باز بـدان عشـوه‌گـری، طـنازی
من‌ترا شاد همی خواهم و دلشاد ازخویش
کـه گـه مـرگ بـاسان بـودم جـان بـازی

بامداد گل

گـــلشن بکـام گـل شـده و بـر مـراد گـل
در دل نـــمانده وســوسه‌ای غـیر یـاد گـل
گل دلبر است و جلوه‌گر است و سبک سر است
ســری نــهفته است عــجب در نــهاد گــل
جـــام ســحر ز پــرتو خـورشید پـر شـود
از بسکـــه دلنـــواز بـــود بـــامداد گـــل
یک گـلبن از چـه بـهر جـانی ز دل بس است
گـــو بـــاغبان بکـوش تـو در ازدیـاد گـل
مـــن داد دل ز غـنچه بگـیرم چـو در بـهار
گـــیرد ز بـــاد ســرد خـزان بـاغ داد گـل
گل مست و ژاله مست چمن مست و صبح مست
صـبح قـیامت است مگـــر بـــامداد گــل
بـــاد صـــبا کـه تـجربه آمـوز گـلشن است
گـــوید کـــه دل مـبند بـه عـهدو وداد گـل

پای شکسته

میرسد روزی به گوش تو نوای نـای مـن
کز من و نایم نوایی نیست جز آوای مـن
آن همه شور و نشاط و خرمی از کف‌برفت
وه چه بی انصاف بودی چرخ در یغمای‌من
هـمچو یک نـاآشنا پـوید ره ویـرانـه‌ای
بر سواد دفـترم چشـمان کـم بـینای مـن
پای من بار تنم عمری به بی منت کشید
حال صدمنت کشد ازدست‌ودوشم پای‌من
اشک بی مقدارم از چشم فـلک افـتاده‌ام
پـایمال روزگـارم وای بـر مـن وای مـن
من ندانم حکمت خلق وجود من چه بود
بی خیالم نافرید از خـالق خـود رای مـن
یارب اندر خلق مگر نیت خـلل مـی‌افـتاد
گر بعالم نقطه‌ای خالی بدی در جای مـن
وین‌عجب درکوی‌وبر زن‌کوس‌رسوایی‌زند
دست‌تقدیری که‌خودکوشیده دراغوای‌من

قطعات، رباعیات، دو بیتی

چون نکردم ز دوستان قدیم
حس مهر و وفا یرا ادراک
گوشه بگرفته‌ام ز دشمن و دوست
چو محبت بگوشهٔ دل پاک

* * *

چو از جمال دل آرای تو حجاب افتد
حجاب بر رخ مهتاب و آفتاب افتد
جمال خویش مپوشان ز چشم گریانم
که نیک باشد نیکی و گر به آب افتد

* * *

با درد و غم عمر جوانی گذرد
یارب نشود چو من جوانی ناکام
پیرانه گذشت در جوانی عمرم
تا چون گذرد بروز پیری ایام

* * *

در خانهٔ دل هست شما را راهی
بی مهری و زان گمان برم گمراهی
نه نه غلطم تو میپرستی آتش
مستانه تو آتشکده‌ای میخواهی

* * *

چـــو گــوهر است دل مــن بــروشنی و صــفا
بــه عــمر خــوش ز مـن خـاطری مـلال نکـرد
فــتاده‌ایــم ز چشــم تــو هــمچو اشک عـجب
گـــهر شـــناس گـهر را کـه پـایمال نکـرد

* * *

پــــریشان زلف او بــــر چــــهره او
چــو مــوج ســایه بــر آئــینه لغــزید
مــــیان زلف تــــیره طـــالع او
بشب گـــفتی دمـــیده صــبح امــید

* * *

هــر آنــچه مــیچکد از رو سـیاه خـامهٔ مـن
ســیاهی دگــر افــزون شــود بـنامهٔ مـن
اگــر شـرار دل مـن شـهاب ثـاقب نـیست
چــرا زبــانه کشــد آتش از چکـامه مـن

* * *

ای بــید چــرا چــنین جــنون آمــده‌ای
ایــنگونه مشــوش و زبــون آمــده‌ای
تــو قــلب مـنی چـنین پـریشان شـده‌ای
تــو بــخت مـنی کـه سـرنگون آمـده‌ای

* * *

جام دل همچون خم از می غرق در خون‌من‌است
نـور خـورشیدم صـفای صبح مـفتون مـن است
مـن بـزیر سـایهٔ خـود آرمـیدم چـون هـما
بـید شیدا سایه‌ای از قـلب مـجنون مـن است

* * *

● خود ساخته ●

من هنوز ابهت چشم تو نشناخته‌ام
نظری بود که من سوخته‌ام ساخته‌ام
گر به چشمان من از سروچمن نقشی هست
سایه‌ای از قد وبالای تو پرداخته‌ام
بی بها خون مرا ریختی ومیدانی
خون بهارا عوضش من به تو پرداخته‌ام
تاکه شمشیر دو ابروی توام مایل شد
هم سرانداخته‌ام هم سپر انداخته‌ام
ذره‌ای بوده‌ام از پرتو نور رخ دوست
عجبی نیست که در آتش و نگداخته‌ام
من به خودگرچه نپرداخته‌ام از غم دهر
بسکه در خویشتن خویش خودت ساخته‌ام
بازی عشق نه آن است که سید داند
زان سبب هم‌دل و هم قافیه را باخته‌ام

حسن اقبال

خـیال خـال تـو بـر لوح دیـده نـقش بـبست
چنین خیال کند مردمک خـود ایـن خـالی است
اگـرچـه دیـده‌ام از اشک جـای مـردم نـیست
تو خود که مردم چشمی و جای تـو خـالی است
بـه پـیش حسـن دل افـروز مـهر مـنظر دوست
فـروغ طـلعت بـدر مـنیر اجـمالی است
فـروغ روی تـو در خـواب دیـدم و گـفتم
چه طالعی است فروزان چه حسـن اقـبالی است
بگـاه مـرگ بـه بـالینم آ کـه در دو جـهان
بـجز حـضور تـوام ای صـنم چـه آمـالی است

تک بیتی ها

خون ما ریزد به پیش روی تو
آبرو دارد مگر ابروی تو

* * *

دلم بقامتت ای گل براستی مائل
بابروی تو قسم کج روی ز ما دور است

* * *

حکایت دل خود را دهم بدست نگاه
که مرغ نامه بر من امین اسرار است

* * *

دست بر دامان او نتوان زدن
دست ما کوتاه و دامانش بلند

* * *

شمع را هم جان خود را باد می‌بسپرده‌ام
این امانت را بدست همدمی بسپرده‌ام

* * *

کمند زلف تو آشفته بود و دلها زار
چو حال زار دل ما بدید شانه گریست

* * *

درشب وصلت زمن درسینه‌دل میخواست‌دوست
آنچه خود نایافته در روز صاحب خانه‌اش

* * *

جام دگرم ده که از آن جام که دادی
یکباره گذشته است مرا خود ز سر آبم

گله دوستانه

بیا جانا دمی مهمان من باش
چو مستی نشئەبخش جان من باش
چو خواب از دیدگان من پریدی
چو اشکی زینت چشمان من باش
چرا کمتر ز اشک دیدگانی
گهی گوهر تو بر دامان من باش
چو آیم گر ز سر نگذشته باشی
چو اخگر آتشی بر جان من باش
مرا با عهد دیرین هست پیمان
وفا جو باش هم پیمان من باش
چو شعری محو دیوانم نگردی
چو گل سرلوحهٔ دیوان من باش
مسیحا دم گرم نائی به بالین
بیا چون مرگ پس مهمان من باش

به مناسبت توضیح در باره ماهواره‌ها در برنامه دانش تلویزیون

ماه و ماهواره

بـــا نـــاز و عشـوه کـرد ز تـلویزیون شـبی
مـــه پــاره‌ای حکـــایت یک مـــاهواره‌ای
شـــیرین حکـــایتی و دل آویـــز قـــصه‌ای
شـــیرینتر آنکـــه از لب هـمچون ستاره‌ای
بشـــنید مـــی بگـوش دل آن قـصهٔ لطـیف
زان قـــــصه‌ها بگـــوش دلم گـــوشواره‌ای
تـــــصویر مـــاهواره و او در کـــنار هـم
چـون مـهر و مـه نشسـته بـیک گـاهواره‌ای
از شـــرم روی مـهر مـنظر او مـاهواره بـود
ســـرگشته چـون شـهاب جـدا از سـتاره‌ای
خوش آنکـه پـای صحبت آن مـه نشسـته بـود
مـــی‌جست از بـــرای دل خــویش چـاره‌ای
بـــودند جـــمع مـهر و مـه و دل بـصفحه‌ای
آنـــان بگـــوشه‌ای، دل مـــن هـم کـناره‌ای
دریـای بـی کـران بـود ایـدوست ایـن جـهان
مـــا دل خـــوشیم بـــر لب آن از نـظاره‌ای

قصهٔ ناگفته

عشق جان سوزت چنان آتش بجان ما شود
قصهٔ ناگفتهٔ من نقل محفلها شود
دل به بحث دوست بنوازم چو طفل بی قرار
گر حکایتها ز جور آن بت رعنا شود
موجم و با ساحلی خواهم کنار آیم ولی
موج وقتی بر کنار افتاد ناپیدا شود
عکس دل در جام افتد گرنه می خود تیره نیست
شیشه را بی رنگ بیند دیده گربینا شود
من به دل داغی گرفتم از جفای لاله‌ای
معتبر نبود کتاب عشق بی امضا شود
(سید) از عزلت برون آ، آفتابی شو چو اشک
کو چو بیرون می‌رود خود گوهر دریا شود

دختر ترسا

آن همه حسن که آن دختر ترسا دارد
نه رخ مریم و سیمای مسیحا دارد
همه از عشق تو ترسا چه مسلمان چه یهود
گوش بر زمزمهٔ زنگ کلیسا دارد
آفتابی و ترا خانه درون دل تنگ
رخ بر افروز که آئینه ما جا دارد
غمت از دل نکشد دست که در بردن دل
طره زلف سیاهت ید بیضا دارد
دل به یک شعله شب وصل چو پروانه بسوخت
دیگر از شمع ندانم چه تمنا دارد
تا بدانند که (سید) به غم عشق تو سوخت
داغهای دل او نقش چلیپا دارد

شب وصال

شمع شبم به سینه زنم سنگ صبحدم
گر میزند نسیم سحرگاه صبحدم
بر سینه بلور تو افتاده چین زلف
گویی گرفته دامن شب دست صبحدم
اکنون حجاب غیر نگه نیست در میان
ای دیده بی نظر بنه مژگان بروی هم
بر هم مزن صفای حضور و سکوت شب
آخر نفس بسینه بمان یک نفس مدم
شمع شب وصالم و بیزارم از سحر
آوخ که کشت روشنی صبح کاذبم
تا لب بروی لب بنهادیم صبح شد
یارب شب وصال چه کوتاه بود و کم
برق امید خنده به سیلاب غم زند
(سید) اگر غمی است کنونم بدل چه غم

در تلاش معاش

آن شنیدی که من شدم به تلاش
سخت افتاده در تلاش معاش
من خود اکنون که مرد زندگیم
زندگی با چه محنت و چه تلاش
این همه نان بخور که من دارم
همه بی نان و بی لباس و قماش
نتوان با اصول کهنه خویش
کرد تأمین زندگی و معاش
تا به کی دست ما و دامن گاو
زودتر کردمش رها ای کاش
بی زبان است و قابل رحم است
کرده باشد اگر چه گاو خداش
بزبانی که نیست حرف و سخن
گویدت ای ستمگر عیاش
بازبینی که روز رستاخیز
گیرد از تو خدای گاو جزاش
رفتم آوردمش ز کمپانی
یک تراکتور کار انترناش
می‌شکافید آن زمین که بدی
سبز و خرم چو خاطر نقاش

رسـد آهـنگ زنـدگی بـر گـوش
زان صـدایش کـه هست گـوش خـراش
روزی مـاشین مـن ز کـار افـتاد
گشت زنـجیر چـرخ دام بـه پـاش
گـفت شـوفر مـن کـه مـاشین را
(گـره آشـم بگـفتمش گـدن اش)(۱)
نـرود دنـده عـقب بـجلو
نـیست ایـن دنـده لاجـرم سـرجاش
ایـن عـقب مـاندگی دگـر ز چه است
ایـن خـرابـی مگـر بـود به کجاش
رفـتم و پشت رل نشسـتم مـن
تـا کـنم سـرّ عـیب او را فـاش
سـوخته بـود از آنکـه صـفحه کـلاج
یـافته چـرخ دنـده‌هاش خـراش
هـر چـه کـردم نشـد درست و شـدم
رنـج بـیهوده بـی نـتیجه تـلاش
پـای مـن درد کـرد و گـفت کـلاج
جـان مـن رنـج کـم کشـید یـواش
هـر چـه روزی مـقدر است خـورید
ز آنـچه مـقدور نـیست صـابر بـاش

۱ -این مصرع ترکی معنیش اینست:باید بازکنم گفتم برو بازکن

خسته دلان

ای کـه مـی‌پرسی از احـوال دل خسـته دلان
مـنم آن خسـته کـه گـویند هـمه خسـته دلان
تــو کــه از حــال مــن ســوخته دل آگـاهی
کــه چـه دیـدیم و کشـیدیم در آن دورو زمـان
مـا در آن روز بسـی ظـلم مـضاعف دیـدیم
کس نـدید است چـنین ظـلم رود بـر انسـان
از زمـین هـر چـه ستم بـود کشیدیم بـه قـهر
آسـمان روی خـوشی نـیز نـداد است نشـان
هــرگز از گــردش ایــن چـرخ نـدیدم مـهری
هـــیچگه از ســـتم دهـــر نـبودم بـه امـان
دل آشـفته مـن چـون سـر و سـامان گـیرد
کـــه نــه آرام دلم راست نـه سـر را سـامان
گـر زمـهر هـمه دل کـنده‌ام آنـدم نـه عـجب
کس خـبر داشـت ز مـن آنـدم و از کـندن جـان
گـــره مـــملکت از پـــنجه تـدبیر گشـای
کــه زتـد بـیر هـمه مـلک بگـیرد سـامان
هـمچنین میکند ایـن قـافله خـود طـی طـریق
هــمچنان بـاشد اگـر در کـف تـدبیر عـنان
دست درمـــانده بگـیرید در ایـن روز سـیاه
کــه گـرفته است بسـی اشک یـتیمان دامـان

هست امید در این مرحله کز لطف عمیم
گوشهٔ چشمی بما داشته باشد یزدان
وقت آن است در این فصل کز ابر کرمی
تر کند مزرعه خشک لبان را باران
ابر رحمت چو ببارد به چمن سبزه و گل
خشک هرگز نشود از غضب باد خزان
گرمی مهر زمانی چو نتابد به زمین
گلشن افسرده شود در همه طول زمان
یارب از پرتو مهر تو تمنا دارد
دل سید هم از این محنت دیرین برهان

عرفان مستوره

جشـــن تـــجلیل ز مســـتوره گـــر آراســـته است
این نشانی است کـه فـضل و هـنر آراسـته است
آنچه پیداست که مستوره چه طوبی شجری است
هـــمه از عـــلم و ادب بـــرگ و بـرآراسـته است
مـــوجها داده بـــه دریـــای فـــنون گـردش دهـر
تـــا بـــه ســـاحل ز ادب یک گـــهر آراسـته است
چه صفایی است در این گلشن قـدسی هـمه جـا
عـــطر گـــلهای چـــمن بـــوم و بـــرآراسته است
فـــیض حســـن ادب و لطـــف هـــنر مـــیباشد
آن صـــفا را کـه چـنین بـحر و بـرآراسـته است
آنـــزمان داشت کـــه زن مـهر خـموشی بـر لب
طـــوطی مـــا ســـخنی چـون شکـر آراسـته است
دل اگـــر نـور بـصیرت نـتوان داشت چـه سـود
دیـــده را گـــر چـــه بـــنور بـــصر آراســـته است
مـــــعرفت مـــــایهٔ اکـــــرام بشـــــر مـــــیباشد
گـــرچـه بـا صـورت احسـن بشـر آراسـته است
او کـــه وارســـته تـــر از سیم و زر و زیـور بـود
لیک در طـبع خـود از سیم و زر آراسـته است

مرغ پر بسته نبودی و اسیر قفسی
آسمانی چو هما زیر پر آراسته است
زن آزاده نه در بند حریم حرم است
کهکشان را چو به سیر و سفر آراسته است
قصهٔ زلف سیه از همه دفتر افتاد
شب یلدا بسر آمد سحر آراسته است
یک جهان است ز عرفان و ادب مستوره
سید از وی سخنی مختصر آراسته است

۷۳/۹/۲۵ سید

● معلم ●

گر جامعه تن هست معلم چو سرانند
بر تن سر بی‌دانش و فن بارگرانند
خود ناشر فرهنگ و فنون است، معلم
دانی که همه خلق از او بهره‌ورانند.
هر جامعه‌ای راه به فرهنگ نبرده است
چون دایره سرگشته واندر دورانند
آنانکه ندانند همه ارزش این قوم
از علم و ادب دور و ز خود بی خبرانند
هستند معلم همه خود روح بصیرت
کاین روح بصیرت همه نور بصرانند
ای لاله‌رخان قدر تو دانند کسانی
کز گردش این چرخ چه خونین جگرانند
گر مادر دلبند از این حرف نرنجد
گوئیم معلم همه‌جای پدرانند
یارب نظری دار بر این طایفهٔ خوب
چون من، همه از جور زمانه نگرانند
سید نظر خوب ترا نیک پسندم
هرکس نپسندید، بدان بد نظرانند

● سربی سامان ●

سر سودائی مارا سر و سامانی نیست
چون دل خسته من کلبه ویرانی نیست
بسکه در حلقه زلف تو دل ما جمع‌اند
که در این دائره جز جمع پریشانی نیست
همه با خون دل و دیده تر میگذرند
زیر این چرخ کسی را لب خندانی نیست
دل بینای منش کرد شبستان روشن
گرنه در دیده به‌جز گوهر رخشانی نیست
عمر من گرچه به پایان نرسیده است هنوز
طالع بد نگرم این ز گران جانی نیست
گر نسیم سحرم ره نگشاید چون گرد
پایمال همه و راه بیابانی نیست
خوان گسترده دل بین که همه خلق بر اوست
غیر من هیچ کسی نیست که مهمانی نیست
کار اندیشه به‌جائی نرسیده سید
محنت دهر مرا نقطه پایانی نیست

گذشت عمر

گـذشت عـمر و دو بـاره عـذاب لازم نـیست
بـلی تـذکر عـهد شـباب لازم نـیست
بـحال زار دل خسـته آسـمان نگـریست
بـرای غسـل شـهیدان کـه آب لازم نـیست
فـروغ روی تـو نـامحرمان نـمی‌بینند
بـروی بـازیبا چـون حـجاب لازم نـیست
بـیا بـه کـلبه مـن شب ولی چـراغ مـیار
کـه بـا وجـود رخت آفـتاب لازم نـیست
بـه گـلشن دل مـن اشک دیـده مـی‌بارد
بـهار سـبزه دلان را سـحاب لازم نـیست
هـمیشه خـواب تـو بـینم بخواب و بیداری
مـرا دو حـالت بـیدار و خـواب لازم نـیست
بـه مکـتبی کـه در او رمـز عشـق آمـوزند
دگـر حکـایت هـر شیب و شـاب لازم نیست
ز جـمع لاله رخـان مـن تـرا پسـندیدم
تـو بـهتری ز هـمه انـتخاب لازم نـیست
خـراب شـد دل سید ز چشم مست تـو بـرد
بـه خـم نشسته کـه جـام شـراب لازم نـیست

در کنگره ایلام ۷۳/٦/۱۹ قرائت شد

شهر ایلام و ارکوازی

شهر ایلام را چه رازی هست
که دل ما بدونیازی هست
بهر دلدادهٔ هنرپرور
سر عشقی و رمز و رازی هست
مردمانش ادیب و دانش ور
که خود این نیز امتیازی هست
علم علم و دانش و فن را
اعتزازی و اهتزازی هست
تار دل می‌نوازدم بخروش
مگر اینجا دفی و سازی هست
ناز دارند اهل فضل اینجا
مردم خوب و دل نوازی هست
گر بشیراز حافظ و سعدی است
هم به ایلام ارکوازی هست
فخر برآسمان کند ز ادب
که در او نیز فخر رازی هست
سر خود گیرد و رو به آن خطه
که در آن خطه سرفرازی هست
عاشقان جمع و جمله سوخته دل
شعلهٔ شمع کارسازی هست
سید خسته دل مهابادی است
که در او نیز پاکبازی هست

حمیده

بـــه ســـینه انس نگـــیرد دل رمـــیدهٔ مـــن
قـــفس پـــذیر نشـــد طـــاهر پـــریدهٔ مـــن
ز بـــاغ وصـــل نـــچیدم گـــلی بـــخاطر خـــواه
بـــه‌انـــتظار فســـرد آن گـــل نـــچیده مـــن
هـــنوز داغ کـــهن پـــرده‌اش ز دل نگـــرفت
فشـــرد پـــرده دل داغ نـــورسیده مـــن
چـــو لاله داغ زخـــود نـــقش بـــر دل خـــویشم
ز خـــود چـــه شکـــوه کـند قلب داغـدیده مـن
اگـــرچـــه دیـده‌ام از اشک جـای مـردم نـیست
حـــمیده مـــردم چشـــم است خـود بـدیدهٔ مـن
شب فـــراق روان شـــد ز دیـــده مـوج سـرشک
بـــروی چـــهره افســـرده حـــمیدهٔ مـــن
حـــمیده هـــمچو یکـــی قـطره اشک سرگردان
بـــروی غـــلطد و خـــندد بـــاشک دیـــدهٔ مـــن
ســـپس بـــه عـــجز نگـــه مـــیکند کـــه مـــیگوید
دهـــد تســـلی آن قـــلب رنـــجدیدهٔ مـــن

۳۲/۷/۱۵ سید

● خوشه‌چین ●

ای چرخ دل از تو پر زکین است
کینش ز تو از ره یقین است
نشناخته خود حقیقتش را
جبریل که مخبر امین است
تردید ندارم آنکه او هست
اما نه چنانکه او چنین است
بگشود بروی ناکسان در
دروازۀ رمز خلقت این است
دوزخ که بعین وحشت افزاست
گویا به بهشت حور عین است
مه طلعت من ز چشم بد دور
در دیده من چه نازنین است
بر رخ ز اشارت سر انگشت
از لطف چو خال بر جبین است
ای آنکه ربوده‌ای دل و دین
آخر تو بگوی این چه دین است
سید نگریزد از غم دهر
بر خرمن عشق خوشه‌چین است

● محرم راز ●

دلم آن محرمیان بنده نوازش کردند
پاک چون آینه از کینه و آزش کردند
خود که نشناخته بودند حرمخانهٔ غیب
دل آگاه مرا رو به حجازش کردند
دل دربسته پر از راز نهان بود ولی
به یکی جام زمی خالی و بازش کردند
بی‌نیاز آنکه بدی از خود و از خلق خدای
هرچه میخواست ز عالم به نیازش کردند
آنکه در مجلس ما سر زتنش پائین بود
صدر مجلس بنشانند و فرازش کردند
او که بیگانه بد ازسر حرمخانه دوست
هم‌نشین حرم ومحرم رازش کردند
دل دیوانه به سودای وصالی شب دوش
عاشق زار سر زلف درازش کردند
چونکه سلطان ازل نیت محمود نداشت
چو گدا خاک ره کوی ایازش کردند
ناز سید نکشیدند و ز پا افتاده است
لیک هربی سر و پارا همه نازش کردند

آدرس: ارومیه - صندوق پستی ۷۱۷ تلفن ۴۵۷۰۰

قیمت ۷۰۰ تومان